





ben kefe segítségével kézzel tisztára mossák. Az így megtisztított répakat egyenként lemérik (ez évben a minimális súly 450 grm. volt) s legvastagabb részükön ferde irányban kifurják. Az egyes répákból a furás által nyert pépet jól átkeverik s belőle a szükséges mennyiséget, a normálsúlynak körülbelül negyedrészt, aszerint, amekkora a javított csukló nélküli Krüger-féle pipetta őrirtartalma, lemérik s hozzáadják a szükséges mennyiségű ólomacetetet. A hidegvízdigeszítő körülbelül 8 percig tart, amely idő alatt a pépet többször megkavarják. Most következik a szűrés, amely mintegy 4 percig tart s végül a polarizálás, amelyet két vegyész végez.

Az összes laboratóriumi munka végzésére egy harmadik vegyész ügyel fel Briem igazgató vezetése alatt, aki az egész szelekczió tartama alatt Uholickýben tartózkodik.

Évente 120—150,000 anyarépa kerül szelektálás alá. E mennyiségnek 50—60%-a részben a répa kis sulya, részben a meg nem felelő alakja folytán már a tavaszi szelekczió előtt kimustráltatik.

A polarizált répa sulyának és cukortartalmának osztályozására nem használnak értékskálákat. Az egyed- illetve családtenyésztésre a legjobb répaknak nagyság, cukortartalom, alak és fejképződés szerinti kiválogatásával nyerik az anyagot.

Az elmúlt évben (1907) a répa igen cukordus volt, ennek következtében csakis a 20% és azon felüli cukortartalmu répakat válogatják ki mint szuperelitet. A 18—20% cukortartalmu (cukor a répában) répak adják a magot a dugvány- és anyarépanyeréshez. A többi répat takarmánynak használják fel.

Az egyedtenyésztésnél úgy óvják meg a répat az idegen beporzástól, hogy azt rozsvagy árpaföldön ültetik el. Azt tapasztalták ugyanis, hogyha a magrépat valamely mesterséges burokkal, pl. gazeköpennyel veszik körül az idegen beporzás meggátolása céljából, ez hátrányosan befolyásolja a mag csírázóképességét.

Uholickýben való tartózkodásomkor, 1908 márczius 7-én, szombaton, nyolcz munkaóra alatt a szelektálás a következő eredményeket adta:

1 db répa	15% cukorral a répában
31	16%
307	17%
1141	18%
780	19%
136	20%
40	21%

A répak átlagos sulya 618 gr. volt.

A Wohanka és Társa cég kétféle cukorrépat állít elő, jt. i. egy cukordus répat, amelyet W. Z. R. jellel forgalmaz (Wohanka's zuckerreiche Rübe) és egy bőtermő répat, amelynek jele W. E. R. (Wohanka's ertragreiche Rübe).

Egy 53,000 db W. Z. R. jelü répából álló sorozat az 1908. évi tavaszi szelektálás alkalmával a főkönyv tanúsága szerint az alábbi eredményt adta: Kevesebb mint

17% cukor a répában	1% kihasználás
17—18%	10% (Ausbeute)
18—19%	39%
19—20%	40%
20—21%	95%
21—23%	0.5%

A répak átlagos sulya 555 grm. volt. Ez az eredmény mindenestre igen kedvezőnek mondható.

Az őszi szelekcziónál az anyarépa levélképződésére, a fej alakjára és a répa sulyára vannak tekintettel. Az anyarépa bemáglyázása előtt azok leveleit levágják s egymásra fektetve rakják be azokat egy körülbelül 50 cm. mély s 1 m. széles máglyába olyformán, hogy a prizma magassága a talaj aljától egy méternél nagyobb ne legyen s aztán leföldelik. A leföldelést úgy végzik, hogy eleinte csak a prizma oldalára raknak földet s csak később, ha az idő már fagyosra valik, földelik be a máglyák tetejét is. A földréteget fokozatosan vastagítják egész 70 cm.-ig. A máglyák hőmérsékletét egész télen át állandóan vizsgálják s szellőztetés által gondoskodnak arról, hogy a máglyák hőmérséklete állandóan 2—4 C° körül legyen.

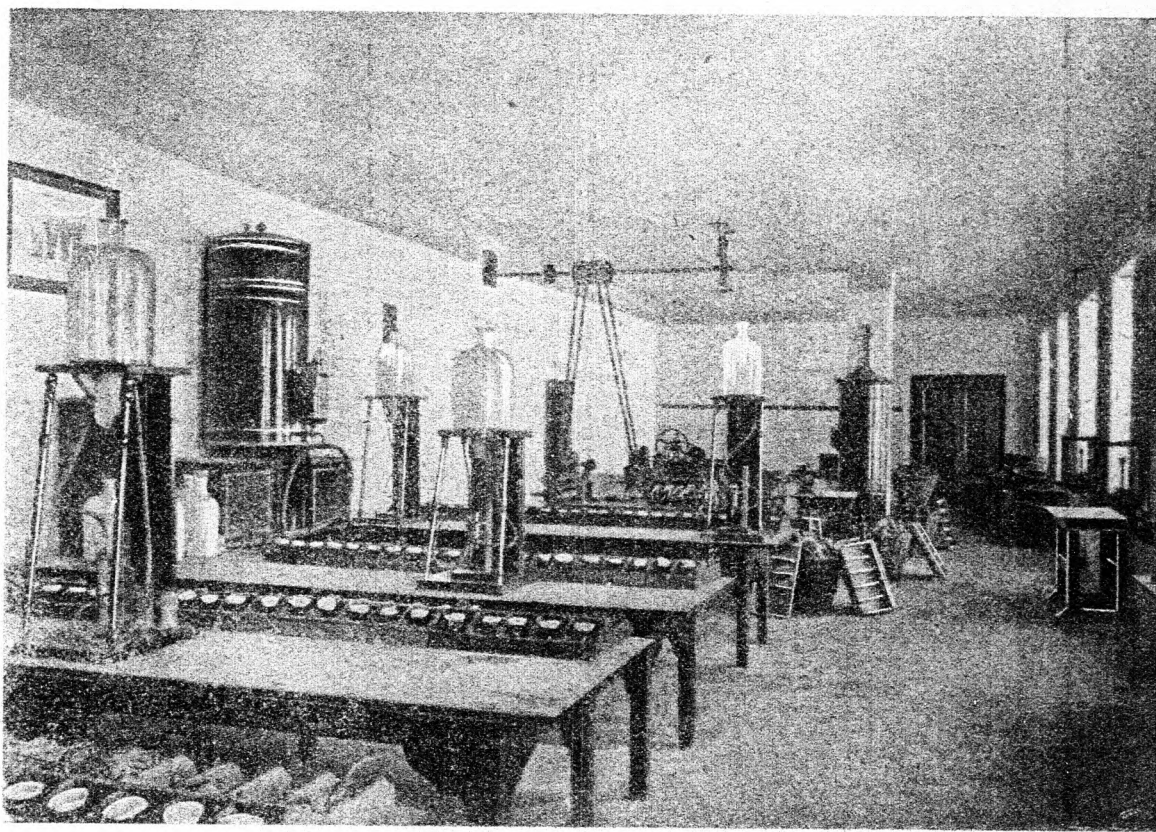
Az egyed- és családtenyésztésre szánt szuper-

Miként az anyarépakat, úgy ezeket is fokozatos földeléssel védik meg a megfagyástól.

Az anyarépakat 70—80 cm. távolságra ültetik el egymástól, a dugványok kiültetését 55—60 centiméternyi távolságra. Az ültetéshez egy szurókarót használnak, melynek alja meg van vasalva. Ugy az anyarépáknál, mint a dugványoknál a földnek jól hozzá kell feküdnie a répa gyökeréhez, mert ettől nagy mértékben függ azok jó megeredése és fejlődése s ezáltal a magtermés nagysága.

Tavasszal, a dugványok kiültetése előtt, azokat szigoruan kiválogatják, szem előtt tartva a dugványok sulyát, amely legalább 70 gr. legyen, kicsirázását és egészségi állapotát. A tulhosszu gyökeret úgy az anyarépáknál, mint a dugványoknál visszavágják.

Az anyarépa magtermésének megvédésére nem alkalmaznak hálókat, hanem azokat szétosztva ültetik ki, úgy hogy egy-egy helyre legfeljebb 1000 répa kerül. Egy-egy anyarépáról 300—400 gr. magot kapnak. Az egészségesen maradt elite anyarépakat a következő évben ismét kiültetik, amikor azok még mindig hoznak 100—120 gr. jó magot. A szükséges anyarépakat körülbelül 40 hektár területen állítják elő



265. ábra. Wohanka és Társa répanyerésztő intézete Uholickýben.

elit répakat 40 cm. mély árkokban egymás mellett sorban állogatják fel s földelik körül s a földtakaró fokozatos vastagításával védik meg a fagy ellen.

A dugványrépakat leveléstől együtt telettetik át és pedig olyformán, hogy bemáglyázás előtt meghervadni engedik a leveleket s úgy rakják e répakat 25 cm. mély s 1.2 m. széles árkokban máglyába, ügyelve arra, hogy a prizma magassága 50 cm.-nél nagyobb ne legyen.

és pedig 38 cm. széles sorokban 23 cm. növény-távolságra.

A dugványrépa nyeréséhez szükséges répa-földeket hektáronként 30 kg. maggal vetik be 25 cm. sortávolságra s a kikelt répat nem egyeselik. Egy hektár föld ilyen módon mintegy 10—12 hektárra való használható dugványrépat terem s egy hektár dugványrépa után 22—27 q. gyári mag nyeretik. A cég mintegy 400 hektárt ültet be dugványrépával. A

**WOHANKA FÉLE**

**NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK**

**és LOKOMOBILON.**

**NEM TŰZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!**

**LEGOLCSÓBB ÜZEM!**

**TELJES MALOMBERENDEZÉSEK.**

**WOHANKA ÉS TÁRSA.**

**BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRÜT 76.**



HAZAI GYÁRTMÁNY!



HAZAI GYÁRTMÁNY!

répmagot rendszeresen augusztus közepétől végéig aratják, mielőtt az esős időszak megkezdődne, s ilyenformán mindeztől nem volt szükség a mag mesterséges szárítására. A mag cséplését, tisztítását és rostálását (3 mm-es szítán) a tél folyamán végzik.

A Wohanka és Társa cég a cukorgyártáshoz szükséges cukorrépmagon kívül előállít szeszgyártási célokra szolgáló cukorrépmagot is, továbbá takarmányrépmagvakat és pedig: vörös mammuthot, oberndorfit és félzúrórépákat. Ezeket Leitmeritz környékén termesztik. Eme répák tavaszi szelekciójánál, amit ugyancsak Uhohyban végeznek, főleg a répák sulyára, cukortartalmára és alakjára vannak figyelemmel.

Prágában a cseh műegyetem mezőgazdasági fakultását látogattam meg Stocklase J. dr. rendkívül szíves vezetője mellett. Itt a felvételi követelmény az érettségi bizonyítvány; gazdasági gyakorlat nem kívántatik. A tanfolyam 3 éves. A hallgatók száma a jelen szemeszterben 120. Ez a fakultás még ez év folyamán új otthonába költözik át, amely az előváros Vinograd (szőlőhegy) nevű részének legszélén létesült. Itt bérelt az osztrák kormány e célra megfelelő helyiségeket nagy parkkal, gyümölcsösökkel, szőlőhegyekkel, üvegházakkal,

kisgazdái részére. Az egyesület ezen czéltudatos munkájának eredménye máris meglátszik a kisgazdák szarvasmarhaállományán, úgy, hogy megyénk területén a községek szarvasmarhaállománya egészen más képet mutat, mint csak ezelőtt tíz évvel is. Ezen eredmény előállításának érdemében a Pirkner János miniszteri tan. szakszerű vezetése alatt álló m. kir. állattenyésztési felügyelőségek, valamint Stojanovics György báró, a vármegyei gazd. egyesület agilis elnöke és az egyesület igazgatósága egyenlő arányokban részesek.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület a folyó évben három tenyészállatdíjazást tartott, u. m. Kisfaludon f. évi június hó 14-én, Temesgyarmatán október hó 4-én és Temes-Kubinban október hó 18-án.

Mind a három tenyészállatdíjazás várakozáson felül sikerült, mivel azon nemcsak az illető községek, amelyekben a díjazások rendezettek, hanem még a távolabb eső községek is résztvettek, úgy hogy a kisfaludi állatdíjazáson összesen 167, a gyarmatán 187 és a temeskubinban 93 állatot vezettek elő. Díjazva lettek külön-külön a tehén, iszók és borjúk, továbbá a temeskubini kiállításán külön a pirostarka és a magyar szarvasmarhák.

De nemcsak a kisgazdák részéről volt nagy

kisgazda II. díjjal és Berger József temesgyarmatai kisgazda III. díjjal kitüntetett borjút tünteteti fel (ezeken erősen látszik a berni jelleg).

A 267. sz. ábra. Balán István temeskubini kisgazda I. díjat nyert berni, 5 éves tehenét tünteti fel.

A 269. sz. ábra. Szunyog József székelykevei kisgazda I. díjat nyert 6 éves magyar tehenét tünteti fel.  
Báczel Elek.

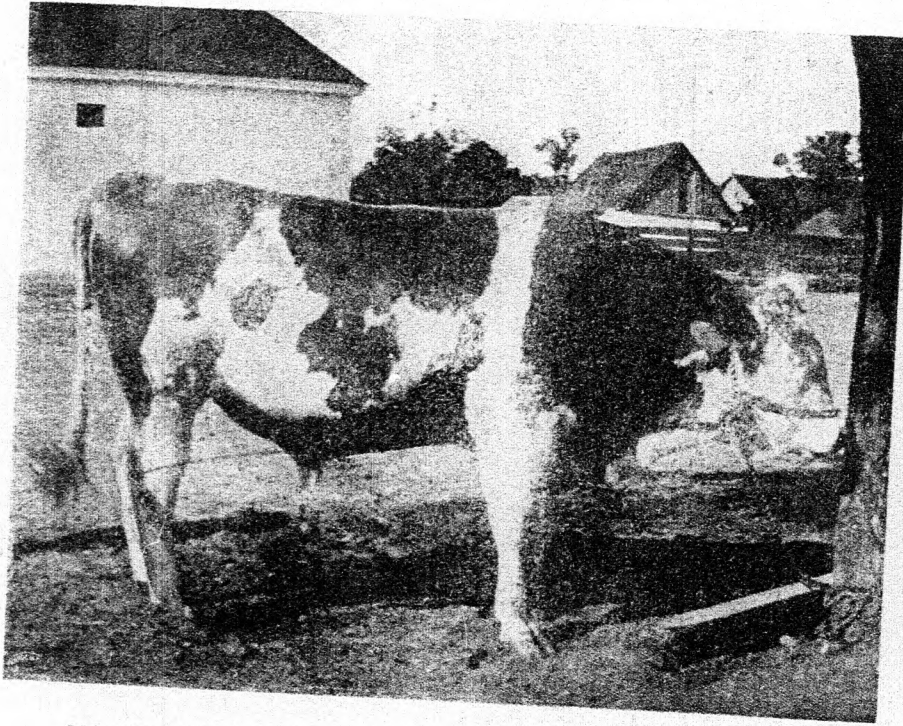
## GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

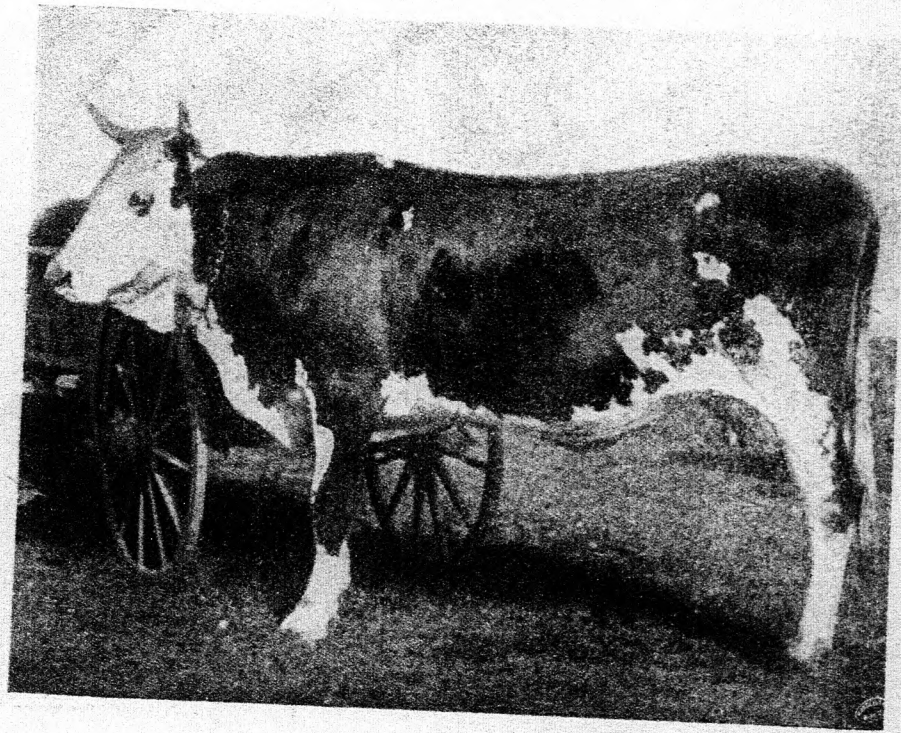
### Tapasztalatok a tengeriszártépes terén.

Az ideai rossz takarmánytermés hatása alatt több gazdatársam kérte véleményemet a tengeriszártépes terén szerzett tapasztalataimra nézve, különös érdeklődéssel a gépre, amely munkát végzi, összehasonlítást provokálva az „Ásványi-féle” és a Mc. Cormick-gyár által készített „Ohio Feed Cutter” szártépesgépek között.

Sajnos, hogy a takarmányhiány volt szükségesség ahhoz, hogy gazdatársaink végre a tengeriszárnak takarmányezőkre való értékesítésére



266. ábra. 1 1/2 éves bonyhádi bika a temesgyarmathai állatdíjazáson.



267. ábra. Berni tehen a székelykevei állatdíjazáson.

réttel, szántóföldekkel és szép gazdasági udvarral, melyek hajdan Windischgrätz herceg birtokát képezték. Az egésznek gyönyörű a fekvése szinte teremtve látszik lenni oly gazdasági főiskola céljaira, amelyen az elmélet és gyakorlat egyaránt megfelelő méltóságban részesül.  
Linhart György.

## ÁLLATTENYÉSZTÉS.

### A temesvármegyei ideai tenyészállatdíjazásokról.

A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület, hogy a vármegye kisgazdáinak állattenyésztését a helyes mederbe terelje, évente több tenyészállatdíjazást rendez és már több éven át évről-évre kisgazdái részére tisztavérű bonyhádi és berni teheneket szerez be. Így a folyó évben is nagyszámú bonyhádi tehenet szerzett be

az érdeklődés, hanem a vármegye színe és java minden egyes díjazásnál résztvevő azokon, úgy hogy ezen eredményekből következtetve, hiszszük és reméljük, hogy e téren a jövőben még nagyobb eredményeket fog a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület elérni.

Amidőn a Temesvármegyei Gazd. Egyesület folyó évi díjazásairól itt e lapok hasábjain röviden beszámolunk, egyben nem mulasztjuk el az alkalmat, hogy nagynevű miniszterünknek, Darányi Ignác dr.-nak, valamint mindazoknak, akik ezen díjazások emeléséhez anyagilag hozzájárultak, köszönetünket ki ne fejezzük.

Az alábbi ábrákon e kiállításokra elővezetett kiválóbb példányokat mutatjuk be.

A 226. sz. ábra Berger József temesgyarmatai kisgazda I. díjat nyert berni, 5 éves tehenét tünteti fel, a bika Ambrózy Béla báró tiszteletdíját nyerte.

A 268. sz. ábra Berger Péter temesgyarmatai kisgazda I. díjjal, Blázi Ádám temesgyarmatai

is gondoljanak. Hamarosan nem tudnék még egy példát felhozni arra, hogy gazdasági érték valaha annyira elpredáltatott volna, mint éppen hazai bőtermésű kukoricaszárkészlőnk. A takarmányhiány esztendejében végre sikerülni fog bizonyítani, hogy a *kellő időben* és *keilőkép*pen learatott kukoricaszár, ha az megfelelő felaprítógéppel azonnal felaprítás alá kerül és ha a szárazanyag minőségéhez képest annak gödörbe való veremelését, vagy felszinen való kazalozását (zsombolyázását) a czélszerűen bevált mód szerint végezzük, úgy oly takarmányanyagot nyerünk, melynek tápértéke a másodrendű széna tápértékével versenyez.

Ha a kukoricaszárát tépett állapotban takarmányozási célra akarjuk használni, úgy azt azonnal, amint a tengeritörés megtörtént, le kell vágni és kévékbe kell kötni, mert hogyha a szárát kint hagyjuk a mezőn, talpon állva, úgy annak tápértéke napról-napra csökken; az eső kilugozza, az inkruztáló anyagok szapo-

# Szivattyúk és Mérlegek

„ különleges gyár „  
**GARVENSWERKE,**  
WIEN, II., Handelsquai No. 130.  
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

er József temes-  
tűntetett borjút  
szik a berni jelleg,  
tván temeskubini  
ni, 5 éves tehenét

József székelykevei  
magyar tehenét  
Büszel Elek.

## PÉSZET.

zon Pál

## Tengeriszártépis

més hatása alatt  
ményemet a ten-  
tapasztalataimra  
gépre, amely e  
st provokálva az  
nick-gyár által ké-  
tépőgépek közötti.  
nség volt szüksé-  
k végre a tengeri-  
aló értékesítésére



azáson.

nem tudnék még  
y gazdasági érték  
volna, mint éppen  
rkészletünk. A ta-  
végre sikerülni fog  
dében és kellőkép-  
ha az megfelelő  
ritás alá kerül és  
képest annak gö-  
y felszinen való  
a ezélszerűen be-  
gy oly takarmány-  
pértéke a másod-  
senyez.

t állapotban takar-  
asználni, ugy azt  
rés megtörtént, le-  
tíni, mert hogyha  
zón, talpon állva,  
apra csökken; az  
anyagok szapo-

gyár ::  
**ERKE,**  
ai No. 130.  
bergstrasse 6.

rodnak, a szár fássá, izetlenné, csaknem telje-  
sen értéktelenné válik; az állat, ha az egész  
szárát ily rossz állapotban elébe dobjuk, csakis  
a hegyét és a leveleket eszi, míg legalább  
60-80%-a az anyagnak a trágyadombra ke-  
rül. Amikor a száratat kővébe kötjük, aján-  
latos nem túlságosan nagy kővéket csinálni,  
mert a nagy kővék egyrészt az anyag jószágát  
veszélyeztetik, a kővé belseje könnyen pené-  
szedik; másrészt a tépési műveletnél a nagy  
kővék megnehezítik az etetők munkáját. Leg-  
jobb eredményt érünk el akkor, ha a kővéket,  
amiat azok a földön megkötötték, székérel  
behozzuk a szártépisgéphez és a tépést azonnal  
végezzük.

Ha a tengeriszárban levő természetes nedves-  
ség elegendő a fermentációhoz, ugy a tépést  
anyagot vízzel locsolni nem kell. Ha azonban  
a tépendő szár már szárazabb, ugy sós oldat  
használandó, 100 kg. szárazanyag-a körülbelül  
20 l. sóvizet locsolva, 100 l.-ben 1 kg. sós  
használva.

A kukoricaszárprításhoz az elv az, hogy a  
szárát keresztmetszésekkel bizonyos szeckska-  
szerű anyaggá aprítsuk, hogy ezen szeckska-  
darabokat hosszirányban feltépjük és a pu-  
hítást a külső kérgen történő zuzás által  
érjük el. A puhítás nagyon elősejti a fer-

forszírozható anélkül, hogy eldugulástól félni  
kellene, mert a felső henger esetleges tutele-  
tésnél felemelkedik és egyszersmind hátrafelé  
mozog, ugy hogy visszatartja az anyagot; és  
ezáltal a gép mindig egyenletes etetéssel dol-  
gozik. A felső etetőhenger maximális kilen-  
géseit mellett is zajtalanul fog járni a gép.  
Mivel az összes hajtókerekek evolvens-rend-  
szerű fogazással vannak ellátva, amely foga-  
zással tudvalevőleg még akkor is tökéletes a  
legörülés, ha az osztó körök nem egymáson  
gördülnek le.

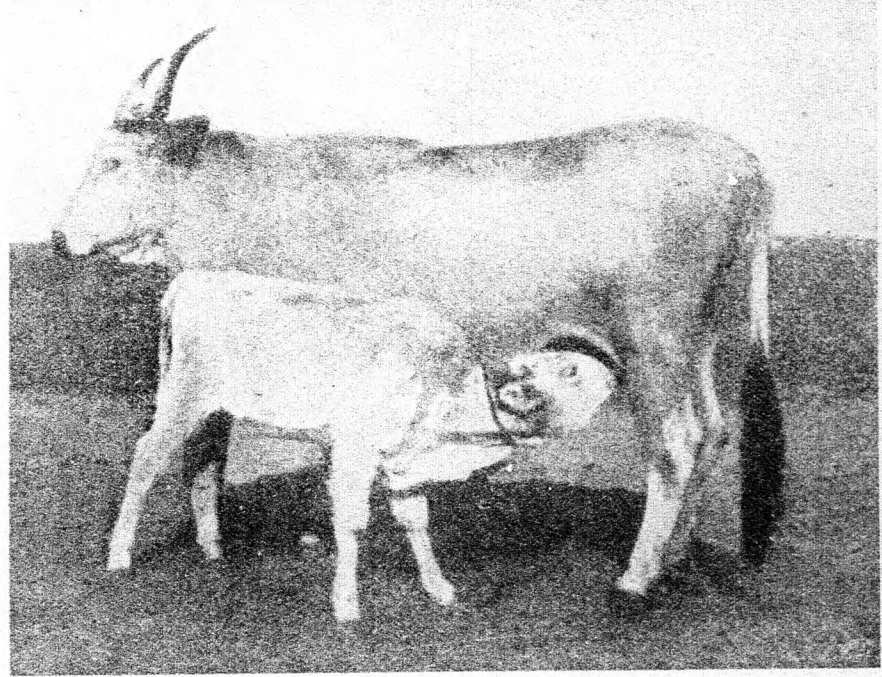
A két dob fordulatszáma perczenként 700,  
amely szám ma már nem szokatlan gazdasági  
gépeknél és teljesen megnyugtató a kezelőre  
nézve; a *biztonsági lendkerék alkalmazása*,  
amely szerkezet által meg van akadályozva az,  
hogyha valamely keményebb idegen tárgy kerül  
be a késdobba, káros törések álljanak elő. A  
*biztonsági lendkerék*, mely frikeziós kötéllel  
van a tengelyhez erősítve, a benne felhalmo-  
zott eleven erőt, a késdob-tengely erőszakos  
megállításával, a frikeziós kötés surlódó ellent-  
állásának legyőzésével emésztí meg és így  
törés nem fordulhat elő. Bizalmat gerjesztő  
továbbá a gép igen erős kivitele, ugy hogy  
tartóssága hosszú évekre biztosítva van. Maga a  
gép erős, de ruganyos faállványra van sze-

700 marad a szecksavágásnál is, munkaképes-  
sége körülbelül háromszor akkora, mint a kö-  
zönséges, átlag 200 fordulatot tevő szeckska-  
vágó gépé. De nemcsak a nagyobb munka-  
képességénél fogva van előnye az Ohio-nak  
más szecksavágó gépek felett, de az elvégzett  
munka minőségében is. Míg a közhasználat-  
ban lévő szecksavágók a szecksát vágás  
közben szanaszét szórják, aminek kellemetlen  
károságát felesleges magyaráznom, addig az  
Ohio a feldolgozott takarmány szecksáját szá-  
jan egy tömegben önti le, amit tetszés szerint  
az Ohio-ra szerelt forgatható elevátor avagy  
fúvókészülékével a kívánt helyre szállítja. Előnye  
még más szecksavágók felett, hogy a késdob  
gyors forgásával a takarmányban előforduló  
port, üszköt, penészt kifújja.

Az Ohio-gépnek az ismert shredderekkel,  
különösen pedig az „Ásványi“-féle géppel szem-  
ben azon óriási előnye van, hogy a négy darab  
kés egy óra alatt leszerelhető, köszörülhető és  
ismét visszaszerelhető. Míg pl. az „Ásványi“-féle  
gép 1400 elének köszörülési problémája még  
mindig megoldásra vár, már pedig tudvalevő  
dolog, hogy a kukoricaszár, ha csak egy  
kissé kemény, igen gyorsan koptatja a szerszá-  
mot, ami az Ásványi-gép üzemét igen meg-  
drágítja az Ohio négykéses rendszerével szem-



268. ábra. Borjúk a temesgyarmathal állatdíjazáson.



269. ábra. Magyar tehen a székelykevei állatdíjazáson.

mentációt és éppen ezen utóbbi művelet nagy  
fontossága készített engem az „Ohio-shredder“  
beszerzésére. Mert csakis ezen gép rendelke-  
zik azon tulajdonsággal, hogy felapítás köz-  
ben a tengeriszárát megpuhítja. Tudvalevő-  
leg a kukoricaszárnak legnagyobb része akkor  
kerül feldolgozásra, mikor a külső kéreg  
már üvegszerű. Ezen üvegszerű kéregnek szét-  
zuzása nagy fontossággal bír. Valasztásom-  
nak további oka az, hogy a keresztvágás  
hosszát egy negyed angol hüvelytől egészen  
két angol hüvelyig változtatni lehet az Ohio-  
gépén. Ennek előnye az, hogy a tengeriszár  
különböző állapotaihoz képest különböző vágás-  
hosszakat választhatunk. Ha még elegendő a  
saját nedv, akkor hosszabbat vágunk, ha pedig  
szárazabb a szár, ugy rövidebbet.

Az Ohio gép nagy munkaképessége az ada-  
goló készülék ezélszerűségében és a dolgozó  
szerszám különleges alakjában rejlik. Az etetés  
előnyös megoldása ott mutatkozik, hogy az

relve; hogy nem alkalmaztatott az állványo-  
zásnál öntöttvas, az ismét az amerikai gép-  
szerkesztő leleményességére vall, mert a gép  
a gazdaságban járó-kelő szekerekkel való üt-  
közésnek lévén kitéve, törött öntöttvasrészt  
pótlása tetemes költséget és időt venne igénybe,  
míg egy megrepéd, vagy eltört falabát gazda-  
sági kerékgyártó könnyen javíthat, vagy pótolhat.

A tengeriszártépis-gép használati ideje igen  
rövid, mert, amint soraim elején említettem,  
födolog az, hogy minél gyorsabban kerüljön a  
szár a verembe, azért mérhetetlen az Ohio-gép  
előnye, mert azt mint szecksavágót is az egész  
esztendőben ezélszerűen használhatjuk. Az  
Ohio nemcsak a tengeriszártépis-t végzi a leg-  
ideálisabb módon, de a legjobb szecksavágó  
is: egy fél órai munka után, ami a négy darab  
fogazott késnek ugyanannyi számú simával  
való kicseréléséből áll, szártépisből szeckska-  
vágóvá alakítható át. Miután a késdob per-  
czenkénti fordulatszáma nem változik, vagyis

ben. A Tornadó-gép késdobja nagyszámu la-  
mellából van összetéve. Ezeknek széjélszere-  
lése, köszörülése és újbóli szerelése igen tete-  
mes idővesztéssel jár és ezért halhatta ifj.  
Sporzon Pál tanár ur azon intó szavát, hogy  
ezélszerű lesz késdobot rezervában tartani.

Az Ohio-gép kései, melyek alakra nézve ha-  
sonlók a közismert dobszecksavágók késeihez,  
cimentált aczéltől készülnek, vagyis külső  
kérjük igen kemény, belső részük pedig lágyabb  
és miután a köszörülés csak a belső felületen  
történik, a köszörülés művelete csak kevés időt  
vesz igénybe.

Ha a fogazott kések fogai már annyira el-  
használódtak, hogy a foghézag már nem ele-  
gendő mély, ugy könnyű szerrel kijavítható a  
kés, amennyiben a már minden gazdaságban  
található kaszalógép-köszörük készülékére sze-  
relhető c-izsoló koronggal a foghézagokat mé-  
lyíthetjük.

Miután pedig shredder-gépnél a szerszám

Használja a **KRIEGNER-FÉLE REPARATOR-t**  
**RHEUMA, CSUZ, KOSZVÉNY, SZAGGATÁS, NYILALÁS, hasogatás, derékfájás, hátfájás és csontfájdalom stb. eseteiben.**  
Nagy aranyéremmel lett kitüntetve a szor!  
Orvostanárak melegen ajánlják!  
Ne tévesse össze ezen készítményt homlól súlyú sósborszesz készítményekkel. A Szt. Rókus kórházban eséközött kísérletek alkalmával 136 eset közül 129 esetben teljes gyógyulást eredményezett.  
Kapható a **KRIEGNER-FÉLE MAGYAR KORONA** BUDAPEST, VIII. kerület Kálvin-ter. 4. Kis üveg 1 korona. Nagy üveg 2 korona.  
10 korona értékű küldemény bermenve.

pótlása a legtehetősebb költséggel jár, az Ohio-gépnek ezen előnye figyelmet érdemel.

A shredder hazájában, Amerikában is az Ohio-gép uralkodik a helyzeten. Az Egyesült-Államoknak háromnegyed mil óra rugó farmjában a takarmánytornyok (silo) töltésére Ohio-stredderek vannak legnagyobbbrészt alkalmazásban.

Hazánkban is több gazdaságot ismerek, ahol az Ohio szártépgépet teljes melegeggedéssel használják, mint én is, kinek gazdaságában már több év óta kifogástalanul dolgozik. Amikor a kolozsvári kiállítás alkalmával először láttam Ohio-gépet dolgozni a Mc. Cormick Harvesting Machine Co. nyolcz lóerejű I. H. C. benzinkomobilljával kombinálva, annyira meg voltam lepve a munka minőségétől és mennyiségétől, hogy az egész készletet mindjárt a helyszínen megvettem.

Ezen készlettel körülbelül napi 150-160 mm. tengeriszárat tudok felaprítani. Amint a Mc. Cormick Harvesting Machine Co. legújabb árjegyzékéből látom, csak a 13, 16. és 18. számú gépet terjeszti. Ezt helyesnek tartom, amennyiben kukoricaszárat csak az készíthető elő előnyösen takarmánynya, aki megfelelő mennyiséggel rendelkezik: 20-40 holdas termelőgazda már a 13-as számú géppel boldogul, 40-100 holdig 16. sz., az igen nagyban termelő pedig 18. számú választ. A 18. számú gépet, amelyet az említett kiállítás alkalmával láttam, a nagytermelőnek melegen ajánlhatom a forgatható elevátorral kombinálva, mint szerény nézetem szerint a legjobb tengeriszártépgépet. A teljes munkahasználat tulajdonképpen ennél a gépnél jut érvényre, mivel az önetetével van ellátva, ami óriási előny például az Ásványi-féle géppel szemben, amelynek nagy munkaképessége fiktív, mert kizárólag az óriási mennyiségű tengeriszárat a késozobba juttatni lehetetlen. A gép üres járása épp oly nagy lesz, mint a nálunk szokásos cséplőszekrényeké vagyis körülbelül 30-40 százalékos. Ismeretes dolog, hogy az önetetével ellátott Ohio-gép körülbelül 30%-kal többet bír feldolgozni, mint az önetet nélküli. Maga az önetetóasztal igen célszerűen, hosszan van kiképezve úgy, hogy az etető a mögötte álló két segédetető által már előkészített kéréket kapja kézhez és így az etetőszélesség teljes nagyságban ki van használva a gépben. A tengeriszár valószínűleg ömlik.

Végezetül nem tudom gazdatársaimnak eléggé ajánlani, hogy a kukoricaszárat a fent leírt módon takarmányozzák, aminek óriási előnyeit immár felesleges tovább fejtegetnem. A két gép közötti összehasonlításomból kitűnik, hogy a Mc. Cormick-féle Ohio szártépgépet tartom jobb-  
nak és mindenképpel praktikusabbnak.

Talán merészség tőlem ily határozott véleményre adni a két versenyző gép felett elismert szaktekintélyünk: ifj. Sporzon Pál ur nyilatkozata után, ki is a „Köztelek” ez évi augusztus hó 19. sz. 425. kérdésére az felelt: Szeeszkavágónak veheti ugyan az Ohio Feed-Cuttert, de azzal tengeriszárat oly tökéletesen, mint az Ásványi-féleivel, aprítani nem fog. De mégis legjobb meggyőződésemből kifolyólag, ha tőlem kérdezik, minden gazdának saját tapasztalataim és megfigyeléseim alapján határozottan az Ohio-

gépet fogom ajánlani, mint kifogástalanul dolgozó szártépgépet, praktikus gépet. Tagadhatatlan, hogy az Ásványi-féle gép is szépen tépi a szárat mindaddig, míg az 1400 kés az eredeti éllel bír, amely eredeti élet még a gyárban nyerte, de nem a magyar gyárban, hanem a nagy osztrák acélműben, ahonnan ezek a kések készen hozatnak. Ha tehát magyar ipar pártolásáról van szó, akkor legyen az egészen magyar ipar. De szerény nézetem szerint akkor is csak egy pártolható a tengődő magyar gazdák által, kiknek hurját az utóbbi időben immár a végtelenségig feszítették, ha gyártmányuk gazdasági gépeik egyenértékűek a külföldi gyártmányokkal. Nagyobb hazafiságnak tartom a lelkesülés helyett ha a magyar gazda praktikusság elvét követi, amelynek hatása alatt erősödik. Meg erősödve édes hazánk biztos bázisát képezi.

Bárceai Bárceay Gyula.

### IRODALOM.

A tehének tőgygümőkórja. Darányi Ignác m. kir. földmívelésügyi miniszter megbízásából írta Marek József dr., ny. r. tanár a budapesti állatorvosi főiskolán. 9 szövegábrával és 5 táblával. Budapest, 1908. Ára 50 fillér.

A háziállatok gümőkóros megbetegedéseinek egyik legveszedelmesebb formája a tehének tőgygümőkórja, mert a tőgy gümőkóros elváltozása esetén állandóan juthatnak a beteg állat tejébe gümöbaczilusok, amelyek azután az ilyen tejjel táplálkozó embereket és állatokat fertőzhetik. Ez a veszedelem annál nagyobb, mert a tehének tejt sok helyütt összekeverik s ha azután a kifejlt állatok között tőgygümőkóros is van, akkor az ennek tejében lévő baczilusok megfertőzik a többiétől fejt tejet is.

A tőgy aránylag ritkábban betegszik meg gümőkórban, mint a többi szervek, tulajdonképpen azonban mégsem mondható az olyan nagy ritkaságnak, amint azt némelyek hiszik, mert a budapesti közbizághidón Breuer Albert felügyelő állatorvos által gyűjtött adatok szerint az 1900-1906. években gümőkórosoknak talált tehének közül átlag 1%-ban a tőgyben is voltak gümőkóros elváltozások. Külföldön, úgy látszik, gyakoribb a tőgygümőkór, mert Dániában Bang a gümőkóros tehének 2%-ában, Angliában Williams 3%-ában, Franciaországban Vallée 5.3-6.5%-ában állapított meg tőgygümőkórt.

Mind közegészségügyi, mind pedig állategészségügyi szempontból örvendetes tehát, hogy Darányi földmívelésügyi miniszter elrendelte a tehének tőgygümőkórjának az írtását s gondoskodott arról is, hogy azok a szakemberek, akiket a feladat teljesítésével megbízott, alaposan ismerjék mindazokat az eljárásokat és vizsgálati módokat, melyek e fontos és következményeiben nagy jelentőségű kérdés sikeres megoldását elősegíthetik.

Ennek az akciónak elősegítésére szolgál az az ismertetés is, melyet a miniszter megbízásából Marek József dr. állatorvosi főiskolai ny. r. tanár „A tehének tőgygümőkórja”-ról írt. E munka első fejezete a tőgy gümőkórjának fejlődését és kórboneztani képét ismerteti, leírva a fertőzés módját és az ennek következtében a tőgyben és a tőgyfeletti nyirokmirigyek-

ben kifejlődő kóros elváltozásokat. A második fejezet a tőgygümőkór külső ismertető jeleit tárgyalja, elmondva a tőgyön, a tejen és a tőgyfeletti nyirokmirigyeken előforduló azon jelenségeket, melyek alapján a betegség természetét felismerhető. A harmadik fejezet a tőgygümőkór megállapítása céljából megjelölt klinikai vizsgálatot ismerteti részletesen, vagyis azt, hogy mi módon kell a tőgyet, a nyirokmirigyeket és a tejet megvizsgálni, miképpen lehet a tőgygümőkór gyanújában lévő állat egyéb szerveinek vizsgálatából következtetni a tőgyben talált kóros elváltozások természetére. A negyedik fejezet a tőgygümőkórnak élő állaton való megállapítását tárgyalja, kifejtve, hogy mikor lehet a tőgygümőkórját határozottan és mikor nagy valószínűséggel megállapítani, továbbá mikor állapítható meg a betegségnek csak gyanuja és mikor zárható az ki. Az ötödik fejezet a tőgygümőkórral összetéveszhető betegségeket sorolja fel, hangsúlyozva azokat a jelenségeket, melyek alapján a megkülönböztetés lehetséges. A munka végén, a tőgygümőkór megállapítása céljából végzett vizsgálatokról vezetendő kimutatás mintáján kívül, öt táblát találunk, melyek a gümőkóros tőgyön az állat életében látható kóros jelenségeket és a tőgyfeletti nyirokmirigyek kikapartás utján való vizsgálatát mutatják be képekben, azonkívül a szövegben is van 9 rajz, melyek a tőgy szerkezetét és gümőkóros elváltozásait tüntetik fel.

Marek munkája részletesen és alaposan megismerteti a tehének tőgygümőkórját és helyes gyakorlati érzékkel jelöli meg azokat a vizsgálati módokat, melyek a betegség felismerésére alkalmasak. A munka az állatorvosoknak van szánva és a szakemberek tudásához van mérve, akiknek bizonyára nagy segítségülre lesz a tőgygümőkór írtásában, de olyan világosan van megírva, hogy haszonnal olvashatja el minden gazda is, akit e kérdés közelebbről érdekel.

Ráta István dr.

A hegyvidéki akezió tíz éve. Az ugynevezett ruthén segéti mozdalmat most tíz éve indította meg Darányi miniszter. A földmívelésügyi miniszterium megbízásából Kazy József min. tanácsos állította össze a kirendeltség működéséről szóló jelentést. A tízeve folyó mentési munkálatok jól választott eszközökkel lettek keresztülvive, ezt az elért eredmények is igazolják, de egyúttal azt is bizonyítják, hogy a ruthén nép halás volt a segéti munkálatokkal szemben. A nép javára szolgált az a hatvan-ezer holdnyi terület, melyet a hegyvidéki lakosságnak részben örökfáron, részben pedig bérlet utján nagyobbbrészt állattenyésztési célra juttattak. Így vált lehetővé, hogy harminczhárom község lakossága tízezer db. jószágot legeltetett kora tavasztól őszig a havasokon. A régi gazdalkodás tíz év óta nagy változásokon ment át. Kicsérélődött az állatállomány. A satnya állatok helyett újak, értékesek nevelődnek. A nép gazdasági fejlődését pedig az újszerű haszonhajtó gazdalkodás mutatja. A mezőgazdasági gépek egyre terjednek. Nagy baj, hogy a ruthén nép hátramaradottságából és részben megszokásból igavonás céljaira bikaborjút nevel, az üszörborjút pedig husra értékesíti, ahelyett, hogy fölnevelné tenyésztőszáznak. A kirendeltség

Tekintetes

## Oberurseli mótorgyárnak

WIEN, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

Felszólításokra értesítjük, miszerint az Önöktől vásárolt három GNOM-mótorral teljesen meg vagyunk elégedve. A 3 lóerejű mótör évek óta kifogástalanul napoként hajtja a szeeszkavágót s kezelőse egy egyszerű béresember gondjaira van bízva. A két 12 lóerejű GNOM-mótor, amelyek a cséplőgépeket hajtják, teljes melegeggedésünkben tartják a cséplőszekrényeket. Az idén Önöktől vett GNOM-mótor, úgy mint az előzőleg hozott mótör, épp úgy bevált, amint hogy reménykeltünk. Kisebbséggel az idén átvetett a sárreli uradalomba, ott is, dacára a hosszú rozskékének, teljesen megfelelt a tőle várt erőfejtesnek. A gazdasági malomban is tetetett vele kísérlet s mintán egyenletesen hajtja az őrleköveket, jobb és szebb lisztet produkál, mint mikor gőzmozgony tartja üzemben a malomkőveket. Ezen előnye mellett kiemelendő, hogy a cséplési költség, a gőzmozgonyt és benzinkótort összehasonlítva, lényegesen a GNOM-mótor javára szolgál. Nem megvetendő előnye továbbá az, hogy a régebbi mótör, dacára annak, hogy már 4 év óta dolgozik évente július 15-től október 20-ig, a javítási költség alig méltóságos gróf Wenckheim Géza csorvási uradalom: Kraft Viktor igazgató.

Csorvás, 1905 október 20-án.

Tisztelettel!

at. A második  
ismertető jeleit  
a tejen és a  
forduló azon  
betegség ter-  
dik fejezet a  
ljából megej-  
rteti részlete-  
kell a tőgyet,  
megvizsgálni,  
gyanujában  
sgálatából kö-  
ros elváltozá-  
fejezet a tőgy-  
megállapítását  
lehet a tőgy  
or nagy való-  
a mikor álla-  
k gyanuja és  
fejezet a tőgy-  
egéseket so-  
jelenségeket,  
és lehetséges.  
megállapítása  
zetendő kimu-  
alunk, melyek  
lében látható  
nyirokmiri-  
atát mutatják  
en is van 9  
gümkörös

aposan meg-  
t és helyes  
at a vizsgá-  
felismerésére  
osoknak van  
z van mérve,  
nkre lesz a  
ilágosan van  
a el minden  
érdekel.

István dr.

ugynevezett  
éve indította  
elésügyi mi-  
felfel. min. ta-  
ég működé-  
lyó mentési  
kkel lettek  
nyek is iga-  
ák, hogy a  
mkálattokkal  
a hatvan-  
ridéki lakó-  
pedig bérlet  
ezelra jut-  
minczhárom  
t legeltetett  
A régi gaz-  
ment át.  
nya állapot  
nép gazda-  
szonhajtó  
sági gépek  
uthén nép  
egszakából  
az üszö-  
lyett, hogy  
rendeltség

ösztönző díjakkal, téli tanításokkal és az állami kölesönökkel szerzett tenyészjószág tulajdonosaival szemben szerződésileg biztosítja, hogy az üszörjü a továbbtenyésztés céljaira nevelődik fel. Téli százakra megy a gazdasági tanítások és a gazdasági háziipari kurzusok száma. Eddig a nép a téli pihenés alatt rendszerint adósságokba verte magát; már a múlt évben kétezer családnál foglalkoztak rendszeres háziiparral s ebből való jövedelmük százötven ezer koronát tuhaladott. Egy-egy család átlagos keresete a háziipar révén 87 korona volt.

A hegyvidéki háziiparosok ma már a katonaságnak, államvasutaknak, a székesszéknek, gyáraknak és magánüzemeknek ismeri szállítói. A múlt télen csak seprűt 218,482 darabot kötöttek. A háziipari foglalkozás nagy elterjedésének tudható be a hegyvidéki hitelszövetkezetek mérlegeiben mutatkozó eredmény. A százharmincz hegyvidéki hitelszövetkezetben egymillió kétszázharminczháromezer kilencszázhetvennégy korona takarékbetét van, az üzlet-részek pedig kétfélmilliónál nagyobb értéket képviselnek. Mindez pedig ott, ahol ezelőtt tíz évvel a nép súlyos úzsora karjaiban görnyedezett. A gazdasági fejlődés eredményei különösen a hitelszövetkezetek mérlegeiben mutatkoznak. Mig az akció első évében két szövetkezet alakult, most tíz év után százharmincz ilyen gazdasági társulás van huszonnyolcezer százötvenegy taggal. Mig 1893-ban a kölesönök összege 278,737 korona volt, a rákövetkező évről már 1.406,154 koronára növekedett, a múlt esztendőben pedig az öt és félmilliót meghaladta. A hegyvidéki gazdasági mentőmunka jó sikert ígér. Ezért van az, hogy hovatovább annál szélesebb területek kívánják, hogy a gazdasági segítés hasonló állami beavatkozással történjék a gazdaságilag elmaradott felső vármegyékben.

Sertésnevelés. A *Friedrichsverti* sertésnevelészet igazságtalan világhírré tett szert. E tenyésztési speciális módszereit ismerteti könyveiben *Meyer* gazdasági tanácsos. Részletesen foglalkozik a sertésfajták leírásával, tárgyalja az egyes tápanyagokat, külön a koczák s külön a kanok takarmányozása szempontjából. Foglalkozik a legelő s legeltetéssel, a malacok felnevelésével, bélyegzéssel (tetoválás), ismerteti a betegségek lefolyását, gyógyítását s az ellenük való védekezést. Szerző tapasztalatait hosszú éveken át gyűjtötte s csak miután meggyőződött tenyésztési irányának helyességéről — minnek különben biztonysága a tulajdonát képező *Friedrichsverti* tenyésztés — adta azokat közre. A tenyésztés leírását díjtalanul s bérmentve megküldi mindazoknak, kik érdeklődnek nevezett tenyésztés iránt.

Folyóiratok. *Magyar Gazdák Szemléje*. A Magyar Gazdaszövetség folyóirata. Szerkeszti Bernát István. (XIII. évfolyam.) Novemberi száma a következő tartalommal jelent meg: Magyar kivándorlók az Egyesült Államokban. A vas érdekében. Az anekdoták tartományok gazdasági jelentősége. Erkölcsi nevelési kongresszus. A jövő feladatai. A hitelszövetkezetek nyomai a közép-korban. A Bauernscreieriat Svájcban. Különfélék a havi folyóirat előfizetési ára egy évre 12 K. Szerkesztősége Budapest. VIII., Szentkirályi-u. 40. — *Kiállítás Kézöny*. Szerkeszti Erdélyi Imre. Egész új vállalat, mely a magyar

kiállítások ügyének óhajtt szakközlönye lenni s mint általános kiállítási értesítő, a lapok részére is tudósításokkal szolgál. Az első szám tartalma elég élénk. A kiállításokat létesítő rendezőségeknek sok gyakorlatias utmutatást adhat. A zugkiállításokat jelzi és üldözi. Műszaki irodát tart fenn, hol nemcsak gyakorlati tanácsokat, hanem gyakorlati emberket is kaphatnak a kiállítást rendezők. A lap előfizetési ára egy évre 8 K. Szerkesztősége Budapest, Thököly-ut 13.

Az ezen rovatban ismertetett könyvek megrendelhetők: *Patria r. t. gazd. szakkönyvkereskedésében*, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

LEVÉLSZEKRÉNY.

Buza helyett tavaszi kalászos. 618. kérdés. Egy 24 holdas tábla, melyre kat. holdankint 200 kg. szuperfoszfátot szórattam októberben, vetőtér szerint buzával lett volna bevetendő, de nagyon rögs s az idő előrehaladottsága miatt is most már nem vetem be. Kérdem, minő tavaszt vessek (kapást kivéve) ezen táblába? Az eddigi mivelés a következő volt: 1906. őszén gözekeivel 32 cm. mélyen meg volt szántva, ezen szántásra igen jó hizókörtrágyát hordattam s még akkor késő ősszel a trágyát 18—18 cm-re le is szántottam, 1907-ben répa volt benne, ezen évben pedig meglehetősen jó árpatermést adott; tanácsos volna-e ismét árpaal bevetni? Megjegyzem, hogy a föld jó minőségű kötött agyag.

*Felelet a 618. sz. kérdésre.* A kérdés lényegét az képezi, hogy 1906. évben gözekeivel 32 cm. mélyen megszántott s ezt követőleg hizómarha trágyával betrágyáztott, most októberben pedig 200 kg. szuperfoszfáttal megtrágyáztott jó minőségű agyagföldbe az elmaradt őzi buza helyett tavaszi kalászos és pedig elsősorban árpa vethető-e, tekintettel arra a körülményre, hogy ez idén is árpa volt ebbe a táblába vetve.

Tavaszi kalászos után őzi kalászosat vetni mindig nagyobb hiba, mint hogyha tavaszi kalászos után tavaszi kalászos kerül ismét sorra, mert utóbbi esetben az ősszel szántott föld, teljes mértékben kitétetik a téli fagy porlasztó, málasztó hatásának. Ha pedig a körülmények úgy kívánják, akkor jobb, ha az árpat árpa után vetjük, mint zab után. Jelen esetben tehát tekintettel a föld kitünő állapotára és szuperfoszfáttal való megtrágyázására, vethetünk árpat, mert a föld 3 év alatt nemcsak gözekeiszántást és istállótrágyát kapott, hanem kapásnövény is volt benne ezen idő alatt.

Tekintettel a jelenlegi magas zabárakra, kérdés, nem-e lenne helyesebb zabot vetni ebbe a földbe; a zabot nem kellene mindig a gazdaság mostoha gyerekeinek tekinteni s jelzett körülmények között nagy eredménnyel hálálhatná meg a jó földet. Ajánlanám az Abundánsz zabot, melylyel a magyarországi növénytermesztési kísérleti állomás kiváló eredményeket ért el és melynek megdőlésétől ilyen jobb földön sem kellene tartani.

Önbiztosítás. 619. kérdés. Hazánk melyik uradalmában van a tűz elleni önbiztosítás már bevezetve? Van-e Ausztriában egy ily uradalom, melyben az önbiztosítás mint-szerűen kezeltetik?

*Felelet a 619. sz. kérdésre.* Az önbiztosítás intézménye a magyarországi főhercegi uradalomban már évek óta áll érvényben s a követett rendszer és az ezen rendszerrel elért eredmények iránt az említett uradalom igazgatósága úgy hiszem szívesen fog tájékoztatást nyújtani. Ösztrák uradalmaknál követett ilyen rendszerrel tudomásom nincs; eziránt leginkább a Wiener Landwirtschaftliche Zeitung szerkesztőségénél (Wien, I., Schaulergasse 6.) lehetne tájékozást szerezni. *Hensch Árpád.*

Burgonya és szárított cukorrépaszelet értékviszonya. 620. kérdés. 400 mmáza változatlan minőségű „Kincsem” burgonya mennyi szárított répaszelet tápértékének felel meg?

*Felelet a 620. sz. kérdésre.* Ha a burgonya keményítőtartalmát pontosan ismernénk, akkor határozott választ adhatnánk, míg ellenben így csak hozzávetőlegesen felelhetünk kérdésére. Ugyanis ha a „Kincsem” burgonya keményítőtartalma 20%, akkor 400 q. burgonya 155 q. átlagos összetételű szárított cukorrépaszelettel tekinthető egyenértékűnek, míg ellenben ha a burgonya keményítőtartalma 25%, akkor 192 q. répaszelettel. A közbeeső keményítőtartalmakra most már könnyű a kettő közötti értékviszonyt kiszámítani, szintugy arra is, ha 20%-nál kevesebb vagy 25%-nál több keményítő van a burgonyában. A keményítőtartalom nemcsak a burgonyafajtától, hanem más tényezőktől is függ, melyek közül a talaj, trágya s időjárás vannak reá a legnagyobb befolyással.

Feles kertész családjának jogviszonya. 621. kérdés. Gazdaságomban feles dohánykertészek vannak alkalmazva. Feles családonként vállalják el a dohánytermesztést felében. Ilyen családnak egyik tagja, egy 18 éves legény, ki a családjára eső dohánymunka java részét végezte, betört a magtáromba és dohányt lopott, miért ötlet a bíróság 1 1/2 évi börtönrre ítélte. Ennek atyjától, mint a családfőtől, kivel elszámolok, az ellopott dohány árát levontam feles járandóságából.

A kertész bepörölt és a főszozlabírószág, melynek ítéletét az alispán is helybenhagyta, engem az összeg visszafizetésére ítél, azon indoklással, hogy az apa nem felelős a fiáért. Csak-hogy a feles kertészeknél a viszony, a helyzet egészen más, mint a családnál, mert itt a családfő a családdal közösen vállalja a munkát (de a szerződést csak a családfő egyedül írja alá), közösen a családdal dolgoznak és a családfő felveszi az ő és családja feles fizetését vagy közös keresetét.

Hogy a betörőnek atyja tudta vagy nem tudta a betörést vagy a lopást, nem tudom bebizonyítani.

Helyes és igazságos a főbírónak ítélete ezen esetben? Ha nem, mi a teendőm?

*Felelet a 621. sz. kérdésre.* A kárért, amelyet valamely családtag büntetett utján okozott, a családfőt kártérítési kötelezettség csak akkor terheli, ha a kár okozásához legalább is vétkes mulasztásával ő is hozzájárult. A feles kertész szerződése nem a családot kötelezi kollektive, hanem csak magát a családfőt egyénileg. A családtagok nem mint szerződő felek vesznek

**Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök**

az országszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb

**„Eredeti Kalmár-rosták” len- és heremagtisztító-gépek**

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszereint 15-16le nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terményszűrtéshez berendezett különleges gépeket, szelölő és magválasztó rostokat, kézi- vagy ha tőre alkalmas. — Ezévi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

**KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terményszűrtő gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.**

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve.

Sürgönczim: Kalmár-rostagyár.

részt a munkában. A családfő a munkát egyszerűen általuk végezteti és érték éppen oly mértékben felelős, mint a gazda munkáiért vagy cselédjeiért. Az eddigi jogfelfogás szerint a munkásért vagy cselédért való felelősséget, tehát az ilyen családtagért való felelősséget is csak a gazda vétessége állapíthatja meg. Szigoruan jogi szempontból tehát a főszozolgabíró és az alispán helyesen ítélték, mert a családfő ellen rosszhiszeműséget vagy vétkes mulasztást bizonyítani nem lehetett. A méltányosság azonban megkövetelhetné, hogy a dohánykertészek speciális helyzetében ilyen esetekért a család minden tagja, vagy legalább is maga a családfő felelős legyen.

Nincs más hátra, mint a jövőben hasonló károsodások megelőzéséről gondoskodni oly módon, hogy a szerződésben a családfő a családjának tagjai által okozott minden karért magát kártérítésre kötelezze. Ennek megfelelő kikötést kell a feles szerződések szövegébe felvenni.

Az alispán határozata ellen, ha van rá elegendő alap, lehet még felülvizsgálatot kérni a minisztertől.

Sz. F.

#### Zabosbüköny mint luczerna védőnövény.

622. kérdés. Sik, erősen kötött, kissé vizenyős, kitünő löhertermő birtokom egyik igen aczatos tábláján őszi mélyszántásba tavasszal luczernát öhajtok vetni kísérlet gyanánt gyomirtási czélzattal. Vannak, kik védőnövényül zabosbükönyt ajánlanak. Eltekintve azon kérdéstől, vajjon előnyösebb-e a védőnövényvel vagy az anélkül való vetés, szives véleményüket kérem a zabosbükönyről, mint a luczerna védőnövényéről.

G. P.

Felelet a 622. sz. kérdésre. Ha a luczernát védőnövényvel kívánjuk vetni, akkor olyan védőnövényt kell választani, mely a talajról lehető hamar lekerül s amely a föld tápláló anyagait nem veszi tulnagy mértékben igénybe. Ezen két feltételnek a zabosbüköny (takarmányrak természetve) a legteljesebb mértékben megfelel, miért is nem egy gazdaságban használják is e czélból és pedig a legjobb eredménnyel. Tekintettel azonban arra, hogy a zabosbükönyt takarmánynak természetve, rendszeren sürűen szoktuk vetni, abban az esetben, ha védőnövényül akarjuk használni, a rendszeren valamivel ritkábban kell vetni, nehogy a fejlődő luczerna tulságosan beárnyaltassék. Szárazabb vidékeken és száraz fekvésekben, vagy pedig száraz esztendőekben a rendszeren sűrűsre vetett zabosbüköny sem fogja a luczernát tulságosan beárnyékolni. Kérdés azonban, hogy jelzett „kissé vizenyős” talaj (mely különben kitünő löheretermőföldnek minősítették) meg fog-e felelni a luczernának s nem-e fog időelőtti kipusztulásához és nagymérvű elgyomosodásához vezetni, mert e tekintetben a máskülönbösen hosszueletű luczerna sokkal kényesebb, mint a két éves here. Másrészt figyelembe veendő az is, hogy említett földben a zabosbüköny (elsősorban is a büköny) könnyen megroggya s kiölheti az alatta fejlődő luczernát.

K. K.

Igáslovak takarmányozása. 623. kérdés. Elegendő-e nem gyors, de intenzív munkát végző lovak részére a következő adagolás 1000 kg. élősulyra: 10 kg. jó gyepszéna, 2 kg. tengeridara, 4 kg. buzaszalmaszecka és 2 1/2 kg. szörplé? Ha nem, min kellene változtatni?

P. Nagyvárad.

Felelet a 623. sz. kérdésre. A 16 1000 kg. élősulyra s naponta 18—28 kg. szárazanyagot, 1—2 kg. fehérjét s könnyű munkában 9 2, közepes munkában 11 8 s nehéz munkában 15

kg. keményítőértéket kíván. Ezzel szemben az ön által tervezett adagolás 15 6 kg. szárazanyagot, 0 6 kg. fehérjét s 6 9 kg. keményítőértéket, vagyis körülbelül annyit tartalmaz, amennyi csak a heverő lovat tudja jó erőben tartani. Ha tehát munkát végeznek a lovak, a munka mérve szerint okvetlenül több abrakot kell etetni. Így pl. közepes munkának a következő adagolás felel meg: 15 kg. széna, 5 5 kg. tengeridara, 4 kg. buzaszalmaszecka s 2 5 kg. melasz. Ez 22 9 kg. szárazanyagot, 1 1 kg. fehérjét s 11 5 kg. keményítőértéket tartalmaz.

Cselkó István.

#### Végezhet-e nem állatorvos védőoltást?

624. kérdés. A „Köztelek” m. évi 85-ik számában a 657. kérdés feleletében olvastuk, hogy: „Törvény vagy rendelet nem tiltja ugyan ezidőszerint, hogy a tulajdonos saját állatjait lépene ellen beolthassa stb.” és ebből következtetve a múlt évben beoltottuk malaczeit orbáncz ellen, még pedig igen szép eredménnyel. Most azonban a járási főszozolgabírói hivatal megbüntetett bennünket, mivel az oltást nem állatorvossal végeztettük. Kérdezzük, hogy beenyogodhatunk-e a kirótt büntetésbe, vagy felelősség által elháríthatnánk-e magunkról? Vagy csakugyan van törvény, amely eltiltja a tulajdonosnak az orbánczról azt, amit a — 657. sz. ízenet szerint — a lépfenénél megenged?

B. U.

Felelet a 624. sz. kérdésre. Tény az, hogy az állategészségügy rendezéséről szóló 1888. évi VII. t. cz. nyilvánvalóan annak idején történt elnézésből nem intézkedik a lépene ellen való védőoltásról, tehát nem is mondja ki határozottan, hogy ilyen oltást csakis állatorvos végezhet, a 103. §. azonban már rendelkezik aziránt, hogy az orbáncz elleni beoltás „csak hatósági engedéllyel és állatorvos által történhetik”.

—y—

Igásokrök takarmányozása. 625. kérdés. Tavaszig rendelkezésemre áll kukoricaszár, tavaszi szalma, polyva és csöves tengeri. Vizenyős takarmányom nincsen, pedig legtöbb a polyva. Melyik lenne öcsöb, száritott répaszeletet venni és darált csöves tengerit etetni, vagy melaszt polyvával? Megjegyzem, a kukoriczat esetleg sertéssel etetném.

K. K.

Felelet a 625. sz. kérdésre. Miután sok polyvával rendelkezik, a zöd melaszt megfelelőbb takarmánynak tartjuk mint a száritott ezukor-repaszeletet, mely valamivel drágább is mint a melasz. Ha az ökrök huzamosabb ideig hevernek, 1000 kg. élősulyra s naponta a következő adagolás felel meg nekik: 10 kg. polyva, 10 kg. tavaszi szalmaszecka s 4 kg. zöd melasz. Ez 19 9 kg. szárazanyagot, 0 48 kg. em. nyers fehérjét s 6 2 kg. keményítőértéket tartalmaz. Ezenkívül még annyi tengeriszárát kapnának, amennyit megessnek. A 4 kg. melasz 10 l. vízben föloldva annyi folyadékot ad, hogy a 20 kg. polyva és szecka teljesen föl tudja inni. Ha munkát végeznek az ökrök, akkor adagolásunk a munka nagyságához viszonyítandó csöves tengeridarával volna megtoldandó. A répaszelet csak avval az előnnyel bírna a melaszszal szemben, hogy valamivel több fehérjéhez jutnánk az ökrököt, de a szelet nem ösztönöznék őket annyira arra, hogy sok polyvát és szeckát egyenek mint ahogy azt a melasz teszi.

Cselkó István.

Seprőczirokszár mint takarmány. 626. sz. kérdés. A seprőczirok learatott kőrója szártépővel felsprözva s elvermelve mily takarmányértéket képvisel, illetőleg a közönségesen használni szokott takarmányok között tápértékre melyikhez

hasonlítható, a szarvasmarha szivesen eszi-e s maga az elvermelés munkája — eltekintve a víz hozzáadásától — a zöd csalamádé vagy czirokéval azonos-e?

F.

Felelet a 626. kérdésre. A seprőczirokszárát nem szokás takarmányozni s ezért alig tudunk a tápértékeről valamit. Hogy szártépővel felsprözva s besavanyítva megessék az állatok, az bizonyosnak vehető, de tápértéke így is talán csak az őszi szalmát éri el, de erről nem tudunk határozottan nyilatkozni. A besavanyítás meg egyezik a széttépett tengeriszáréval s abban áll, hogy rétegenként a verembe rakva, tiprás előtt annyi tiszta vagy sósvízzel öntözzük, hogy víztartalma legalább 40%-ot érjen el. Ha a szár már olyan száraz, hogy pl. csak 20% víz van benne s ha erre q-ként 40 l. vizet locsolunk, akkor 42 8% vizet fog a letiport szár tartalmazni s ez elegendő arra, hogy erjedjen. Ha kevésbé van a czirokszár kiszáradva, akkor természetesen kevesebb víz kell a locsolásához.

Cselkó István.

Malacok hullása. 627. kérdés. Három éve mióta jelenlegi bérgazdaságomat bírom, tartok 50 db anyakocztat s még minden évben a malacok nagyobb fele a kutyáim 2—3 hetes korában elhul ott. Ez idén is, a február végén született 320 db malaczból szopós korában elhullott 180 db. A fönnmaradt 140 dbból mostanig egy sem hullott el, de november elején kiütött a sertésvész és idáig 100 db dögölt el. Az első elhullás vész nem lehetett, talán inkább orbáncz. Kérdem tehát, hogy amennyiben ez már több ízben ismétlődött, nem lehetne-e már szopós korban az orbáncz ellen beoltani? Eddig mindig választás után oltottuk be a malacokat.

B. A.

Felelet a 627. sz. kérdésre. A betegség jelenségeinek és az elhullottakban talált kóros elváltozások ismerete nélkül lehetetlen az elhullások okát szabatosan megjelölni, enélkül pedig a védekezés módjáról sem mondhatni véleményét. Ha a mostani járvány valóban sertésvész (sertéspestis), akkor az első a legnagyobb valószínűség szerint nem volt az, de hogy orbáncz volt-e, azt bajos volna megmondani. Igaz, hogy nem valószínű, mert fiatal szopós malacok nem szoktak orbánczban hullani, hanem inkább hurutos tüdőgyulladásban vagy egyéb bajban. Pár hetes korukban küönben nem ajánlatos a malacokat orbáncz ellen beoltani, mert ilyenkor ez rendszerint hatástalan. Mindenesetre helyes lett volna, ha a kérdéstevő mindjárt az első és a második járvány kezdetének legelőjén megállapította volna hozzáértő szakemberrel a betegség természetét, akkor talán inkább lehetett volna ellene valamit tenni s valószínűleg többet, mint most, mikor már alig van hármondó a falkából, eltekintve attól, hogy a baj pontos ismerete nélkül nem is lehet ellene az alkalmas védekezési módot megjelölni.

—y—

Fejőstehenek s borjuk takarmányozása. 628. kérdés. Van 28—35 db bonyhádi fajta istállómarmarhám, ebből 10—12 db fejőstehen, a többi körülbelül 20 db növendékmarha 1 hónaposától 2 éves korig (üsző, bika és tinó). Miután a szénatermés az idén nem sikerült és csak annyi termelt, amennyi az igásoknak kell, az istállómarmarhának semmi szénát nem adhatok. Rendelkezésemre áll: takarmányrépa, korpa és III. oszt. buza, II. oszt. kukoriczadara-keverék, melasz, zabpolyva és zabszalma és só. Kérdem tehát, hogy a fentiekből mily keveréket állítsak elő, illetőleg melyikből mily mennyiséget adjak, úgy hogy valamennyien egyenlő takarmányt

**WEISER J. C.**  
GAZDASÁGI GÉPGYÁR ÉS  
VASÖNTÖDE, MALOMÉPÍTÉSZET  
**NAGYKANIZSÁN.**



Egyetemes aczélekék és ekeszerelevények. ::  
Teljes takarmánykamraberendezések. . . . .  
Szecka és répavágók, darálók. . . . .  
Malmok minden nagyságban. . . . .  
Elsőrangú hazai gyártmány. Tessék árjegyzéket kérni.

kapjanak (a fejőstehenek és a növendékállatok), hogy a tejmenyiséget a végsőig fokozhassam, tekintet nélkül a tej minőségére és hogy a növendékállatok esontfejlődését előmozdítsam.

L. H.

**Felelet a 628. sz. kérdésre.** Először is azt tanácsoljuk, hogy hagyjon föl azzal a szárdékával, hogy a szénát a jármosöröknek adva, a borjúk csak répát, szalmát s abrakot kapjanak, mert míg az ökör s tehén könnyen ellehet széna nélkül, ha nem sajnáljuk tőlük az abrakot, addig a borjúra ugyszólván életkérdés az, hogy szénát kapjon, még pedig nemcsak azért, mert a széna a legtermészetesebb téli takarmány, hanem ásványi anyagai miatt is, melyek a csontképzéshez okvetlenül szükségesek s mesterségesen alig pótolhatók. Az ökörnek egészen mindegy, hogy pl. 5 kg. szénát vagy 5 kg. tavaszi szalmát s 1 kg. II. rendű darát kap-e, de a borjúnak nem mindegy s ha kényszerhelyzetében nem is adhat valamennyi borjúnak szénát, de legalább az I éven aluliakkal kellene minél több szénát etetni. A fejőstehenek számára a következő adagolást számítjuk ki: 20 kg. répa, 4 kg. zabszalma, 3 kg. zabpolyva, 1 kg. melasz, 2 kg. korpa s 1 1/2 kg. vegyes dara tartalmaz 12 1/2 kg. szárazanyagot, 0 5 kg. em. tiszta fehérjét s 5 2 kg. keményítőértéket. Ha a tehenek átlagos sulya 450 kg., akkor ez a takarmány 8—10 l. teje is elegendő, de a több tejet adó tehénnel okvetlenül több korpa volna etetendő. Még jobb lenne, ha korpa helyett olajpogácsát etethetne, mert takarmánykészlete olyan, hogy keményítőértékben igen bővelkedik, de fehérjeje aránylag kevés. A fiatalabb borjúknak ebből a szempontból is szénát kellene a szalma s polyva helyett adni, de ha ezt nem teheti, akkor egy evőkanálnyi iszapolt krétát ajánlatos a borjúk fejéknél takarmányához hetenként néhányszor keverni, mert foszforsav bőven, de mész kevés van a takarmányban. Sőt mintegy 20 gr.-ot számíthat a tehenekre fejéknél s naponta s testsúlyuk arányában a borjúk is ennyit kaphatnak. *Cselkó István.*

**Fekete ugar terméskozó hatása. 629. kérdés.** Vita tárgyát képezi, hogy a fekete ugar mint ilyen ásványi és növényi alkatrészekben gazdagabb lesz-e, továbbá, hogy a föld termőképességének fokozása céljából történő többszöri felszántása a föld természetellenes kihasználására vezethető-e vissza? *S. M.*

**Felelet a 629. sz. kérdésre.** A fekete ugar a növény által könnyen felvehető tápanyagokban gazdagítja a talajt, mert a humusz felbomlásával növekedik a talaj könnyen oldódó nitrogén alkatrésze, szaporítják ezt a talajban levő és az ugaroláskor igen élénk működést kifejtő talajbaktériumok, ezenkívül az ugarolással a talajban nehezen oldódó foszforsav- és káliumgyületek egy része könnyen oldhatóvá és a növény által könnyen felvehetővé válik. A szántásnak az a célja, hogy ezen folyamatot előmozdítsa és a talaj fizikai tulajdonságait javítsa. Miután a szántással a talaj nyersanyagait könnyen felvehetővé változtatjuk, ennek következtében az ugarba vetett növény termését fokozzuk. A terméssel kivitt tápanyagok a talaj tápanyag-

készletéből merítettek, amiből az következik, hogyha csak ugarolunk, de nem trágyázunk, a talaj tápanyagkészletét egyre csökkentjük.

Cs. S.

**Marinahizálás. 630. kérdés.** 500 kg. beállítási sulyu 34 db marhat (4 éves tinókat és mustra ökröket) kellene 6 hónap alatt kihizlaltanom. Kérem, hogy megfelelő-e a következő darabonkénti napi adag a hizálás első periódusára: 15 kg. savanyított répaszelet, 1 1/2 kg. melasz, 3 kg. lóherszéna, 3 1/2 kg. tengeridara, 7 kg. polyva (buza, rozs, zab). Megjegyzendő, hogy ezen előírt napi adag betartásához *szigorúan ragaszkodnom kell*, csak a tengeridara és polyva mennyisége változhat, de a többi semmi esetre sem. Mennyi legyen a tengeridara és polyva mennyisége a hizálás második és harmadik időszakára? Hat hónapi hizálást feltételezve, milyen terjedelmű lehet az 1—2—3-ik időszak külön-külön? A második és harmadik időszakra eső takarmányadagok kiszámításánál az első, illetve a második időszak végén talált élősúly 1000 kg.-ja szolgál-e alapul, vagy csak a beállítási élősúly 1000 kg.-ja? *M. D.*

**Felelet a 630. sz. kérdésre.** Adagolása 14 3 kg. szárazanyagot, 0 75 kg. em. nyers fehérjét s 7 20 kg. keményítőértéket tartalmazván, jobb se lehetne, mert 500 kg. élősúlyra tényleg 7 1/4 kg. keményítőértéket tanácsos etetni. A II. és III. időszak már csak azt a változtatást kívánja, hogy az adagolás szárazanyagtartalma ugyspadjon, hogy a keményítőérték ne változzék, ami a polyva csökkentése s a tengeridara szaporítása által érhető el. Ha tehát a szelet, here-széna s melasz mindig ugyanannyi marad, mint előbb volt, akkor a II. időszakban 4 kg. tengeridarát s 5 5 kg. polyvát és a III-ban 4 6 kg. tengeridarát s 3 5 kg. polyvát tanácsos etetni, mely esetben a II. időszakban 13 5 kg. szárazanyag, 0 77 kg. em. nyers fehérje s 7 25 kg. keményítőérték és a III-ban 12 3 kg. szárazanyag, 0 78 kg. em. nyers fehérje s 7 25 kg. keményítőérték jut a hizóknak. Az egyes időszakok tartama az étvágytól függ, mert a hizálás előrehaladásával csak azért apaszjuk a szárazanyagot a keményítőérték érintetlenül hagyásával, hogy az állatok a nekik szánt 7 25 kg. keményítőértéket mind meg tudják enni. A későbbi időszakok adagolását mindig a beállítási sulyra vonatkoztatjuk. *Cselkó István.*

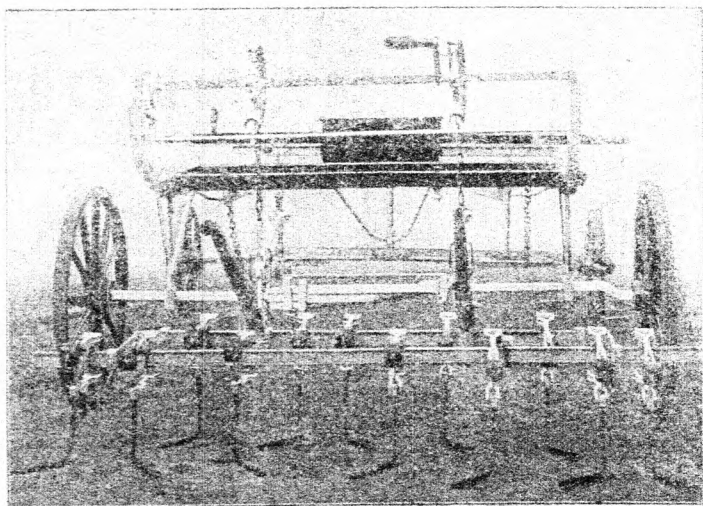
**Szeszkontingens-vásárlás. 631. kérdés.** A törvény megengedi-e szeszkontingens vásárlását oly birtokosnak, akinek birtokán eddig szeszgyár nincs? Ha igen, kitől lehetne kontingens vásárolni és mennyi annak forgalmi ára? Monopolizálás esetén megváltaná-e az állam a vásárolt kontingens is? *R. E.*

**Felelet a 631. sz. kérdésre.** Az 1808. évi XXVIII. t. cz. 89. §-a értelmében újonnan keletkező mezőgazdasági szeszfőzde szintén szerkezhet ipari szeszfőzdetől kontingens, de csak annyit, hogy az összkontingens a 720 hl-t meg ne haladja. A megszerzés engedélyezését a pénzügyminiszteriumtól kell kérelmezni. Az állam azon ipari szeszgyáraknak, melyek kontingensük egy részét megvételre ajánlják fel, vagy amelyet az állam kiséjait, hl.-ként 65 koronát fizet. *K. H.*

**Lovak takarmányozása. 632. kérdés.** Lovaim 1000 kg. élősúlyra 10 kg. jó gyepszénát, 4 kg. tengeridarát, 8 kg. buzaszalmaszecskát és 5 kg. szörplét kapnak. Kérem, helyes-e ezen adagolás? *P.*

**Felelet a 632. sz. kérdésre.** Adagolása 22 7 kg. szárazanyagot, 0 8 kg. em. fehérjét s 10 2 kg. keményítőértéket tartalmaz. A dolgozó ló 1000 kg. élősúlyra vonatkoztatott tápsüksége 18—28 kilogramm szárazanyag, 1—2 kg. fehérje s könnyű munkában 9 2 kg., közepesben 11 6 kg. s nehezebben 15 kg. keményítőérték. A fehérjében mutatkozó hiány nem határoz a kifejlődött lónál, de a keményítőérték, mint az erő forrása nagyon fontos. Ön tehát ugy táplálja a lovakat, hogy munkájuk csak a könnyű s közepes közötti lehet s ezért ha több munkát kíván, több keményítőértéket kell etetnie, ami azonban csak a dara s ha teheti, részben a széna szaporítása által érhető el. A tengeri kg.-ja kb. 0 8, a szénáé mintegy 0 36 kg. keményítőértéket tartalmaz, mely adatok segítségével könnyű az adagolást ugy kiegészíteni, hogy a tápfelevőképességet meg nem haladó szárazanyagban annyi keményítőérték legyen, amennyit a lovak munkája megkíván. *Cselkó István.*

**Bírói zárlat esete. 633. kérdés.** Egy törv. zárlat alatti birtokon a pénzüintézet, melynek javára a zárlat foganatosított, a gazdálkodás folytatása céljából igazsökrök, lovak, gépek, ekék, szekerek s egyéb gazdasági eszközök beszerzésében mintegy 20,000 korona kiadást tett, mely összeggel az adóst, illetve a zárlat alatti gazdaság számláját megterhelvén, az utána járó kamatokat és járulékokat is felszámítja. A gazdaság, vagyis az egész birtok jövedelme a kezelési költségek leszámításával a pénzüintézethez foly be a zárgondnok után s a követelés törlesztésére fordítatik. Ebben a viszonyban ezek a kérdések merülhetnek fel: 1. A szóban levő élő- és holtfelszerelés tárgyai kinek a tulajdonát képezik? Tulajdonképpen a hitelezőt, ki azokat tényleg vette és akinek nevében a marhajárlatok is állanak, habár azok beszerzési értékével a gazdaságot, illetve az adóst megterhelte és utána kamatokat számít? 2. Az ügylet lebonyolításakor, ami az ingatlan elárverezése vagy esetleg szabadkézből eladásakor következik be, ezen felszerelési értékben biztosra vehető *minus különbözet*, mert hiszen értékesökkenésnek kitétt használatban levő dolgokról van szó s a marhaáresetek is esetleg elhullás általi kockázatot is tekintetbe veendő, melyik félnek a terhére megy? Mert az adós azt mondhatja, hogy az a felszerelés nem az ő zár alá vett tulajdona, az a birtokon csak használtatott, de az értéke után kamatot fizetett ezért. 3. Ezen kérdések a zárgondnokot működése és főleg elszámolási kötelezettségében miként érintetik, mi az ő lehelyesebb álláspontja? Tekintettel arra, hogy ezen felszerelési kiadásokat az intézet mint egyedüli hitelező az ő javaslatára kellett hogy megtegye, különben a gazdaság menete megakadt volna s az ezáltal feltétlenül foganatosítandó árverésével a birtoknak esetleg ugy a hitelező pénzüintézet, mint az adós is károsodhatott volna. *H.*



**ELISMERT ÉS LEG-JOBBAN BEVÁLT 4, 5 és 6-soros kapálógépek.**

**Többsoros, fogatos :: répa-, burgonya- és vadrepcze-permetezők.**

**GYÜRÜSHENGEREK Bátor Kuffner-féle répa- és vadrepcze-permetezőgépekhez, valamint igavonásra. ::**

**Mindennemü gazdasági gépek és vasöntvények.**

**Perl és Társa gépgyár és vasöntöde: Szered, Pozsony m.**

*Felelet a 633. sz. kérdésre.* 1. A zárgondnok által ily módon beszerzett felszerelési ingók nézetünk szerint a hitelező pénzintézet tulajdonát képezik, mert a zárgondnokot nem lehet tulajdonos gyanánt tekinteni, a zárlatot szenvedő pedig, vagyis az adós tulajdonszerzésre alkalmas jogszimmet nem bír. Jogilag úgy kell a dolgot felfogni, hogy az ingókat a hitelező tulajdonul megszerezte és a zárlati tömegnek használatra kölesönbe átengedte. Ez a felfogás igen jól összefér azzal, hogy az ingók beszerzési értékével a gazdaságot megterhelte és utána kamatokat számít.

2. Az ügylet lebonyolításakor mutatkozó értékcsökkenés a hitelező terhére esik, szintugy az állatok esetleges elhullása általi kockázat is, mert a tulajdonos a hitelező és mert casus nocet domino.

3. A zárgondnokot a számadás körül ezek a dolgok a következőképp érdeklik:

a) A felszerelésről, mint idegen vagyronról, külön leltár és számadás vezetendő, amelyet a zárgondnok csakis a pénzintézettel közöl.

b) A kamatok a tömeg folyó jövedelmét terhelik és mint a tömeget terhelő kiadások a zárgondnoki számadásba fölveendőek.

c) A zárgondnok helyesen cselekszik, ha az egész tranzakcióról a bíróságnak jelentést tesz, hogy nyoma legyen, hogy ezzel olyan vagyont vitt kezelésbe, amely nem a zár alá vett tömeghez tartozik.

Sz. F.

**Koczkák, ökrök s tehének takarmányozása.**  
634. kérdés. Hasas göbeimmal és südőimmal, hogy a kukoricával takarékoskodhassam, lehetne-e előnyösen korpát és folyékony melaszt etetni, esetleg apró szeccskával vagy moslék alakjában? Mennyit adagoljak naponta kétszeri etetésre s szépen fejlődnek-e azok ilyen takarmányozás mellett?

Meglehetősen sovány igászökrökkel is mennyit etessek, hogy azok kissé feljavuljanak? A fenti abrakon kívül van még jó zab-, árpa- és buzaszalmam, bevermelt (besavanyított) kukoricaszár, de az utóbbit a tavaszi munkákra kívánám visszatartani. Mennyit etessek ugyane takarmányokból fejőstehenekkel és borjúkkal?

W.

*Felelet a 634. sz. kérdésre.* Hasas koczákkal nem ajánlunk melaszt etetni, mert néha elvetélt okoz, de szoptató s meddő koczákat bátran kaphatnak 1000 kg. élősulyra 3, illetőleg 5 kg.-ot. A hasas koczáknak 1000 kg. élősulyra s naponta a következő adagolás felel meg: 7 kg. tengeridara s 8 kg. buzakorpa tartalmaz 13 kg. szárazanyagot, 1,3 kg. emészthető fehérjét s 9,5 kg. keményítőértéket. Azonkívül annyi polyva (lehetőleg zabpolyva) vagy szénaszecska volna a takarmányhoz keverendő, amennyit meg tudnak enni. Szalmaszeccskát nem ajánlunk erre a célra használni. Szoptatáskor 10 kg. tengeridara, 10 kg. korpa s 3 kg. melasz elégitené ki a koczákat 1000 kg. élősulyra s naponta. Ez 19,7 kg. szárazanyagot, 1,8 kg. emészthető fehérjét s 14,4 kg. keményítőértéket tartalmaz. Azonkívül polyva ad libitum. A többi sertéseket illetőleg nem elég világos a kérdése. A heverő ökrök széna nélkül ugy javíthatók fel, ha fejenként s naponta legalább 5 kg. szalmaszeccskát, 3 kg. polyvat, 2 kg. melaszt s 2 kg. korpát kapnak.

Ebben 99 kg. szárazanyag, 0,3 kg. emészthető fehérje s 3,6 kg. keményítőérték van. A melasz 4 l. vízben feloldva a szeccska s polyva által volna felitatandó. Azonkívül ad libitum szalmaszeccskát kapnának az ökrök. Ha darát is etethet velük, akkor természetesen még gyorsabban fognak erőhöz jutni. A tehennel annyi répát vagy burgonyát tanácsolunk etetni, amennyit csekély készlete megenged, azonkívül szalmaszeccskát s polyvat melaszoldattal átáztatva s korpát kapnának; a melasz azonban fejenként s naponta csak 1 vagy legfeljebb 1,5 kg.-ot tegyen ki, sőt a hasasság végefelé egészen mellőzendő. Miután kérdése e tekintetben is hiányos, nem vagyunk képesek számszerű adagolást ajánlani. A szénát elsősorban a borjúknak kellene adni s csak ha több van, kaphatnák tehének s ökrök is.

Cselkó István.

**Szilvamag csirázásának előmozdítása.** 635. kérdés. Birtokom egyik verőfényes (12 holdnyi) tábláján beszercezi szilva gyümölcsöt öhajtok beállítani. Öltványokat azért nem veszek, mert drága s azonfelül igen gyakran más fajta fát adnak a termelők, amiből kiszámíthatatlan kár származik. Én tehát magonezokat szeretnék magamnak faiskolában nevelni. Azt mondják azonban birtokostársaim, hogy különleges eljárás mellett sem igen sikerül az ültetés, mert a mag évekig nem csirázik. Azt kérdelem: mi az eljárás szabálya, hogy idei egészséges szilvamagból jövő évben sikerrel szilvafacemeteiskolát létesítek?

Dr. L. S. A.

*Felelet a 635. sz. kérdésre.* A beszercezi szilva magja biztosabb csirázás kedvéért elvetés előtt a következő módokon kezelhető:

1. A gyümölcs husától teljesen megtisztított szilvamagvakat lágy (eső vagy folyó) vízben napos helyen 8-10 napig áztatjuk. Áztatás után a magvakat fűrészpapról összekeverve meszes vízzel leöntjük erre alkalmas edényben és azt öszig, a vetés idejéig napos helyre állítjuk. Ha őszi vetés esetén az egérkártól kellene tartanunk, ugy tavaszra is halaszthatjuk a vetést. Ez esetben tölire megfelelő nagyságu cserépedényben vagy faládában homok közé rétegezzük a magvakat, akként, hogy a tartány fenekére ujnyi vastagon homok, erre egy sor mag, majd ismét egy réteg homok kerüljön s így folytatjuk felfelé, amíg csak a láda meg nem telt. Ha a homok agyagos vagy egész nyirkos lenne, ugy a penészképződés megállítására faszénport keverünk közéje. A rétegzett magvakat tartalmazó ládát vagy edényt tavaszig fagymentes pinczében vagy a szabadban ázott gödörben helyezük és tartjuk el, ugy hogy a tartány a talaj fagymentes rétegébe, tehát 60-80 cm.-nyire a talaj színe alá kerüljön.

2. A tiszta magvakat megfelelő nagyságu gödörbe helyezük s frissen o tott mészből készített mésztejjel öntjük le. Két hét múlva az így kezelt magvak a reájuk tapadt mészzel együtt 5-6 cm. mély barázdába vetendők el. Ha a vetőgyök talaja tavasszal cserespednek, bőségesen meg kell öntözni.

3. A sekélyen felásott talaj felszínén öszszel elszórjuk a tiszta szilvamagvakat, betaposzuk a földbe s tenvényi vastagon szalmás trágyával betakarjuk. Április elején azokat a magvakat, melyek csirázásnak indultak, elvetjük. F. K.

### A legokoszerűbb talajmivelés.

Az őszi folyamán egy feltűnést keltő amerikai gazdasági munka jelent meg Berlinben. Az eredeti angol kiadás címe: „Campbells Culture Manual 1907.”, a német fordítás címe: „Anleitung zur zweckmässigsten Bodenbearbeitung”. Feltűnést keltett e munka azért, mert az a földmívelési rendszer, amit Campbell könyvében inaugurál, egészen új, az eddig tapasztalt ösvénytől eltérőleg, egész más csapást tűz ki s sok, megállapodottnak vélt szabályt teljesen halomra dönt.

Azok a gazdák, akik e munkát elolvasták, elragadtatással beszéltek azokról az egyszerű igazságokról, amik alapját képezik e műnek s nem tartottak lehetetlen dolgoknak azokat az eredményeket, amiket Campbell északamerikai tanár a legmodernebb, a legczélsezerűbb s tisztán gyakorlati tapasztalatoktól leszűrt új földmunkálati rendszerével elért. Oly kézenfekvő egyszerű alapon okolja meg rendszerének igazságát, hogy az, aki végig lapozza könyvét, megérti mindazokat a természeti jelenségeket, mik a föld méhéből fakadnak, amik szemünk előtt folytak le eddig is, de eddig nem lattuk, mert a természet könyvének írását nem ismertük. Campbell rendszere forradalmat fog előidézni a gazdálkodás terén. Egyszerű köntösből, minden színezés nélkül, megdönthetetlen logikával sorakoztatja fel azokat a tudományos alapokon nyugvó fizikai s vegyi processzusokat, amik bekövetkeznek épp oly bizonyossággal, mint telre a tavasz vagy a villámlásra a mennydörgés, ha rendszeréhez alkalmazkodunk.

Kézről-kézre adtuk egymásnak e könyvet, mert oly dolgok vannak megírva benne, amikre bennünket másképp tanítottak. Merőn ellentétes a felfogása Campbellnek azzal a tudással, amelyet mi gazdák évszázadok során vallottunk. Merőn új, friss tanok foglalatosa e könyv. Tártyát tudományos alapon fejti ki, hogy gyakorlati oldalára világot vessen.

Azok a gyakorlati gazdák, akik a talaj vízfoghatóságát, annak vízkonzerváló képességét tisztán a mélymívelés teóriájával velték elérhetni; akik talajuk megtermékenyülését a trágyázásban s a tél romboló erejében keresték; akik pusztán az évi csapadékból jóslták meg előre jó vagy rossz termésüket, nem gondolva a csapadék okszerű elraktározásával: azok e könyv áttanulmányozása után arra a szomorú tudatra ébrednek, hogy az a földmívelési rendszer, melyre eddig támaszkodtunk, teljesen hibás alapokon nyugodott.

Egy magyar gazda asztaláról sem volna szabad hiányoznia Campbell munkájának. Ezzel nem célom propagálni e művet, mert arra Campbellnek szüksége nincs. Aki megérti az angolt, vegye meg azt, aki bírja a németet, olvassa el azt, de olvassa el minden gazda! A magyar mezőgazdaság ügyének véltém szolgálatot tenni akkor, amikor a magyarra való átdolgozás jogát megszereztem s arra vállalkoztam.

A munka nyolcz fejezetre oszlik. Az első fejezet a talajmívelési eszközök s azok alkalmazását tárgyalja, a második fejezet a talaj nyári megmunkálását, harmadik fejezet a

<b>Arankamentes</b> vagy legalább arankamentesíthető <b>kisarankás</b>	<b>löhére-</b>	<b>és</b>	<b>Luczerna-</b>	<b>magot</b>	<b>vásárol</b> a legmagasabb áron
					<b>Haldek</b> magnagykereskedése József főherczeg 5 cs. és kir. fensége udvari szállítója, Budapest, V., Bálvány-utca 6.

talaj, *negyedik fejezet* a talaj megmunkálása Campbellei rendszer szerinti esőszegény vidéken, *ötödik fejezet* a feltalaj okszerű művelése, *hatodik fejezet* a különféle kultúrnövények vetése Campbellei rendszer alapján, *hetedik fejezet* a szárazságot jól tűrő növények, a *nyolcadik fejezet* az eddig elért eredményeket ismerteti.

A nyomtatás alatt lévő magyar kiadásból izelítől közlöm alább a második fejezet egyik szakaszát, amely kellő világosságot vet arra a rendszerre, melyet Campbellei könyvében inaurál.

**C) Az altalajtömörítő s annak jelentősége.**

*Az altalajtömörítő egy éles ék alakú kerekkel ellátott eszköz, amelynek a csélya a szántás alsó rétegének erőművi uton való összetömése s a rögök közt lévő üres hézagok eltüntetése.*

Azok a gazdák, akik teoretikus ismeretek azon jegyében nőttek fel, hogy a szántással kapcsolatos altalajlazítás a legfontosabb talajművelet egyik s akik megvannak arról győződve, hogy a nyitva hagyott barázda a legokosabb művelés a talaj megtermékenyülésének elérésére azok rövidesen be fogják látni, hogy a talajmunkálás e nem teljesen hibás s a Campbellei-féle halomra fogja dönteni eme vallott tanokat kiváltképp ott, ahol a gazda évről-évre kénytelen megküzdni a száraz időjárással.

Csodálatos dolog, hogy a kutatás mesterei s a gazdasági tudományok tanítói is nehezen értették meg Campbellei tanítását s nem méltányolták érdeme szerint: a szükség és kényyszerűség azonban széles medret vágott az új tanoknak s ma Észak-Amerika esőszegény vidékein a földmunkálás eme rendszere úgy a tudomány, nemkülönbön a gyakorlat emberei

a szántás felső rétegét nem teszszük tömötté s éppen ebben különbözik a henger s borona munkájától, amely eszközök az egész barázda mélységét tömik össze.

Campbelle az altalajtömörítő hivatását következőképp jellemzi: Az altalajtömörítőnek nem tisztán az a célja, hogy a talaj nedvességét talajunkban fölhalmozzuk, inkább azt célozzuk ezen eszköz használatával elérni, hogy talajunk víz- s léghelyelő erejét növeljük; nem az a célja, hogy a jelenlegi normális terméshozar

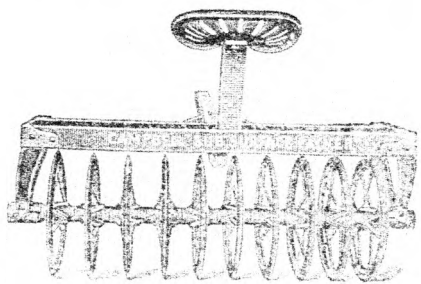
vábbb, hogy a talaj víztartó ereje tetemesen növeltetik, mely képessége a talajnak biztosítja a növények fejlődését uralkodó hosszantartó szárazságok esetére is. Észak-Amerikában tett számtalan kísérlet tanúsítja, hogy az altalajtömörítővel művelt földeken a szemtermések aere-ként (390 □méter) 15-20 bushellel (1 bushel = 36.3 liter) emelkedtek.

Az altalajtömörítő munkájából folyó előnyök méltánylása szempontjából ismernie kell a gazdának a talaj víztartalmának kapillaritás utján való helyváltozásait, mert csak akkor fogja szeretettel teljesíteni a szükséges és célszerű földműveleteket s azokat csiszolt érzékkel, legjobb tudásával végrehajtani.

A wiskonsini egyetem híres professzora: E. H. King, ezen tan legtekintélyesebb művelője, „The Soil” című munkájában a talajvíz helyváltozásait a következőképp írja le:

Arra a kérdésre, hogy milyen hatása van a hengernek a talajra, következőket mondja King: tanulmányoztam a talajvíz mozgását 4' mélységben, amikor a talaj nehéz hengerrel járatott meg s bebizonyosodott, hogy a víz helyváltozása a hajcsövesség elősegítése folytán a talaj alsó rétegeiből a felszínre emelkedett s a felső 2' vastag rétegben már 24 órán belül jelentékenyen több víz volt, mint az alsó rétegben s jelentékenyen több, mint a szomszédos, egyformán művelt, de le nem hengerezett talajban. Az alábbi táblázat mutatja a különbségeket a lehengerezett s le nem hengerezett talajon. A közötti eredmények 147 kísérlet átlagszámai, tehát teljes megbízhatóságra tarthatnak számot:

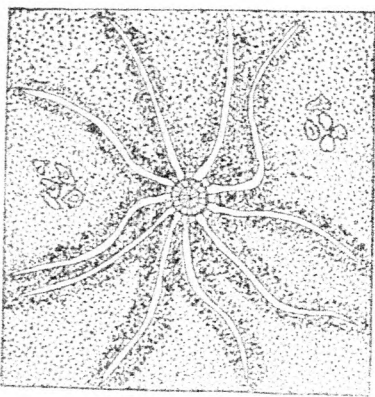
36-54" mélységben le nem hengerezett földrétegben volt	18.72%
36-54" mélységben lehengerezett földrétegben volt	19.73%



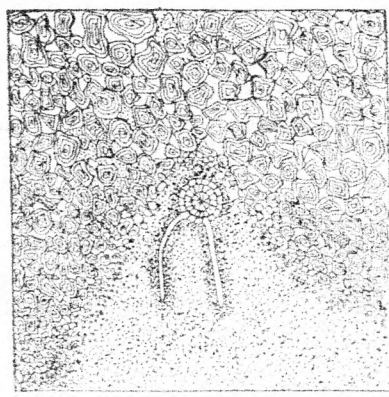
470. ábra. Az amerikai egyszerű talajtömörítő.

mokat biztosítsuk, hanem ezeket emeljük, amik az eddigi tapasztalatok szerint 50-250° o terméshozárakat eredményeztek.

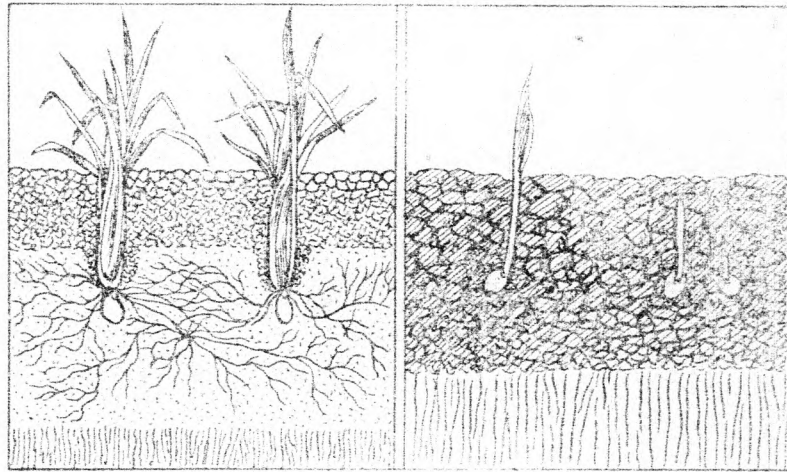
Észak-Amerika esőszegény vidékein különféle talajon tett számtalan kísérlet bebizonyította, hogy a talajtermékenység fölélesztése, vagyis az áthasonító növénytápanyagok fejlődésének serkentésével, amely táplálóanyagok bizonyos összetételben talajainkban feltalálhatók, a termések óriási mértékben emelkedtek; elengedhetlen kelléke azonban ezen anyagok életrehívásának az, hogy talajunkban ezen vegyi folyamathoz feltétlenül szükséges víz s levegő kellő arányban legyen jelen, mert ha sok a víz s kevés a levegő, vagy



471. ábra. Tömörítővel előkészített talajban élő gyökérszék.



472. ábra. Laza talajban nőtt gyökér.



473. ábra. A buza csírázása tömött és laza talajon.

által el lett fogadva s közel az idő, amikor az altalajtömörítő általános használatnak fog örövendeni s minden gazda nélkülözhetlen eszközévé válik.

Amint említettük, az altalajtömörítés erőművi dolog, e célra készült a „subsoil packer”. Szükség esetén, mérsékelt szántásmélység mellett henger s fogas boronival helyettesíthető, de mint később látni fogjuk, a cél csak akkor lesz elérve, ha a tömörítés alkalmas időpontban hajtatik végre. Az altalajtömörítő az eke mechanikai munkáját egészíti ki, követi az ekét, hogy általa a szántórét alsó része a barázda fenekére lenyomassék, továbbá, hogy a szántás alsó része tömörebb állapotba jusson. E tömörítés folytán a szántás a szántatlan altalajjal közvetlen kapcsolatba hozatik. Ezzel azonban

megfordítva, kevés a víz s sok a levegő, az eredmény elérhetlen, mert bebizonyított dolog, hogy, feltéve az utóbbi esetet, a száraz talaj rendszerint laza és durva, aminek a folyománya az, hogy a levegő a kelleténél jobban fészkelheti be magát a légüres hézagokba s emiatt a nitrátvegyek s a földbakteriumok relative csekély mértékben fejlődhetnek.

Ki lett mutatva, hogy a talaj ezen művelési rendszerrel ideális állapotba jut. A talaj, a felület 2-3" vastagságát kivéve, teljesen porhanyó, tömött állapotba hozatik s hozzátapad a barázda fenekéhez. A levegő a poros laza 2-3" vastag takarón keresztül hozzáférközhet a talajhoz, de ez a laza takaró egyttal megvédi a talajt attól, hogy a benne levő nedvesség elpárologhasson. Be lett bizonyítva to-

volt	18.72%
lehengerezés okozta vízvesztés	1.01%
24-36" mélységben le nem hengerezett földrétegben volt	19.85%
24-36" mélységben lehengerezett földrétegben volt	19.29%
lehengerezés okozta vízvesztés	0.56%
2-18" mélységben lehengerezett földrétegben volt	16.85%
2-18" mélységben le nem hengerezett földrétegben volt	15.64%
lehengerezés okozta vízvesztés	1.21%

Ezen érdekes kísérletek arra tanítanak, hogy a lehengerezés által az alsó rétegekből emeljük a vizet a felső rétegekbe, de a legfelső 2-18" mélységig a megszántott s erőművi uton tömörített föld nedvesebb volt, mint a le nem hengerezett. Ez a tény fényesen bizonyítja Campbellei földművelési rendszerének tökéletességét

**A legerősebb konkurencziának is ki kell térni az 1908. évi új modellű Perfekt Separatoraink elől.** **BURMEISTER ÉS WAIN** gép- és hajógyár részv.-társaság  
**Egydarabból sajtolt Perfekt tejszállító-kannák.** Budapest, V., Kálmán-utca 3. sz.  
 Teljes tejgazdálási berendezések. Tassák áringyákat kérni.

Ugyanis, ha a legfelső réteg (tehát a hengerrel való lenyomatás által) tételük tömörebbé, akkor ennek elmaradhatlan következménye az, hogy a talaj vize felemelkedik a felszínre s elpárolog; az altalajtömörítővel azonban csak a barázdá alsó része lesz tömörré, tehát a nedvesség éppen ott koncentrálódik, ahol a növény gyökerei tenyésznek s ha e fölött a tömör réteg fölött egy laza takaróréteg terül el, akkor a tömör talajba koncentrált nedvesség nem párolog el, mert a kapillaritás a laza réteg folytán megzavarodik s a nedvesség elraktározva, kulturnövényeink rendelkezésére áll.

*King tanár eme 147 kísérlete kétséget kizárólag Campbell elmélete mellett szól s teljesen indokoltá teszi a talajtömörítő használatát.*

Az altalajtömörítő munkája sokkal tökéletesebb mint a henger munkája, mert az altalajtömörítővel vastagabb földréteg tömődik össze, ami által a talajnak az alsóbb rétegekből való vízfelszívó-képessége növekedik, továbbá amit a tömörítővel végzett munkánál nem szabad elfelejtenünk, a legfelső réteg porhanyó marad, ami a víz elpárolgását megakadályozza, formálisan vízgűjtővé lesz e réteg, ami kiváltságos tikkasztó nyár esőtlen szakában bir fontossággal s Észak-Amerikában számtalan kísérlet alapján épp e kritikus időszakban bizonyosodott be a talaj eme vízfelszívó képességének fontossága oly kézzelfoghatólag, hogy amíg e rendszer szerint művelt talajokon a száraz idő a növénynek fejlődésében semmi zavart nem okozott, sőt azok fejlődését hatalmasan elősegítette, mert elegendő viz állott azok rendelkezésére, a szomszéd földeken, amik nem így műveltek, a termések eredménye sok panaszra adott okot.

Ezen rendszer szerint való műveléssel lehetővé tesszük azt, hogy a talaj víz- és levegő-felvétele arányosabb s a föld termőereje kiaknázassék. Többször utaltunk arra, hogy a tömörítővel előkészített földrétegen a növény gyökerei kiváló fejlődést mutatnak. Ezt ábrázolja a 471. ábra, amely erős nagyításban mutatja az ily gyökérzet keresztmetszetét.

A központból kiágazó gyökerek a szemmel sokszor alig látható hajszálgyökereket ábrázolják, amik azonban a növény életére, mint tudjuk, döntő befolyást gyakorolnak. Ezen gyökérzet egy tömött talajból való. Ezen gyökerek minden irányban ágaznak el s épp ez magyarázza meg jelentőségét, fontosságát e művelésnek, hogy kritikus időjárás mellett is erős vegetáció jöhet létre.

A 472. ábra ábrázolja egy durvább, kevésbé tömött talaj gyökérzetét. Amint látjuk, a mellégyökér csak két sánya hajszálgyökereket eresztett, aminek a következménye egy képzelhető gyenge fejlődés.

Ez ábrából kitűnik továbbá, hogy eme eszénész növekedés tisztán a talaj hátrányos fizikai tulajdonságaiban keresendő. Ez okból nem lehet eléggé ismételni a talaj porlasztását s a szántott terület alsó részének tömörítését. Hogy mily fontossága e módszer a növények fejlődésére, ennek gyakorlati fontosságának jellemzésére elég utalnunk azon Cityben (Kansas) 1901-ben esőszezonban egy őszi buza-vetés alkalmával tett tapasztalatokra. A talaj lehető legjobb előmunkában részesült, lehető legjobb állapotban 7" megszántott, amely szántást a tárcsás borona előzte meg. A szántást követte az altalajtömörítő, ezt a fogas borona. Ezen előmunkával a talaj a lehető legjobb fizikai állapotba hozott. A buza október 8-9-10-én lett elvetve soros vetőgéppel, acréként vetetett 0.5 bushel, 1/2-1" mélyen. A csirázás s fejlődés gyors volt s már a negyedik napon sorozott a vetés, a hetedik napon a le-

velek már 3-4" magasságot értek el. Tehát egy hét alatt befejeződött a csirázás s a gyökérzet erősen megindult. November 16-án ezen vetés erőteljesebb külsőt mutatott, mint egy szeptember 16-án acréként 1 1/4 bushellel elvetett, de nem altalajtömörítővel előkészített talajba vetett buza.

Ezen tapasztalat szemléltetővé tételére szolgál a 473. ábra. A jobb oldalon a régimódon előkészített föld keresztmetszete látszik, ahol a talajrétecskéik lazán állnak egymás mellett, a baloldali rész az altalajtömörítő munkája után történt vetést jelzi. A régi módon művelt laza földön a csirázás lassan és gyöngén indul meg, sőt megcsúszhat, hogy egész őszi nem indul csirázásnak, vagy ha el is kezd csirázni, az esetleg hosszantartó szárazságban elszárad s kivész. A gyöngé növényzet eszénész gyökérzetrel indul a télnek s vagy kifagy, vagy felfagy. Az ábra baloldali része egy ideálisan előkészített föld képét mutatja. Az ilyen talajba elvetett mag alulról és oldalról a levegő nyirkos földdel van körülvéve, felülről a levegő hozzájárulhat s a kedvező csirázáshoz szükséges föltételekkel rendelkezik. Eme kedvező körülmények társulni szegődik ezen talajműveléssel járó vegybombázási prozesszusokból eredő növény-tápanyaghalmoz, aminek folyamánya a gyors csirázás s erőteljes növekedésben nyilvánul.

Minden gyakorlati gazda véssé elméjébe ez ábrát, mert csak így alkothat magának tiszta képet a kétféle művelés gyakorlati fontosságáról, csak így szerezhet kellő tudomást arról, hogy az egyszerű talajművelés a talaj kedvező fizikai tulajdonságait jelentékenyen befolyásolja. Sajátságos, hogy az altalajtömörítővel végzett munka után a csirázás rendkívül gyorsan indul meg. Ennek igazolására felemlíti Campbell többször utalt munkájában, hogy Kilpatrick testvérek (Nebraska államban) egy lejtős táblán 1903-ban az általa javasolt módon készítették elő a talajt buza alá. Egy 14 nap előtti eső után szeptember 14-én vetődött el a buza s Champion helységből, amely hely felé lejtett a tábla, a vetés szeptember 19-én már zöldes fátolként tünt elő, holott e vidéken a mondott időben sok száz hektáron elvetett buza a száraz időjárás miatt sehol sem tudott kicserizni s ez év őszén e vidéken egy szál zöld buzát sem lehetett látni. A hét hónapig tartó szárazság az összes ősziakat tönkretette, csupán a Kilpatrick testvéreknek termett buzája és pedig acréként 30 bushel.

1899-ben tavaszkor az Egyesült-Államok esőszezonban a őszi buza kifagyott, de a fagykarak különböző mértékben nyilvánultak. Campbell ez a különös jelenség a legszelesebb alapon való tanulmányozásra indította. Azt találta ugyanis, hogy azokon a talajokon, amelyek bizonyos mélységig lazák voltak, a buza teljesen kifagyott, míg a tömötterb strukturájú talajon a buza jobb képet mutatott. Ez a tapasztalat újra az előbb elmondottakat igazolja, hogy ott, ahol a talaj nedvesebb, a kifagyás veszedelme is kisebb, amely talaj erősen kiszárad, mely körülményt a lazább állapot elősegíti, ott a veszedelem fenyegetőbb. Tehát az altalajtömörítő a vetés kifagyása ellen is legjobb óvszer.

Az elmondottakból kiviláglik, hogy a Campbell által kezdeményezett földművelési rendszer nemcsak az esőszezonban a vidékeken tehet elsőrendű szolgálatot, hanem általában, mert nemcsak fizikailag hat módosítólag a talajra, hanem a talajban létező növényi tápanyagok áthasonulását előmozdítja. Az altalajtömörítő munkája a következő állapotot teremt a talajban:

1. A talajban több víz gyülemlik össze.
2. A talaj hajcsövein a nedvívram erősebb lesz.
3. Bujább gyökérfejlődés indul meg
4. A talaj nitrifikációja s a baktériák működése gyorsabb lesz.
5. Az áthasonítható növényi tápanyagokból nagyobb készlet áll rendelkezésére a növényeknek, különösen hosszantartó szárazságok idején.

K. Ruffy Pál.

### Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”

### közgazdasági szakosztályának

1908. évi december hó 16-án (szórdán) d. u. 4 órákor (IX., Köztelek-u. 8) tartandó ülésére.

#### Tárgy:

A parcellázásokról. Előadó: Buday Barna.

Zselénski Róbert gróf s. k.,  
szakosztályi elnök.

### VEGYESEK.

#### Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	2615
Egyről-másról	2615
A legokoszerűbb talajművelés	2624
<b>Növénytermesztés.</b>	
A cukorrépa magtenyésztés a Prága mellett	
Unolicky-ban, Wobanka és Társa cégénél	2616
<b>Állattenyésztés.</b>	
A temesvármegyei ideai tenyészállatdíjazásokról	2618
<b>Gazdasági gépészet.</b>	
Tapasztalatok a tengeriszártépis terén	2618
Irodalom	2620
Levélsekrcény	2621
Vegyesek	2626
Meghívó. — Eladó takarmánykészletek. — A mezőgazdasági kamarák újabb tárgyalása. — Nagy gazdaküldöttség a Házban. — Szállítási póthatáridő a M. Á. V. vonalán. — Országos tenyészállatkiállítás — Gazdák nagygyűlése Szegeden. — Gazdasági téli tanfolyamok. — A lok. mobil- és cséplőgép-kezelők tanfolyama. — Szőlőművelés tanfolyam. — Gőzhajzási hírek. — Apró hírek	2627
Kereskedelem, tőzsde	2628
Szerkesztői üzenetek	2631

Eladó takarmánykészletek. Most jelent meg a földművelésügyi miniszterhez beküldött jelentések alapján a f. évi október 28-tól nov. 28-ig bejelentett eladó szőllőtakarmány és burgonyakészletek V. és VI. szám egyesített kimutatása, amelyet lapunk mai számához mellékelve küldünk meg előfizetőinknek. A füzet bevezetésében a takarmányszállítási díjkezdvények is felsorolva.

A mezőgazdasági kamarák újabb tárgyalása. A GEOSz. nagygyűlése által kiküldött szűkebb körű bizottság f. hó 9-én ül össze, hogy újból tárgyalás alá vegye a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslatot.

Nagy gazdaküldöttség a Házban. A Délvidéki Gazdák Szövetségének 1095 tagja jött fel Budapestre, hogy az adóreform megváltoztatását és a kataszter kiigazítását kérjék. A küldöttség Wütmann János volt orsz. képviselő és Blaskovich Ferenc kanonok vezetésével az országház kupolacsarnokában helyezkedett el, hol képviselőkből álló küldöttség kérésére megjelentek: Wekerle Sándor, Darányi Ignác, Apponyi Albert miniszterek s társa-

## TELEFON, CSENGŐ, VILLÁMHÁRÍTÓ

kastélyok, lakóházak stb. számára.

## DECKERT és HOMOLKA elektrotechnikai gyár BUDAPEST.

HAZAI GYÁRTMÁNY.

Több mint ezer berendezés tízében. — Kérjen referenziajegyzéket.

430 MUNKÁS.

ságukban *Justh Gyula, Návay Lajos* és még számos képviselő. *Wekerle Sándor* Wittmann János üdvözölte s arra kérte a minisztert, hogy az új adótörvényben a létminimumot 800 koronában állapítsa meg s hogy a ki-gazda földadóját a lehetőségig szállítsa le. *Wekerle* mint pénzügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a 800 koronas minimum megállapítását ő is szükségesnek tartja. *Blaskovich Ferencz* ezután *Darányi Ignác* minisztert üdvözölte, ki válaszában kifejtette, hogy mint eddig, úgy ezután is mindig segítségére lesz a kiserbernek. Majd *Baross János Apponyi Albert* kultuszminisztert, *Váradi Imre Justh Gyulát* üdvözölte. A küldöttség — ügyük minden oldalról való támogatását látva — megnyugodva hagyta el a parlamentet, majd bankettra gyűltek össze a Gambirinusban mintegy 1100-an. A banketten a délvidéki képviselőkön kívül megjelent *Apponyi Albert* is.

Szállítási póthatáridő a MÁV. vonalain. Mint tudvaló, a M. Kir. Államvasutak igazgatósága az áru- és kocsiutak folytán az érvényben lévő szabályszerű szállítási és póthatáridőkön kívül egy a belföldi, mint a nemzetközi forgalomban f. év november hó 30-tól kezdve a legtöbb vonalon további 5 napi szállítási póthatáridő alkalmazását rendelte el. Kivételnek ez intézkedés alól az élőállatok, friss hús-, friss gyümölcs-, friss fozelék- és tojásküldemények. A teheráru lebonyolítását késleltető ez intézkedés megokolására felhozzák, hogy a szállítási határidő túllépése miatt évről-évre nagyobb összegeket kellett visszatéríteni a fuvardíjakból. E visszatérítés 1904-től 1908-ig 62 ezerrel  $\frac{1}{2}$  millió koronára emelkedett és ebből a feladónak aránylag kevés jutott, mert a kártérítésnek több mint  $\frac{1}{3}$ -a a fuvarlevélfelülvizsgáló irodák zsebébe vándorolt. Továbbá, hogy a visszatérítés a feladóra nézve különben is problematikus értékű volt, mert a vasutak jogcsinva vannak az üzletszabályzat 554. §-ának 3. pontja értelmében kocsiutakományu árukat, melyeknek azonnali szállítása nem lehetséges, csak oly feltétel mellett átvenni, hogy a szállítási határidő csak a tényleges elszállítás napjától számítottassék. A vasut is ilyen esetben nem felelős s a szállítmány a feladási állomáson hettekig, sőt hónapokig is vesztegel. Míg ha a küldemény azonnal a feladás napján a vasuti kocsiába berakattik, minden napi szállítási késedelem után a fuvardíj  $\frac{1}{10}$  részét köteles kártérítésként visszatéríteni. Ily módon megtörténhetik, hogy az egyik küldemény szállítása két hónapot is igénybe vesz és a félnek még sincs kártérítési joga, ellenben egy másik küldemény szállítása már 9—10 nap alatt megtörténik és a vasut mégis köteles a fuvardíj felét, sőt annál többet is visszafizetni. Felhozzák végül, hogy az osztrák államvasutak legnagyobb forgalmi vonalain már több mint egy év óta, tehát a csekély forgalmu tavaszi és nyári hónapok alatt is öt napi szállítási póthatáridő van állandóan engedélveze. dacára annak, hogy e vonalaknak  $40\%$ -a, míg a MÁV. összhálózatának csak  $14\frac{5}{10}\%$ -a kettős vágányu. Az osztrák birodalmi gyűlésben pedig ennek dacára sem történtek oly vehemens támadások az osztrák államvasutak ellen, mint a mi parlamentünkben a MÁV. ellen.

Megjegyzésünk ezekre a következő: Ha a MÁV. rendes körülmények között még az ideai forgalmat sem bírja lebonyolítani, az mindenestre szervezeti hibára vall. Az 5 napi szállítási póthatáridőt elfogadhatónak tartjuk, ha az a MÁV.-hoz érkező küldeményekre kivétel nélkül alkalmaztatik, tekintet nélkül, hogy azok

azonnal vagonba berakattak-e vagy sem. Hogy azonban a vasutak raktáraikban hónapokig visszatartassák a feladott árukat és a mar vagonba rakott árukra is 5 napi szállítási póthatáridőt vegyenek igénybe, ez már mégis csak olyan intézkedés, amely a forgalom idejében való lebonyolítását illuzóriussá teszi. Az egész nem egyéb, mint a MÁV. kibuvása a kártérítési kötelezettség alól és e tekintetben nagyon csekély vigasztalás nekünk az, hogy esetleg Ausztriában is így történik. Ha rendkívüli körülmények, mint pl. jelenben a katonai szállítások okozzák a késlekedést, azt megérjük és méltányoljuk. Rendes körülmények között azonban az ilyen árumegtorlás olyan hiba, amelyet mielőbb és okvetlenül orvosolni kell.

Országos tenyészállatkiállítás. Már ország-szerte élénk érdeklődés mutatkozik az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezendő tenyészállatkiállítás iránt. Eddig — noha a kiállítás előmunkálatai csak most veszik kezdetüket — 25 kiállító jelentkezett és 180 drb szarvasmarha, 150 drb juh és 130 drb sertéssel jelentette be részvételét. A rendezőbizottság a szabályszerű bejelentési ivatek a jövő hét elején fogja szétküldeni a nevesebb tenyésztőknek.

Gazdák nagygyűlése Szegeden. Az Alföldön működő különféle gazdasági egyletek, gazdakörök és szövetkezetek tagjai f. hó 8-án d. e. 9 órakor *Becsey Károly* dr. orsz. képviselő és *Bokor Pál* h. polgármester elnöke alatt Szegeden gazdaggyűlést tartanak, melyen *Polgár József* battonyai kir. közjegyző a homoki szőlőgazdák szövetségének megalakításáról, *Kiss Ferenc* kir. erdőtanácsos, szőlőbirtokos a borértékesítésről s a szövetkezeti pénzékről tart előadást. A gyűlés végül *Bodor Antal* dr.-nak, az „Alföldi Gazda” szerkesztőjének előadása nyomán állást fog foglalni a földmivelési kamarák felállítására tárgyában.

Gazdasági téli tanítások. Minden esztendőben több azoknak a gyakorlati irányu kurzusoknak száma, amelyek *Darányi* földmivelésügyi miniszter rendeletére a gazdasági akadémiák tanárai, a földmivésiskolák tanítói, szaktanárok és vándortanítók rendeznek. A tantervön kívül ötvennégy gazdasági egylet állt annak a célnak szolgálatába, hogy minél több legyen a téli tanítások száma. Az eddigi program szerint mintegy 2000 helyen rendeznek most a télen gazdasági tanításokat azokról a kérdésekről, melyek a vidék gazdaságára vonatkoztatva a legfontosabbak. Az állami tanítóképezdekké beosztott gazdasági szaktanárok, továbbá a komló-, rozs-, len- és kendertermesztés szaktanárai állandó kiküldetésben vannak a télen, hogy a népet felvilágosítsák és gazdaságilag neveljék. A munka oly intenzív az idén, hogy a hallgatók száma a tavalyi 300,000-et jóval felül fogja haladni. A földmivelő nép tanulni vágyó kedvét érdekesen tünteti fel az a tapasztalat, hogy öreg kisgazdák is beülnek az iskolapadba és az előadásokat figyelemmel hallgatják. A tanítás tisztán gyakorlati irányu, a hallgatók kérdéseket tesznek fel és az előadás során valóságos vitákat rendeznek, az eszméket tisztázzák s így vezeteli rá az előadó a modern gazdálkodás fogásaira a gazdákat.

A lokomobil- és cséplőgépezetők tanfolyama az állami felső ipariskolában (Budapest, VIII. ker., Népszínház-utca 8. szám) jövő évi január hó 2-án nyílik meg s április hó 10-éig tart. Tanulóul főlvetetnek a tízennyolczadik életévüket betöltött irni és olvasni tudó önálló lakatosok, kovácsok s a különböző gépgyárak

főbb munkásai, továbbá gazdatisztek, birtokosok, géptulajdonosok. A tandíj 16 korona, amit a beiratkozás alkalmával kell lefizetni. A beiratások december hónap 15-ik napjától 19-ik napjáig tartanak az intézet helyiségében. Vidékek a tandíj beküldése mellett levélben is beiratkozhatnak. A vidékről jövő tanulóknak január hónap 2-ik napján kell személyesen megjelenniök az intézetben.

A szőlőmunkás-tanfolyamra, melyen a szőlőmivelésben és pinczekezelésben képeznek ki munkásokat, most veszik föl a tanulókat. Pályázhatnak azok, akik 16 évesek elmultak, épek, egészségesek, külső munkára alkalmasak. Előnyben részesülnek azok, akik szőlőmiveléssel már foglalkoztak vagy katonai kötelezettségüknek már eleget tettek. A tanuló munkások a tanfolyam egész tartama alatt havi 36 korona bért kapnak. A havi béren kívül kapnak még a tanuló munkások szabad lakást, de élelmükről maguk gondoskodnak. Felszerelt kérvényeket a budapesti m. kir. szőlészeti és borászati kerületi felügyelőhöz Budapesten, VII., Murányi-utca 61. szám december hó 31-ig kell benyújtani.

Apró hírek. *Új gazdakör.* A Nyugatmagyarországi Földmivelői Gazdasági Egyesülete kebelében november 23-án alakult meg a *közszegfalvi gazdakör.*

*Gazdasági előadások.* Az Abauj-Tornamegyeyi Gazdasági Egyesület *Magyar-Böd, Boldogkőváralja* és *Gécs* községekben f. évi december 10, 13 és 20-án, továbbá 1909. január hó 10, 17 és 24-én sorozatos gazdasági előadásokat rendez az ottani gazdaközöniséget érdeklő gyakorlati gazdasági kérdésekről. Az előadásokat a kassai gazdasági akadémia tanárai tartják.

„A góbé a gazdaságban”. Humoros gazdasági tárczák. *Második olcsó kiadás.* Ára füzve 1 kor. Utalványon megrendelhető *Péterfy Tamás* írónál. Budapest, IX. ker., Köztelek.

Ki akar kölcsönt? Aki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. Aki sulyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőt ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segítkezik. Az intézet eg szerű levélre bárkinek szivesen ad felvilágosítást.

Új eljárás patkányok és egerek tömeges irtására. A „Ratin” bakteriológiai laboratórium részvénytársaságnak sikerült ugyanis csupán a patkányokat és egereket öltö betegség specifikus előidézőjét tenyészteni. Ezt a preparátumot — amelyet Magyarországon *Haan Béla*, Budapest, Rottenbiller-utca 38. „Ratin” elnevezés alatt hoz forgalomba — mint csalétket lehet elhelyezni, a patkányokat és egereket ellenállhatatlannal vonzza és még a legbősegebb csapás esetén is rövid idő alatt kiirtja, mert egyik rágcsáló a másikat fertőzi. A használati mód nagyon egyszerű és a rothadás szaga nem észlelhető. Semmi más állatra a „Ratin” nem ártalmas.

## A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földbirtó társaságok létesítésénél és tanácsot ad általában minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetségeket vagy gazdaköröket alakít. Abból a célból, hogy a földmivészeknek a földvásárlásnál utbaigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földvételre és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az

jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdászövetségnek, Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 40., melynek tagja lehet minden magyar honpolgár és a köz javáért dolgozó minden testület, ha magát évi 12 kor. fizetésére kötelezi. Ezen tagság fejében jár a havonta megjelenő „Magyar Gazdák Szemléje” vagy a „Szövetkezés” című hetenkint kétszer megjelenő folyóirat. Évdíjas tagok évi 2 koronával is be lehetnek, melyért számos hasznos tájékoztató könyvet, füzetet kapnak.

**Mezőgazdasági helyzet.**

**Arad.** Az időjárás általában enyhe, gyenge éjjeli fagyokkal. A vetéseket legtöbb helyen vékony hótakaró borítja. A tavasziak alá azonban még eddig nagyon keveset birtak a gazdák szántani.

**Baja.** Nappal meglehetősen meleg az idő, éjjel mindig fagy, mi miatt szántani nem lehet a gazdáink takarmánnyal bőven el vannak látva.

**Debreczen.** A vetések hó alatt vannak. A külső gazdasági munka szünetel.

**Győr.** Az időjárás enyhe, szántanak.

**Losonez.** Az időjárás megenyhült, állandóan boros és ködös.

**Miskolcz.** Időjárás: vasárnap óta mindig jobban enged, éjjel kissé fagy; ez a mostani nyirkos, ködös idő és hólé az őszi esőhiányt meglehetősen pótolja.

**Nagykanizsa.** Az időjárás a lehető legrosszabb, a szántást sem lehet kellően befejezni, a mezői munkálatok teljesen szünetelnek. Az utak sem fa-, sem trágyabordáshoz nem alkalmasak.

**Nagyszentmiklós.** Hóban, esőben bővelkedünk. Mindenféle munka mostanságban a kedvezőtlen időjárás beálltával szünetel. Sok még a takarlatlan szőlő és van még sok helyen vetetlen szántóföld.

**Nagyvárad.** Az idő teljesen téliessé vált, kevés remény van arra, hogy az elmaradt őszi munkálatok befejezést nyerjenek.

**Nagybeeskerek.** Száraz és hűvös időjárás van.

**Nyíregyháza.** Vidékünkre második hóréteg borul. Állandóan határozott téli időjárás, száraz hideg, közben köddel, déli órákban kissé olvad.

**Nyitra.** Az időjárás enyhe, többnyire boros; csak éjjelenként van egy kis fagy. A gazdaságokban mindentől igyekeznek a mulasztottakat pótolni, különösen a visszamaradt szántással. A cukorrépa szállítása befejeződött.

**Sopron.** Enyhe időjárás, úgy hogy az elmulasztott mezői munkát most még pótolják. A vetések nem a legkedvezőbbben állanak és nem is fejlődnek a folyton tartó szárazság folytán.

**Temesvár.** Az időjárás enyhe és a vetésekre kedvező.

**Verseeg.** Eső hóval váltakozik, a földmunka szünetel.

**Zenta.** Összes gazdasági munkálatok szünetelnek. Az időjárás lanya.

**Zalaegerszeg.** Az időjárás állandóan téli jellegű.

A külső munkálatok a trágyabordás és a helyenkénti szántás kivételével állandóan szünetelnek s jobbra kézi munkákra szorítkoznak. A nappali enyhébb időjárás következtében részben elolvadt hó nem takarja teljesen a vetéseket s féltő, hogy az éjjeli fagyok azokban kárt tesznek.

**NYILTTÉR. \*)**

**Megjelent!**  
**RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN**  
az O. M. G. E. igazgatója a G. E. O. Sz. titkára  
szerkesztésében a

**Köztelek Zsebnaptár**

**1909. évi folyama.**

A „Köztelek Zsebnaptár“ tizenötödik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár“ két kötetének ára **O. M. G. E. tagoknak** és a „Köztelek“ előfizetőinek bérmentes küldéssel **4 korona.**

**Megrendelhető a „KÖZTELEK“ kiadóhivatalában**  
**Budapest, IX., Üllői-ut 25.**

\*) E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

**A KÁLI**

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga amelynek hiánya teljes termések elérését lehetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a kapásnövényeknek, heréféleknek és réteknek, úgy az árpanak és szőlőnek. Különösen szegények káliban a homok- és tőzegtalajok és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a foszforosav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a 40%-os kálisó bir jelentőséggel, miután abban a tiszta kálit, vagyis a kiló százalékát, a kisebb szállítási költség miatt legolcsóbban vásárolhatjuk.

A kálitragyak alkalmazásáról a Kálisyndikátus mezőgazdasági tájékoztató irodája Budapest, VIII., Üllői-ut 38. I. emelet (József-körút sarok) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsájtja.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a **BUDAPESTI GYAPJUAUKCZIÓKRA,**

melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és okt. hónapokban tartatnak meg. Az aukciókra felküldött és „Gyapjárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények MÁV. összes vonalán tetemes díjkezdvevényben, valamint legyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindenemű felvilágosítással szolgál **Magyar Általános Hitelbank** Áruosztály—Gyapjárverések V. ker., Nádor-utca 12. sz.

**KERESKEDELEM, TÖZSDE.**

**Budapesti gabonatózsde.** (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete gabonatországának tudósítása a „Köztelek“ részére.)

**Napijelentés a gabonatózsdéről.**

1908. december 4.

Megesapant a vételkedv, mindössze 8000 q. buza került ma forgalomba. Az időjárás enyhébb, pótolni lehet az eddig mulasztott buza elvetését. Az irányzatot főleg a külpolitika megnyugtató felfogása határozta meg, úgy, hogy további 20 fillér árvesztéséget vagyunk kénytelenek feljegyezni.

Rozs még erősebb hanyatlást szenvedett és legfőbb 21 K. árat jegyzünk a főváros paritásában.

Arpa változatlan.

Tengeri lanya, a fogyasztás csekély, gazdáink nem nagy majlandóságot tanusítanak marháik hizlalásához, az elérhető rossz busárok miatt. Kőbányán 14-20—14-30 K. mellett kelt el etető jó áru.

Zab ártartó, egyes jobb tételekért 18 koronát fizettek, közepes áru 17-50 korona.

Eladatott: Buza. Tiszavidéki: 100 mm 80-5 k. 26 K. 60 f., 100 mm. 80 k. 26 K. 70 f., 150 mm. 80 k. 26 K. 60 f., 100 mm. 79-5 k. 26 K. 60 f., 200 mm. 79-5 k. 26 K.

55 f., 300 mm. 79-5 k. 26 K. 50 f., 200 mm. 79-5 k. 50 K. 50 f., 100 mm. 79 k. 26 K. 40 f., 100 mm. 78-2 k. 26 K. 40 f., 230 mm. 78 k. 26 K. — f., 50 mm. 78 k. 26 K. 10 f., 150 mm. 77-5 k. 26 K. 30 f., 100 mm. 77-5 k. 26 K. 30 f., 100 mm. 76-5 k. 24 K. 50 f. felső, úszkös.  
Pestvidéki: 200 mm. 78 k. 26 K. 20 f., 200 mm. 78 k. 26 K. — f. úszkös, 200 mm. 76 k. 25 K. 70 f.  
Kalocsai: 2000 mm. 78-5 k. 25 K. 75 f.  
Fejésmagyarországi: 100 mm. 77-5 k. 25 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 25 K. 80 f.  
Szerbiai: 3000 mm. 76 k. 25 K. 56 f.  
Bosz: 300 mm. 21 K. 10 f., 150 mm. 21 K. 10 f., 100 mm. 20 K. 80 f. kpff.

**Határidőárak.**  
(Déli zárlat.)

Buza 1909. áprilisra	12-32 K.
„ 1909. októberre	25-76 „
Rozs 19. áprilisra	19-30 „
„ 1909. októberre	21-60 „
Zab 1909. áprilisra	17-66 „
Tengeri 1909. májusra	15-12 „

**Budapesti takarmányvásár.** (IX. kertület, Mester-utca. 1908. december hó 4. én. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a „Köztelek“ részére.)  
Felhozott a szokott községekől 135 szekér réti széna, 35 szekér muhar, 17 szekér zsupszalma, 25 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 1 szekér tengeriszár, 71 szekér egyéb takarmány (löhöre, luczerna, zabosbukkony, köles stb.), 600 zsák szecska.  
A forgalom igen élénk.  
Árak fillérekben q.-ként a következők: réti széna 840—1020, muhar 960—1020, zsupszalma 660—720, alomszalma 540—560, takarmányszalma —, 100 keve tengeriszár 2000—2000, egyéb takarmány 560—760, zabosbukkony 90—1020, löhöre —, zöld luczerna —, köles —, sarju 800—880, szalmaszecska 640—740. Összes kocsiszám 225. Összes súly 270.000 kg.

**Vetőmagvak.**

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek“ részére.)

**Lóheremag.** Franciaország állandóan nagy kínálata az irányzat ellanyhulását idézte elő s az árak 3—4 koronával csökkentek. Oroszország is küld már ajánlatokat, azonban a magas árkövetelések folytán nagyobb üzlet nem fejlődhetik.

**Luczernamag.** Üzlet változatlan.

**Bukkony** szilárd irányzatot követ s ára emelkedik. Nyersaruért az árak 100 kg.-ként a következők:

Lóheremag természetől aranka mentes	144—150
„ nagyaránkás	106—117
„ arankamentesítésre alkalmas	123—140
Luczernamag szép sárga színű	126—140
„ kereskedelmi áru	110—120
Biborheremag	38—40
Muharmag	17—18
Vörös köles	14—15
Baltaczim mag	40—42
Bukkony	21—21-50

**Szészüzet.**

A szészüzetben e héten is élénkebb kínálat uralkodott és a szészárak változatlan vételkedv mellett a legtöbb zárlatjegyzés szerint záródnak.

Elkelt helybeli finomítottól finomított szesz adózva 179—180 K., adózatlanul 60—61 K. nagyban. Vidéki finomított és másodkéz által 1—1-50 K. olcsóbban.

Élesztőszesz adózva 178 K., adózatlanul 59 K. kelt el nagyban és 1 K. drágábban kicsinyben.

Denaturált szesz ártartó és hordóval együtt kötésre 50—51 K. kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás nagyban 53—54 K. jegyzésen alul 2—2-50 K. volt ajánlva.

Exkontingens szesz ártartó.  
Budapesten a kontingens-nyersszesz ára 57—58—K.

**Budapesti jegyzés**

Finomított szesz adózva	179—180
„ adózatlan	60—61
Élesztőszesz adózva	178—178-50
„ adózatlan	59—59-50
Nyersszesz adózva	177—178
Denaturált szesz	50-50—51

(Az adózott szesz a 20 korona pótdadóval együtt értendő.)

**GANZ ÉS TÁRSA, HOFHERR ÉS SCHRANTZ FELSŐMAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐI.**

**Takarmánykamra** berendezések járgány-, gőz- és motorhajtásra; szecsakavágók, répavágók, daráló stb.

**Gőzekealkatrészek,** gőzekevasak, kormányok, aczel- és fémalkatrészek, gőzesodronykötelek.

**SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA, MISKOLOZ.**

**Kazánkovács munkák,** új tüzszak-rények.

**Malomberendezések!**

**Diesel-, szilvógáz-, benzin-motorok.**

Pontos kiszámlálás!

200 mm. 79-5 k.  
 100 mm. 78-2 k.  
 50 mm. 78 k.  
 30 f., 100 mm.  
 24 K. 69 f. felső,  
 20 f., 200 mm.  
 k. 25 K. 70 f.  
 75 f.  
 25 K. 80 f., 100  
 mm. 21 K. 10 l.

12-32 K.  
 15-76 "  
 19-30 "  
 21-60 "  
 17-66 "  
 15-12 "

kertület, Mester-  
 kesővárosi vásár-  
 zára.)  
 135 szekér réti  
 szalma, 25 szekér  
 szalma, 1 szekér  
 (lóhere, luczerna,  
 szecska.

szék: réti széna  
 szalma 680-720,  
 100 keve  
 mány 560-780,  
 zöld luczerna  
 80, szalmaszecska  
 súly 270.000 kg.

omagosztályának  
 ére.)  
 nagy kínálata  
 az árak 3-4  
 küld már aján-  
 folytán nagyobb

ra emelkedik.  
 következők:  
 korona  
 144-150  
 106-117  
 123-140  
 128-140  
 110-120  
 38-40  
 17-18  
 14-15  
 40-42  
 21-21-50

kínálat uralko-  
 dv mellett a leg-  
 t szesz adóva  
 nagyban. V. déli  
 ocsóbban.  
 59 K. kelt el

együtt kötésre  
 ontogens nyers-  
 64 K. jegyzésen

57-58-K.  
 és  
 nagyban  
 koronákban  
 179-180-  
 60-61-  
 178-178-50  
 59-59-50  
 177-178-  
 50-50-51-  
 együtt értendő.)

észek!  
 rok.  
 oz.  
 Ponton  
 Kiszállítás  
 1. ábrán

**Magyar vidéki piacok árjegyzései.**

1908 december 3-án.

Piacz	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Husárak												
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm fillerekben					Élősúly mm. koronákban							
											marha- hus	borjúhus	sertés- hus		birkabus	marha- hus	borjúhus	sertés- hus					
													I.	II.				I.	II.				
100 kilogrammonként											100 db												
korona értékben																							
Arad	21.00	19.00	14.80	15.00	12.60	6.50	7.00	320	—	8.00	144	136	180	140	166	152	112	55	45	65	50	85	70
Baja	25.00	20.20	15.50	15.70	12.40	5.00	5.00	280	200	8.00	116	103	120	112	116	104	76	50	46	72	64	94	90
Balassa-Gyarmat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen	24.60	19.40	15.00	15.60	13.00	7.00	8.00	400	280	10.00	128	120	140	120	—	160	80	70	60	88	72	104	96
Eszék	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Győr	25.40	20.60	18.00	17.60	15.40	8.00	6.00	280	240	8.00	156	140	160	144	144	132	—	74	64	84	78	98	84
Kaposvár	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kassa	24.60	20.00	16.00	15.00	15.00	4.80	5.60	300	—	8.00	120	110	128	120	120	110	70	58	54	70	68	70	64
Léva	24.60	20.40	16.40	16.60	16.20	7.00	8.00	280	220	8.00	120	112	144	136	140	130	96	72	60	72	68	100	88
Losoncz	25.00	20.00	16.60	16.40	16.00	6.00	7.00	200	160	9.00	112	104	144	128	136	128	—	72	58	90	80	128	120
Miskolcz	26.20	20.00	15.60	17.00	14.00	—	4.00	240	220	5.00	120	112	144	136	160	152	80	58	48	92	88	112	104
Nagybecskerek	24.80	18.80	14.60	15.00	12.80	8.40	8.00	304	250	7.00	120	112	144	136	144	136	64	60	58	72	70	90	80
Nagykanizsa	24.40	19.80	16.20	16.80	14.80	7.60	7.80	280	260	10.00	150	128	160	136	150	134	80	80	58	80	72	100	90
Nagyszében	22.00	—	14.60	14.00	14.00	4.50	5.00	320	280	7.70	160	124	120	120	140	120	80	60	50	36	28	88	76
Nagyszentmiklós	24.60	18.00	14.00	14.00	12.60	9.00	9.00	240	200	6.50	112	98	135	—	120	—	80	65	60	70	68	50	—
Nagyvárad	24.60	19.20	15.20	15.60	12.60	7.00	7.00	320	200	—	104	88	160	140	144	136	72	80	52	—	—	106	100
Nyiregyháza	23.20	19.40	15.40	16.00	13.60	7.00	7.20	220	—	10.00	136	122	136	120	144	136	96	64	54	80	60	122	114
Nyitra	24.50	20.70	16.00	16.00	15.60	8.00	7.00	280	200	10.00	112	96	128	120	136	124	88	80	56	80	70	120	100
Pancsova	24.40	—	14.20	15.40	12.60	10.00	12.00	280	260	6.00	120	112	160	140	136	120	68	64	56	88	82	88	84
Pápa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-A.-Ujhely	25.00	20.00	15.20	15.00	14.50	6.00	6.40	280	230	10.00	120	112	144	136	144	104	96	—	—	72	68	90	86
Sopron	24.10	19.20	17.20	17.20	17.40	6.00	6.00	280	240	8.00	160	140	200	140	180	140	—	88	66	90	80	96	86
Szatmár	23.40	18.60	14.00	13.40	14.40	5.60	5.80	230	220	8.00	120	112	152	144	136	128	—	—	—	—	—	—	—
Szombathely	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok	24.10	—	13.60	15.80	14.20	8.00	10.00	200	190	10.00	96	—	92	—	140	—	80	56	—	62	—	86	—
Temesvár	24.70	18.60	15.00	15.50	13.00	—	7.00	—	—	10.00	128	—	190	—	174	—	—	80	—	100	—	90	—
Uj-Arad	23.80	18.90	14.50	14.90	12.50	6.00	6.50	300	—	7.50	104	96	144	120	136	120	100	50	40	60	45	80	65
Versecz	24.80	20.00	15.00	15.40	16.40	6.00	7.00	300	—	10.00	88	—	160	—	136	—	90	70	60	100	—	100	—
Zalaegerszeg	24.00	20.00	16.00	16.80	16.00	8.00	7.00	300	250	10.00	120	104	140	120	140	120	100	76	70	84	78	100	96
Zenta	24.60	20.00	14.60	15.40	13.40	9.00	9.00	300	280	8.00	100	96	120	116	130	120	90	64	54	140	136	80	78

**Nemzetközi gabonapiacz 1908. december 2-től 1908. decz. 5-ig.**

Kelet		Effektiv árak										Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odessa	Határidő	Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	4	26.40	21.28 <sup>1</sup>	28.00	25.70	25.37	21.60	21.20	19.76	19.56	20.59	Decz.	—	21.23	24.60	21.90 <sup>1a</sup>	19.76
	1	26.70	21.28 <sup>1</sup>	28.30	25.60	25.66	21.52	20.82	19.12	19.56	20.74	Április	25.85	20.62	25.14 <sup>2</sup>	22.24 <sup>1b</sup>	20.52 <sup>3</sup>
Rozs	4	21.55	—	22.00	21.50	20.83	15.94	—	—	—	16.43	Decz.	—	—	19.84	16.18 <sup>1a</sup>	—
	1	21.75	—	22.20	21.30	20.33	16.42	—	—	—	16.88	Április	21.80	—	21.06 <sup>2</sup>	16.18 <sup>1b</sup>	—
Zab	4	17.75	—	18.80	17.00	20.06	—	—	—	—	—	Decz.	—	—	19.06	—	—
	1	17.75	—	18.90	16.90	20.33	—	—	—	—	—	Április	17.64	—	19.61 <sup>2</sup>	—	—
Tengeri	4	14.25	15.52	19.10	17.00	18.65	—	13.96	12.20	13.14	—	Decz.	—	15.29	19.14	—	12.20
	1	14.35	15.57	19.10	16.70	18.65	—	14.30	12.80	13.14	—	Április	15.18 <sup>2</sup>	14.52	17.62 <sup>2</sup>	—	—
Árpa	4	16.65	—	20.20	20.60	23.30	—	—	—	—	—	Decz.	—	14.66	19.14	—	—
	1	16.65	—	20.20	20.50	23.60	—	—	—	—	—	Április	15.28 <sup>2</sup>	15.21 <sup>1a</sup>	17.62 <sup>2</sup>	—	—

Jegyzet: 1) Red winter II.  
 1a) jan. 1b) jan.—május  
 2) márcz. 3) ápr.

**Istálló, Magtár**  
 mindenemű  
**Gazdasági**  
 épületfödémek  
 legelőszobák  
**Tűzbiztos**  
 és brókák tartó  
**Vasbetonból**  
 építünk.  
 Tervet, költségvetést  
 ingyen készít:  
**RELLA** N. és  
 unokaöccsége  
 Budapest, IX. Csillag-ut. 25.  
 Telefon 89-77.  
 Öreggel béholt vasbeton  
 szarmathozadék és betök-  
 nyek, vasbeton  
 piacok.



Kimutatás a ragadós állatbetegségek elterjedéséről.

1908 december 2-én.

Table with columns: Fertőzve volt (K, U), Mut. heti (K, U), Mut. évi (K, U). Rows include Lépfene, Veszettség, Takonykór, Száj- és körömfájás, Juhhimlő, Ivarsz. boly. kiütés, Tenyészbénaság, Rühkór, Sertésorbáncz, Bivalyvész, Sertésvész.

Ausztriában 1908. év nov. hó 25-én fertőzve volt: veszettséggel 19 k 26 u, takonykórral 12 k 14 u, rag. száj- és körömfájással 33 k 413 u, sertésvészszel 131 k 290 u.

Németországban 1908. év nov. 15-én fertőzve volt: takonykórral 30 k 35 u, rag. száj- és körömfájással 16 k 49 u, sertésv. 1201 k 1598 u, rag. tüdőlobbal 1 k 1 u.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élel 40% levonással vevő javára értendő.)

Table with columns: Óreg nehéz, Óreg közép, Óreg könnyű, Fialat nehéz, Fialat közép, Fialat könnyű. Rows include Óreg nehéz, Óreg közép, Óreg könnyű, Fialat nehéz, Fialat közép, Fialat könnyű.

Árak elősúlyban kilogrammonként 4% engedmény A hizott sertésüzlet kellemesebb irányzatú.

Soványsertés-árak.

(Eredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos VIII. ker. Népszínház-utca 23., a „Köztelek” részére.) 1908 december 2

Table with columns: Sertésveszén átment, Sertésveszén át nem ment. Rows include Sertésveszén átment, Sertésveszén át nem ment.

Irányzat: változatlan lanya

Bécsi juhvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1908 december 3.

Table with columns: Főlhajtás, Árak. Rows include Magyarország, Galicziából, Osztrák tartományokból, Összesen.

(Az árak kg.-ként fillérekben, elősúlyban fogyasztási adó nélkül értendők.)

Irányzat: szilárd, multheti árak változatlanok. Néhány száz juh a párisi vásárra küldetett.

Bécsi sertésvásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1908 december 1

Table with columns: Főlhajtás, Származás szerint. Rows include Magyarország, Galicziából, Osztr. tartományokból, Összesen.

Eladatlan maradt 1380 Összesen 15411

Árak: (kilogrammonként elősúlyban fogyasztási adó nélküli, fillérekben.)

Table with columns: Elsőrendű magyar zsirsertés, Középsertés, Óreg sertés, Könyv és szedett sertés, Südős (fengyel, erdélyi).

Irányzat: szilárd, prima zsirsertés daczára a nagy felhajtásnak 1 fillérel drágább, többi minőség a multheti árt megartotta. Hussertés kisebb felhajtásnál fogva 4 fillérel drágább.

Bécsi szurómarhavásár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.) 1908 december 3

Table with columns: Főlhozatal, Árak. Rows include Magyarország, Ausztriából, Magyarország, Ausztriából, Magyarország, Ausztriából, Magyarország, Ausztriából.

Összesen: 774 drb

Irányzat: szilárd, prima borjú ára változatlan, többi minőség 4 fillérel drágább. Többi mint mult heten.

Ingatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül).

Table with columns: Decz. 7, Decz. 10, Decz. 10, Decz. 22, Decz. 22, Decz. 22, Decz. 22, Decz. 23, Decz. 28, Decz. 29, Febr. 9. Rows include Kassa, Abaujszántói, Budapesti, Zsolnai, Budapesti, Dévai, Kaposvári, Budapesti, Zombori, Kaposvári, Békéscsabai.

Szerkesztői üzenetek.

Jobbaházi jóságberlet. A kérdéses üvegház fűtésén naponként 1-1.5 q. tehát október közepétől április közepéig 50-275 q. közönsre lesz hozzátétőleg szüksége. Kemény, puha illetve része tüzelőanyag aránylag többlet kell számítania. A tüzelőanyag szükségét mennyisége csak abban az esetben állapítható meg pontosabban, ha az üvegház szerkezetén, az alkalmazott fűtési rendszeren kívül mindazokat a tényezőket is számításba veszi, melyektől a fejlesztett meleg kihasználása, illetve értékesítése függ. Vagyis pontos megálapítás csak tapasztalati úton lehetséges.

V. J. Királyhida. 1. Egy, másfel esztendő. 2. Gärtnerische Lehranstalt, Eisgrub, Gärtnerische Lehranstalt, Dahlen (Berlin mellett), Obst- und Weinbauschule, Geisenheim (Rajna mentén). 3. Kifejlesztett kereskedelmi irány attal bő ilyen munkák nincsenek. Mint jó szakmunkát ajánljuk: Kardos: Zöldse termesztés, Lucas: Gemü-ebau, Molnár: Gazdasági gyümölcsfajtenyésztés, Gaucher: Handbuch der Obstkultur.

G. I. Kérlesek-et a papírnak az egyik oldalára kérünk írni, mert a különböző rovatvezetőkhöz tartozó kérdések lemosására nincs időnk.

K. K. Letkés. Az ajánlott szintelenítő szert Appert Fabrique de Conserves alimentaires, classification et conservation des Vins) párisi cég gyártja. T. ssék onnan akár közvetlenül, akár droguista úján hozatni.

H. J. Kertmunkást a kertmunkás-iskolában Lőcsén, Tordán, Baján vagy Nagybocksón szerezheth. Tessék a jelzett iskolák vezetőségéhez fordulni.

Sz. B. Mezőgazdosa. A szilvafajták közül legalkalmasabb a besztércezi, olasz kék, angol szilva, Kirke és a Bondeck korai szilvája. A szilvatermelés a nyers gyümölcs értékesítése esetén hajja a legtöbb hasznót. Egyébként pedig aszalás vagy pálinkafőzés, esetleg ifőzés után értékesíthető a termés, illetve a termés nyers állapotban nem értékesíthető része. Hogy a jelzett földolgozási módok közül melyik mód jár a legtöbb haszonnal, az csak a helyi viszonyok számbavételével, illetve tapasztalati úton állapítható meg.

B. R. Fábiam. Felsőbb gazdasági tanintézetet végzett gazdasági felmondási ideje 1 év és ehez képest a 3 hónapi felmondáson kívül még 9 havi teljes javadalmazását követelheti.

K. I. Bori. Egyéb kikötés híján felmondási ideje félév. A szolgáta ő utólagos kijelentése az egy hónapi felmondást illetőleg érvénytelen.

G. J. Nagy-Velgy. A gyakorlati gazdasági felmondási ideje félév. Az új választási törvényjavaslat most van

bizottsági tárgyalás alatt és hogy mily módosításokkal fog törvényerőre emelkedni, ma még nem tudatjuk. Ehhez képest tehát kérdésére sem adhatunk biztos felvilágosítást. Annyi azonban bizonyos, hogy a gyakorlati gazdasági vizsga bizonyítván a nem tekintetik oklevélnek és így az ilyen gazdasági bizonyítvány alapján 3-szoros szavazati jog nem illeti.

Seh. J. Pta-Borbás. A Hermann-féle tengerimivelési módszert Gyárfás József „A Hermann-féle gazdasági rendszer és tengertermesztési mód ismertetése” című könyve ismerteti. Megrendelhető a Patria r.-t. szak-könyvkereskedésében (Budapest, IX., Üllői ut 25. szám.) Ára 1.50 K.

B. Gy. Kéthalom. Eladó hároméves csikót a „cs. és kir. 1. számú pótló avatóbizottság”-hoz jelentse be levélben (Budapest, cs. és kir. tértarcsnoksg.) A csikók száma, kora, magassága, esetleg származása a levélben fölemlítendő, valamint pontos lakcíme a vasuti állomás és vasutvonal megjelölésével. Szoros bejelentési határidő nincsen megállapítva. A csikókat a bizottság neki megfelelő időpontban megtekinti, esetleg megvizsgálja, de a tényleges átvétel csak a legeltetési évszakban történik.

R. H. Kérdéseire csak az illető gazdának helyi viszonyait ismerő gazdak adhatnak szakvéleményt.

W. K. Nyíregyája. Az 1907. évi XLV. t. cz. 28. §-a szerint a cseléd gyógykezelési költségei a gazdát legfeljebb 45 napig terhelhetik. A kórházi betegápolásra vonatkozólag az 1898. évi XXI. t. cz. rendelkezései az irányadók. Ezek szerint a kórházi betegápolási díjak a gazdát 30 napig terhelik. Ha a megbetegedést a gazdahiánya okozta, egészen a fölgógyulásig. A kórház nem számíthat föl egyebet, mint a szabályrendeletileg megállapított ápolási díjakat 30 napra eső ápolási díj tehát a maximum, amit a kórház a gazdától követelhet (vétkes mulasztás esetén kivéve), tehát műtétek fejében külön díjak felszámításának nincs helye. A kórházi kezelésben a műtét ingyenes, illetőleg az ápolási díjakba az is beletartozik. A Szent-János-kórházban a napi ápolási díj ugy látszik 2 korona 60 fillér, m-rt a 78 korona így éppen megfelel a 30 napnak. Ha a dolog csakugyan így áll, a 78 koronát meg kell fizetni.

K. K. Csabdi. Ugy szabadkézből való eladás, valamint bírói árverés esetén a vevőnek joga van a haszonbérleti szerződést megszüntetni a haszonbérleti idő lejártá előtt is, ha csak a haszonbérlet folytatásába bele nem egyezett vagy ha a haszonbérleti jog az ingatlanra be van kebelezve. Más szóval mondvá, a vevőre a haszonbérleti szerződés csak ebben a két esetben kötelező. Minden más esetben, tekintet nélkül a haszonbérletnek a szerződésben kikötött tartamára, az új tulajdonos a haszonbérletet a folyamatban lévő gazdasági év végével megszüntetheti. Ezen szándékát azonban a főnálló bírói gyakorlat szerint legalább hat hónappal a gazdasági év vége előtt a haszonbérlet tudomására hozni tartozik.

Ha tehát a haszonbérlet a haszonbérlet a maga részére biztosítani akarja, ezt csak telekkönyvi bekebelezés útján teheti, mert csak a telekkönyvi bekebelezésnek van az a hatálya, hogy minden későbbi tulajdonossal szemben is érvényes és kötelező. A haszonbérleti jog telekkönyvi bekebelezése azonban csak a tulajdonosnak írásbeli bekebelezési engedélye alapján történhetik. Az ő bekebelezése nélkül a haszonbérleti jogt bekebelezni nem lehet, legfeljebb némely különös esetekben, — a milvenről itt szó nincs — bírói ítélet alapján.

RAJNAVIDÉKI MOTORGYÁR SCHEEBEN & KRUEWIG K. F. HENNEF. Világ-hírű „OTTO” rendszerű motorok koks, antraoit v. fas. éntüzelésre. Szívógáztelepek. Barnaszén tüzelésű telepek. Nyersolajmotorok. A jelenkor legolcsóbb üzeme. Tanulságos árjegyzékkel és minden levélbeni megkeresésre szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgál a magyarországi vezérképviselő: KELLNER ANTAL, Budapest, Váci-ut 2.



## Szarvasmarhák fertőző hüvelyhurutja és legjobban bevált gyógykezelési módja.

Ugy a külföldön, mint hazánkban a szarvasmarhák fertőző hüvelyhurutja napról-napra jobban terjed és tetemes veszteségeket okoz az állatállományban. Mindezekhez hozzájárul az, hogy a gazdaközönség a betegséget csak akkor veszi észre, ha az már súlyosabb jeleket öltött, de még hozzájárul ehhez az is, hogy nem részesíti a gazdaközönség a megfelelő gyógykezelésben az állatokat: rendszerint csak házilag törekszik kezelni, a mi annál is inkább eredménytelen, vagy legalább is nagyon hosszú időre nyúlik a gyógykezelés, mert részint a betegség már előrehaladottabb, részint pedig a gazdaközönség részéről igénybe vett gyógymódok hatástalanok.

**Darányi Ignác dr.** földművelésügyi miniszter ur látva azon nagy nemzeti vagyon pusztulását, a mely a szarvasmarhák fertőző hüvelyhurutja folytán az értékes hazai szarvasmarha állományt éri, meddőséget, elvetélést idéz elő, a mi viszont a tejtermelésre is hátrányos következményekkel jár, kiadta a m. kir. állatorvosokhoz 1908 június 4-én kelt 13981. sz. rendeletét (lásd Allatorvosi Lapok f. évi 44. szám, 548. lap), amelyben a kir. állatorvosoknak a betegséggel való beható foglalkozást előírja.

A szarvasmarhák fertőző hüvelyhurutjára nézve hazai irodalmunk is beható ismertetéseket közöl. A hazai állatorvosi kar több tagja közölte erre nézve észrevételeit, így behatóbban foglalkoztak vele és egész tanulmányokat eszközöltek **Keleti József, Ladányi Ábris, Laendler József, Morvai Gyula, dr. Kukuljevic József, Kovarzik Károly**, foglalkoztak többen összehasonlító gyógykezelési kísérletekkel is és ezekről is részletesen számolnak be.

Az állatgyógyászat terén a betegség leküzdésére szakemberek részéről több gyógyeljárással történt kísérlet, egymint 2 $\frac{1}{2}$ %-os langyos lysol- vagy kreolin-oldattal, 1 $\frac{1}{2}$ % pokolkő-oldat, 2% tejsav oldattal, pyoktaninnal, acidum tannicummal, sublimát oldattal, több-kevesebb eredménnyel.

Ezen kezelési módokat egyik sem tartotta fönn magát sokáig, mert részint e gyógykezeléseknek utóhatásuk volt, a kezelés bizonyos szakavatottságot igényelt, nem volt minden szer laikus kézre bízható és sok szert maguk az állatok nem tűrnek, de meg igen soknak a tejről is részletesen számolnak be.

Mindezen eredmények, úgy a külföldi, mint a hazai szakértőket arra bírták, hogy egy oly gyógykezelési eljárást alkalmazzanak, mely teljesen veszélytelen, nem mindig igényli állatorvos beavatkozását, nincs semmi káros utóhatása sem az állatokra, sem a kezelő személyzetre, nem befolyásolja a tejet és amellet nem jelent nagy anyagi áldozatot, ami mindenesetre nagyon is figyelembe veendő nagyobb állatállománynál és súlyosabb betegség esetén.

Különösen **dr. Richter** drezdai tanár, egyik legnagyobb szaktekintély e téren, folytatott igen nagyszámú kísérletet a **dr. Raebiger**-féle bacillóval, eleinte kúp alakban használva, később kenőcs alakjában és arra a meg-

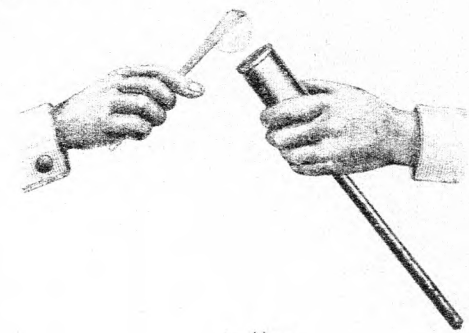
győződésre jutott, hogy az **összes eddigi ismert kezelések között a dr. Raebiger által szerkesztett fecskendővel, az általa alkalmazott bacilló kenőccsel érünk el legjobb eredményt, ennek a módszernek alkalmazása felel meg legjobban mindazon követelményeknek, amit e betegség leküzdésénél óhajtunk.**

Ugy **dr. Richter**, mint hazai szakértőink már csak a **dr. Raebiger**-fecskendővel és bacilló kenőccsel kezelik a fertőző hüvelyhurutot, mert ez a legegyszerűbb és legolcsóbb módszer.

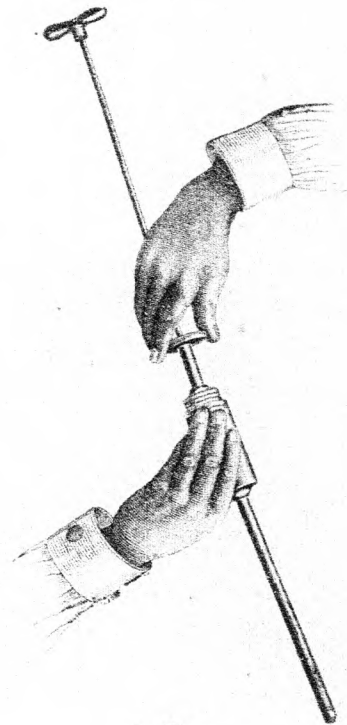
A bacilló kenőcsnek a bacilló rudakkal szemben **gazdaságilag is nagy az előnye**, mert míg egy bacilló ruddal öt szarvasmarhát kezelhetünk egyszer s így 100 db rudaeska 500 adagra elég s ára **60 kor.**, addig a bacilló kenőcsből egy adagra 10 gram elegendő egy kiló kenőcs 100 adag, eszerint 5 kiló 500 adagra elég s ára különként 3 korona s így **5 kiló 15 koronába kerül. Tehát az egész kezelés negyed árba kerül a bacilló kenőccsel.** A kezelés is egyszerű, amennyiben a már ismert **dr. Raebiger**-féle fecskendővel a kezelés akként történik, hogy a szabályozó dugattyút a kenőcs-hengerből kicsavarjuk, miáltal egyidejűleg a töltőszár is eltávolítható. Ekkor egy kis falapáttal megtöltjük a hengert kenőccsel. (1. ábra.) A töltés után a fecskendőrészt ferdén lefelé tartjuk s a szabályozó dugattyút egészen fölfelé kihúzott töltőszárral a kenőcs-hengerbe csavarjuk. (2. ábra.) Már az első fordulaton annyi kenőcs tolatik a hengerből a csőbe, hogy az egészen megtelik, amit úgy is észrevehetünk, hogy a kenőcs a cső szabad végén látható lesz. Ekkora bevezető csövet a hüvelybe mélyen be-  
toljuk. (3. ábra.) A töltő fogantyúját szilárdan egy helyben fogjuk és a hengert a töltőszárra vissza ráhúzzuk. Ezáltal a kenőcs kinyomódik, a hüvelyesatornában arányosan eloszlik és a cső a hüvelyből újra kihúzzatik. (4. ábra.)

Ezután a töltőszárat a hengerből újra kihúzzuk és a szabályozó dugattyút néhány fordulatig addig csavarjuk be, míg a cső újra meg nem telik. A fecskendő ekként egy második állat kezelésére készen áll.

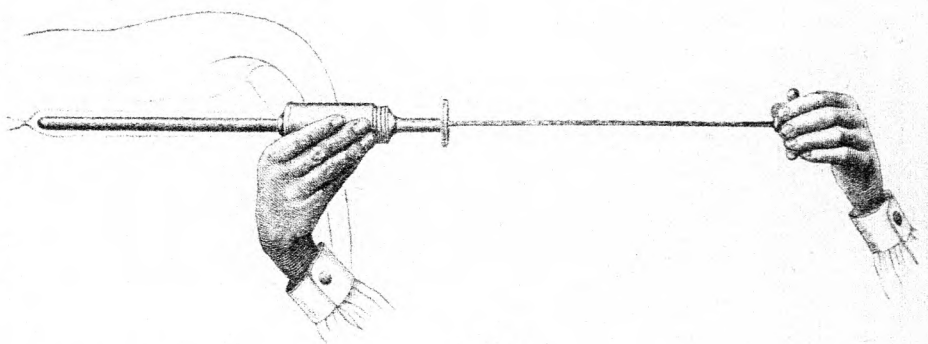
Mivel a nagy nőtény állatok részére 10 gr. (2 fordulat), a fiatalabbak befecskendezésére 5 gr. (1 fordulat) kenőcs elegendő, ennél fogva a kenőcs-henger egyszeri megtöltésével 10 nagy, illetőleg 20 kisebb állatot kezelhetünk.



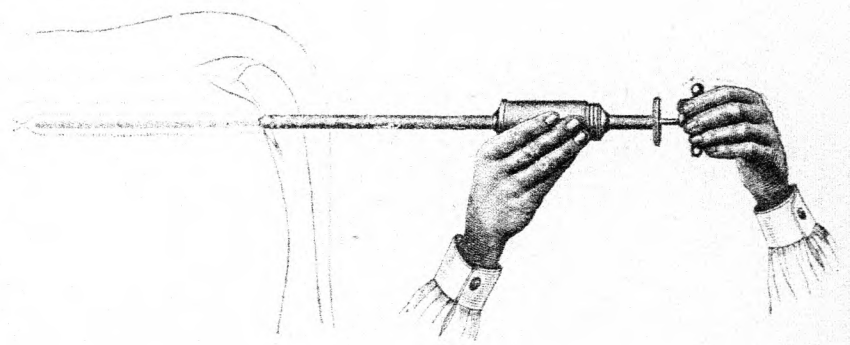
1. ábra.



2. ábra.



3. ábra.



4. ábra.



### Szarvasmarhák fertőző HÜVELYHURUTJA

kezelésére ajánljuk a Dr. RAEBIGER-féle kenőcsfecskendőinket.

Ára 26.60 kor.

10 százalékos bacilló kenőcs hozzá kg.-ként 3 kor.

Magyarországi  
vezérképviselet

## Geittner és Rausch

Budapest, VI., Andrásy-ut 8. szám.

**Kocsi acetylén-lámpák**  
 Spritzbogen, kocsirud-, kézi-,  
 asztali-, kerti-, istálló-  
**acetylén-lámpák.**  
**Gőzeke acetylén-lámpák.**  
**BÁRDI JÓZSEF AUTOMOBIL**  
**RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**  
 BUDAPEST, VI., Mozsár-utca 9.  
 Városi üzlet: Liszt-Ferencz-tér 15.  
 Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.  
 Telefon 16—28. Sürgőnyozim: „Pneumatik“.



**Tejkannák,**  
**tejgazdasági eszközök**  
 legjutányosabban beszerezhetők  
**GEITNER és RAUSCH**  
 CÉGMELE  
 BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 8.  
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.



**Gazdasági könyvviteli**  
**nyomtatványokat, levél-**  
**papirokat, borítékokat**  
**raktáron tart és egyéb**

**NYOMDAI MUNKÁKAT**

jutányosan és csinos ki-  
 vitelben készít  
**“PÁTRIA”**  
 irod. váll. és nyomdai r.-t.  
**BUDAPEST, IX.,**  
**Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).**

Árjegyzékkel valamint költségve-  
 téssel is készsággel szolgálunk.

**Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya**

Főfeladatát tűzi ki a belterjesebb és az eddiginél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.  
 Kidolgozza az okosra gazdasági berendezés alapjait szolgáló üzemi tervet. Elvállalja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezéséről, vezetéséről és azok lezárásáról. Elvállalja a gazdasági számvitelének felülvizsgálatát vagy állandó ellenőrzését. Elvégzi a gazdasági számvitelének elküldését időszakos jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmességét számviteli elszámolást készít. Tanácsot ad birtokberendezésről, valamint mezőgazdasági pénzügyi és hiteltügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgáltat és vitás ügyekben a választott szakbírói tisztséget elvállalja. Birtok és mindenféle mezőgazdasági értékbecsüléseket végeztet. A bejelentett eladó és bérbeadó birtokok törzskönyvileg nyilvántartja.  
 Gazdatisztesztet és egyéb képzetesebb gazd. személyzetet kereseket nyilvántart.  
 Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes adó és a túlzás esetén az összeg visszatérítését készíti. Adófelengedések ügyében utasítással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály irányu működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

**Nyilvántartásra bejelentett:**

- Eladó birtok:**
- 542 m. hold Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetővel, cementárnyóval, iparvágány s merrevel, urlakkal. Barmikor átvethető. Estéleg bérbeadó. Tulajdonos: Zalkovszky, Túrje.
  - 197 m. hold pilliscsahát vonalon, fővárostól 39 km-re 4 község között, orvos, gyógytúr Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, sertésenyésztéssel, 8 n. szőlővel, csűrökkel megterekkel, 2 nagy pinczével, 5 szobás lakás áveges, zárt verandával.
  - 200 m. hold sík fekvésű I. o. szántó, fővonalon mentén fekvő város határában, megfelelő g. épületekkel.
  - 370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, 60 lakással és 5 hold díszkerttel, 4 éves ut mentén.
  - 100 kat. hold körül I. o. hácskal föld, 15 percznyire a vasútállomástól, jó utakkal, a Ferenczcsatornától 8 percznyire, urlak és gyümölcsösök.
  - 600 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km-re, kényelmes urlakkal.
  - 1015 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, köves úttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel.
  - 808 kat. hold Erdélyben, vasúttól 7 kilométerre, épülő vasut helyben, 40 kat. hold dohányengedéllyel, kelő lak- és gazdasági épületekkel.
  - Temesvári határában, a várostól 2 kilométernyire, 211 m. b. kiterjedésű birtok, szép kertben fekvő 10 szobás lakással, cselegházakkal, 150 darab marhára való istállóval, nagy kukorica-görvél, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **előzetes kifizetéses kerti talaj**, egy a legintenzívebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztés kölcsön.
  - 280 m. hold Budapesti fővonalon gyorsaság 1/2 óra, vasútállomástól mentén 4 km-re, megfelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékekkel, csinos kis parkban urlakkal, 40 m. b. erdővel megterekkel.
  - 588 hold Nógrád m.-ben, melyből 400 h. szántó, 54 h. rét, 3 h. kert, 1/2 u. szőlő, 20 n. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 2 km-re. Tejfel felszereléssel 400,000 korona. Estéleg bérbé is kivethető.
  - 384 hold szőlőnek való, egyenes feletti, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó.
  - 1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemcs gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épület felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Estéleg bérbeadandó.
  - 2488 hold, 50 hold termőföldmelleszel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megfelelő számú kistűz körül épült épületekkel, 10 szobás kastéllyal, szeszgyár és finomító, jó munkaviszonyok. Ára felszerelés nélkül 560,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Estéleg bérbé adó.
  - 280 hold Szilágymegye, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenésztésre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek.
  - 200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban nagy együt az egész terület eladó.
  - Emelvény kastély 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ára 75,000 K.
  - 513 m. h. Borsod megyében vasútállomástól 6 1/2, épülő vasúttól 3 km-re. Elegetdó gazdasági épületekkel és külön belsőleg, melyen az urlak áll. 40 hold dohányengedéllyel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ára m. holdanként 650 korona.
  - 2400 m. hold sík fekvésű dunántúli birtok, 1600 h. szántó, 250 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jól elhelyezett majorban kelő gazd. épülettel. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasút vonal mentén. Ára 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradhat.
  - 101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold akáczerdő épületekkel.
  - 184 hold Pest megyében vasútállomás mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó tó urlakkal és kelő gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett.
  - 139 m. hold Pest megyében vasútállomástól 1/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltérhető legelő tanyával együtt 48,000 koronáért.
  - 480 hold, vasútállomástól 7 km-re, országút mentén, 7 szobás lakóházzal és eleget gazdasági épületekkel.

**Birtokvétel:**

- 200 m. hold birtok 30—40 km-nyire a fővárostól. 458
- 400—800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasúttól nem távol, családna való tágas és egészséges lakással, árnyss kerttel. 7
- Kisabb birtok, szép és tágas lakóházzal, parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8
- 400—1000 h. birtok, melynek nagy része vágható erdő. 2916
- 1000 holdig cserébe fővárosi házért, egy tulajdonos erdőből álló, Hont, Nógrád, Örmör, Heves vagy Borsod megyében fekvő birtok. 367
- 2—300 hold birtok, jó lakással és gazdasági épületekkel, város és vasut közelében. 3950
- 200 holdas birtok ur lakházzal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3922
- 10—15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9
- 2000 hold elsőrendű talajú birtok, csukorépa vidéken, vasútállomás közelében, szép kastéllyal és parkkal, Bécsből legfeljebb 6 órányira. 5215
- 800—1200 m. hold birtok, kelő gazdasági épületekkel felszerelve, megfelelő lakóházzal. 456
- 2008 hold jó talajú birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasuthoz. 5216
- 250—300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városok közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönmel. 1218
- 2—400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasúttól legfeljebb 1 1/2 órányira jó mton. Lehet az egész birtok erdő. 12
- 800—1000 holdig jó földek és épületekkel, instrukcióval. A lakóház faluban vagy város közelében legyen. 79
- 500—1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sík fekvésű, vasútállomás közelében. 23

**Bérbeadó birtok:**

1150 m. hold Nógrádmegyében jó gazdasági épületekkel, épülő vasut mentén, október 1-től, estéleg január 1-től 6 vagy 12 évre 15

**Birtokbérlet kerestetik:**

180—200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530  
 300—1500 h. Erdélyben vasuthoz közel, jó urlakkal és gazdasági épületekkel, jó erdővel. 498

2—3000 holdat tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dnnán tul vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenésztet üzhető. Urlak legalább 6 szobás legyen. 1963

1000—1500 m. hold lehetőleg síkfekvésű, előnyben részesül erdőnélküli birtok és síkfekvésű vasútállomás közelében levő. 1963

Ezeket kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók letelepítésére alkalmas birtokokat és bérlet szövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdászövetségnek.  
 Csakis közvetlenül a tulajdonosuktól fogad el bejelentéseket  
**AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.**

Felhívás a gazdákhöz. Mindama tisztelt földbirtokos és haszonbérlet urak, akiknek okleveles gazdatisztre, vagy más gazdasági alkalmazottra szükségük van, felkérjük, hogy a náluk üresedésben levő állásokról az OMGE. üzemi osztályát mielőbb értesíteni sziveskedjenek. Ugyanis ama helyzetben vagyunk, hogy kiváló minőségű állást kereső gazdatisztet és egyéb gazdasági alkalmazottakat ajánlhatunk hozzánk forduló egyesületi tagjainknak teljesen díjmentesen.

# 10 légkörnyomásu

legújabb szerkezetü

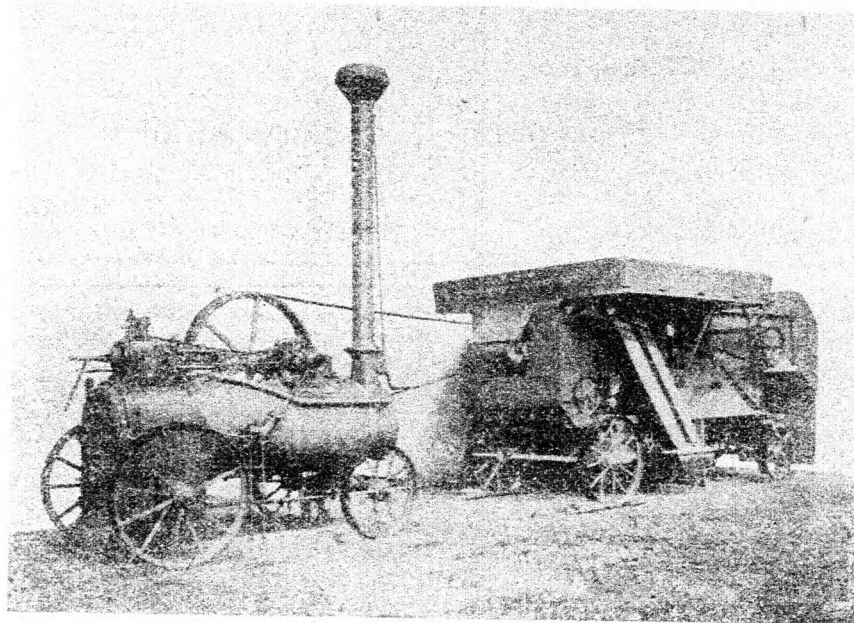
# LOKOMOBILOK

az elavult gyártmányokkal szemben

## 20% tüzelőanyagot takarítanak meg.

**Tulszárnyalnak minden más gyártmányt.**

Elavult gépszerkezetek kicserélése ajánlatos, a beszerzési ár bőven térül meg az olcsóbb üzemköltség által.



Nagy munka-  
képesség ::

Gazdaságos  
üzem ::

**Vaskeretü gőzcséplőgépek,  
1908/1909. évi szerkezet**

meghosszabbított szalmarázóval és megnagyobbított rostafelülettel. Az 1908/1909. évi szerkezet sok egyéb fontos újítással bír.

**Benzinmotorok, utimozdonyok, ipari czélokra szolgáló lokomobilok  
tulhevitővel, kazalozógépek, aratógépek, losonczyi vetőgépek,  
resiczai aczélekék, Kalmár-féle rosták, teljes malomberendezések stb.**

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

**A Magyar Kir. Államvasutak  
Gépgyáranak Vezérügynöksége,  
Budapest, V., Váci-körút 32.**

**KÖSZENET**

Belföldi szén, Porosz szén, Karwini szén, Osztrai kovács-szén, Koks, Brikett, Faszén.

**KÖSZENET**

Szállít waggonszámra, valamint évi kötésre is

**KLÁR ANDOR**

czég

Debreczen, Miklós-utcza 23.

Telefon interurbán: — Sürgőny-cím: —  
:: 445. :: KLÁR ANDOR.

➔ Kérjen ajánlatot! ➔

**MESZET**

Kizárólag fával égetett biharmegyei (Elesd-Rév-Mezőtelegd) fehér darabos mész. Évi termelés 1000 waggon.

**MESZET****ALFA-SEPARATOR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPESTEN.**

— TEJGAZDASÁGI GÉPGYÁR. —

Iroda, raktár és gyártelep: BUDAPEST, VI., LOMB-UTCZA 11. SZÁM.

**Alfa-Laval Separatorok** (tejfőlöző gépek) kézi- és erőhajtásra.

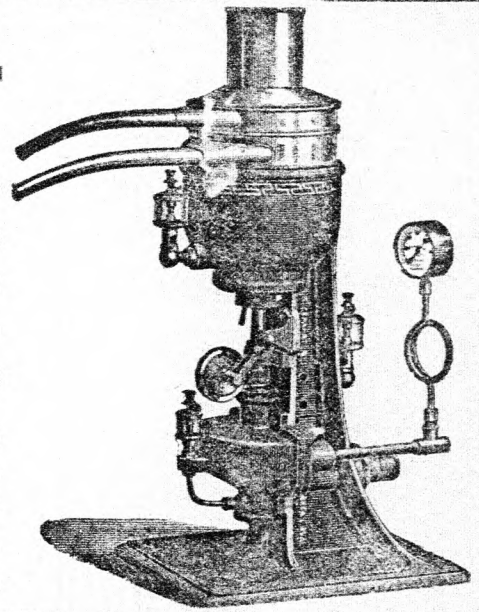
**Ujdonság!**

1908. évi mintájú separatoraink a jelenkor legelőkeltebb főlözőgépei. Nagy munkabírásuk, élesen főlöznek, bámulatos könnyen járnak. Kérjen prospektu-t.

Tejszállító kannák, Fejfedények, Tejhütők, Előmelegítők és pasztörizáló készülékek, Vajköpülő és vajgyártó gépek, A sajtgyártás eszközei, Tejvizsgáló készülékek. Mindennemű **tejgazdasági eszközök és gépek** legjobb kivitelben.

**Tejszövetkezetek és tejfeldolgozó telepek berendezése és újralakítása.**

770 első díj, több mint 600,000 Alfa-separator az egész világon. Árjegyzékek, tervek, költségvetések bérmentve. ::

**Öt koronáért**

előfizethetünk a

**KÖZTELEK OLCSÓ KÖNYVTÁRA**

czimű mezőgazdasági ismereteket terjesztő vállalat **első évfolyamára (12 füzet).**

Részletes prospektussal kívánatra **ingyen** szolgál az **OMGE könyvkiadóvállalata** Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. ("Patria" r.-t.), ahová az előfizetések is intézendők.

# GRAEPEL HUGÓ betéti társaság

Budapest, V., Váci-ut 40-46.

Malomépítézet, gép- és rostalemez-gyár.

Szabadalmazott lemez-törekrosták

minden rendszerű cséplőhöz. Jobb minden más törekrostánál.

**Minden magvesztességet kizár.**

20.000 darabnál több kifogástalan üzemben.



TÖREKROSTA  
GRAEPEL HUGO SZABADALMA

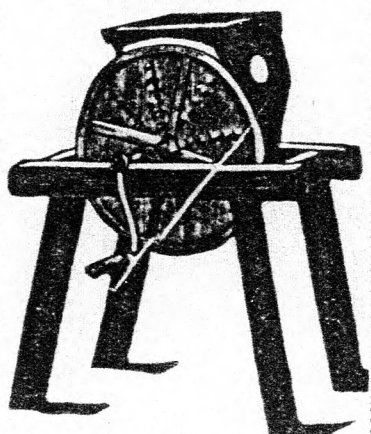
## RÉPAVÁGÓGÉP.

Kolozsvári, pécsi és sepsiszentgyörgyi kiállításokon  
**első díjakkal kitüntetve.**

Az eddig ismert enmű gépek legjobb,  
leghaladatosabb szerszámja. Óránként  
egy 12 éves gyermek erejével 2500  
kgr. répa vágható. Ara a jászapáti  
vaspályaállomásra feladva 55 korona.

KAPHATÓ:

**TÖRÖCSIK GÁSPÁR**  
tulajdonos, gépésznél,  
**JÁSZ-APÁTIBAN.**



## Pályázati hirdetés.

A kalocsai érseki uradalom az elhalálozás folytán meg-  
üresedett **számvevői állásra** a kalocsai Érsek Ur  
által megállapítandó fizetéssel pályázatot hirdet.

A pályázati kérvények folyó évi december hó 10-ig  
Érsek Ur Ő Excellentiájához címezve alulirt igazgatóság-  
nál lesznek benyújtandók.

Kalocsa, 1908. évi november hó 28-án.

**Kalocsai érsekuradalmi  
jóságigazgatóság.**

1120

## „KÖZTELEK“

köz- és mezőgazdasági  
lap kiadóhivatala

T. Cz.

Az ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET ez évben a rendes példányokon  
kívül 26.000 mutatványszámot fog karácsonykor szétküldeni hivatalos lapjából  
a „KÖZTELEK“-ből földbirtokosok, bérlők s gazdatisztek czimére.

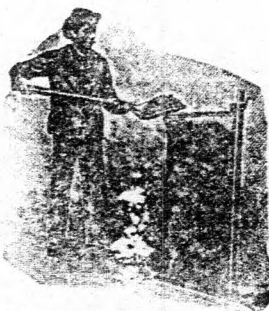
Azt hisszük, felesleges mondanunk, hogy mily jó eredménnyel járhat  
ily nagy példányszámban való hirdetés s bizton reméljük, hogy t. Czimed nem  
mulasztja el ezen kedvező alkalmat, hogy czégét a gazdaközönség körében minél  
ismertebbé tegye, annál is inkább, mert ezen nagy számban megjelenő lapban  
a hirdetés díja igen mérsékelt:

1 oldal . . . . .	100 korona
1/2 " . . . . .	50 "
1/4 " . . . . .	25 "
1/8 " . . . . .	15 "

Kiváló tisztelettel

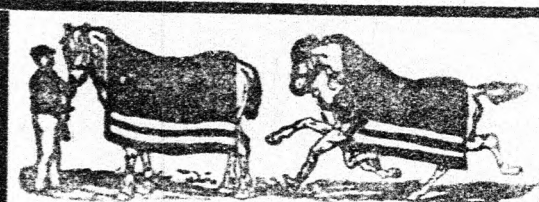
„KÖZTELEK“  
KIADÓHIVATALA  
Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

A megrendeléseket legkésőbb  
decz. hó 18-ig kérjük.



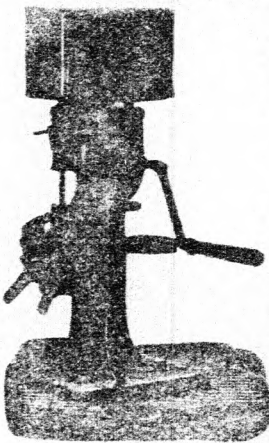
**Tessék prospektust kérni!**  
Szenzációs találmány a mechanika terén : : : **„TRIUMF“**

zsáktartó gép. A „TRIUMF“ egy napszámot pótol, ami által a t. gazdaközönségnek nagy pénzmegetakarítást tesz lehetővé. Ára 15 kor. A „TRIUMF“ kizárólag Hellmann H. W. berlini gépgyárban készül és megrendelhető a magyarországi vezérképviselőnél: **SZABOLCSI LAJOS** ur irodájában **BUDAPEST, Erzsébet-körút 7. szám.** 986



Lópkrocz-előnyarájamat. Legkisebb szükségletnél is gyári áron! Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a külföldi gyárakkal önjuttatásba lépünk. Áraink még kisebb vételknél nem létezett a csönnyes és árunk elsőrendű kiváló jóság. reményleni enged, hogy a hazafias gazdaközönség et állandó vevőinknek nyernék meg. Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasúttalomsra már két db próbamegrendelést is bérmentve szállítunk. 1. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 155 cm. széles, ára 4.60 frt. — 2. sz. legjobb minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3.50 frt. — 3. sz. jó minőségű 165 cm. hosszú, 130 cm. széles, ára 3 frt; különösen erős sörháztakarók 220 cm. hosszú, 165 cm. széles, ábként 5 frt minden kívánt szárnyalatban. A megrendelések a beérkezés napján el lesznek intézve. Kiváló tisztelettel

Távíratcím: „Sohr“ Magyar Lópkrocz Székhüdeli Telepe, Somogyzsil 92. szám. 953



**Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák**  
a világ legreglbb és legjobb tejfözlözögépei!

Játszi könnyű kezelés. Legsekélyebb kopás. Legelesebb lefözlözés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nincs javítás. Több mint 200.000 drb van napi használatban az egész világon. Óránkinti munkaképesség 50—600 l. kézihajtásra. **Magyarországi képviselő GEITNER és RAUSCH BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 8.**

Párisi világkiállítás „Grand Prix“ 1900.

**KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID**  
= mosóvíz lovak számára =

Egy üveg ára K 280. Az udvari istállóknban, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erögyűjtésre, az inak merevségénél stb. képe-íti a lovat a legnagyobb munkabírásra a trainingban.

**KWIZDA-féle restitutions-fluid**

elnevezés, vignetta és csomagolás védve, csak a mellékelt védjeggyel valódi. Főraktár: Török József g ögyszertára, Bpest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.



**Gazdák Biztosító Szövetkezete**

BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCZA 10. SZÁM.

Alakult 1900. BIZTOSÍTÉKI ALAP: Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával... 1.970.340— kor.  
Tartalékok... 764.760-18 "

	Összesen: —	2.735.104-18 kor.
1901 évi felesleg	—	90.349— kor.
1902. " "	—	59.782-26 "
1903. " "	—	109.331-73 "
1904. " "	—	72.438-23 "
1905. " "	—	61.730-60 "
1906. " "	—	39.243-65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5%-o engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatós közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgál.

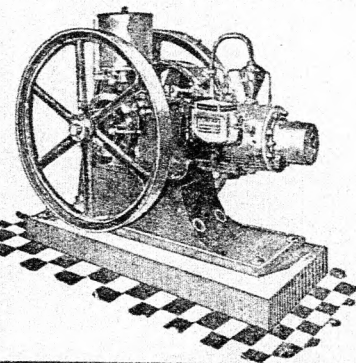
Jégbiztosításnál 1907. évtől kezdődőleg újabb jelentékeny kedvezményekben részesíti a gazdákat, melyekről kívánatra felvilágosítást nyújt.

**Szőlőoltvány! Szőlővessző!**

A világhírű **DELAWARE** adja a legjobb bort; oltani, permetezni nem kell! Gyökeres 1000 darab 100 korona; sima 50 korona. Szőlőoltványok ezere: 140 korona, a leg-nemesebb fajokból. — Árjegyzék ingyen. — Rendelési cím: **SZIGYÁRTÓ NAGY MIHÁLY, Felsősegéd. (Somogy m.)** 1061

**CLIMAX és ECLIPSE**  
**NYERSOLAJ-MOTOROK és LOKOMOBILOK**

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.



Nincs robbanási veszély, se pénzügyi ellenőrzés. Elsőranqu referenciák.

**BACHRICH ÉS TARSA**  
**MOTORGYÁR** 304  
Budapest, Szabadság-tér, Tözsde-palota.

**Most jelent meg! Ujdonság!**  
**Hogy rendezzük be gazdaságunkat?**

HENSCH ÁRPÁD „Jószágberendezés és kezeléstan“ című munkája alapján írta:  
**BERGER KÁROLY LAJOS**  
m. kir. gazdasági akadémiai rendkívüli tanár.

Javított és gazdasági számvitellel bővített 3-ik kiadás.  
**Ára füzve 2 korona 40 fillér.**

Megrendelhető a „PÁTRIA“ részvénytársaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, **BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. sz.**



A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes házi állatok **erősítésére, edzésére, azok egészségének ép-ségben tartására** " "

**Brázay Kincsem-Fluid**

**Kincsem szesz**  
minden gazdaságban és állattenyésztésben **nélkülözhetetlen.**

Felülmulja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül. Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésben, katonai, polgári, és versenystállóknban. Kapható: gyógytár, drogéria- és fűszerüzle-tekben vagy közvetlenül a készítő:

**BRÁZAY KÁLMÁN** cégneél, **BUDAPESTEN**  
1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen kiszol-golás és bérmentes szállítással **24 korona.**

**PATKANY- és EGÉRIRTO-**  
**BACZILLUS**  
**"RATIN"**



az egyedüli biztos irtószert, mely fertőző betegséget plántál az illető állatfaj között. **A magyar királyi állami bakteriológiai intézet** véleménye szerint is más állatra ártalmatlan.

Prospektust ingyen küld „RATIN” bakteriológiai laboratórium vezérképviselője :: ::  
Haan Béla Budapest, Rottenbiller-utca 38/A.

Több millió igen szép tölgyfacsemetét

20 cm.-től 150 cm. magasságig rendkívül olesó áron ajánl mint **alkalmi vételt**

**FARAÓ BÉLA**  
os. és kir. udvari szállító magyar magpergető gyára, erdészeti csemetervertel  
:: ZALAEGERSZEGEN. ::

**BÉRLEVELEK**  
(SZEGODSÉGI LEVELEK) az új cselédtörvény alapján összeállítva.  
::: Darabja 5 fillér. :::

**SZEGÓDSÉGI KÖNYVECSKÉK**  
::: Darabja 10 fillér. :::

**SZEGÓDSÉGI FŐKÖNYV**  
25 ives 2 kor. 50 fillér, 50 ives 4 kor., 100 ives 7 kor.

Kapható a "PATRIA" irod. váll. és nyomdai részvénytársaságnál, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Aranyre n. Budapest, 1902. Alapított 1876.

**UNZEITIG FERENCZ**  
csász. és kir. udv. szállító különlegességi gyára teljes növényházak építésére és melegvafűtések berendezésére.

**BUDAPEST = WIEN,**  
VII., Gyöngylyuk-u. 7. XIII. 2. Reinlgasse 32-34.  
Terv- és költségvetést díjtalanul készítek Helyszíni megbeszélés nem lesz felszámítva. 758

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet l. fajtiszta anyagra.

**NAGYENYED** re  
Alsófehér m.

**Gyümölcsfák**  
dísz- és kertésvények stb. Nemes szilvacsomókban nagy készlet.

**Szőlőoltványok:**  
európai, amerikai alma és gyökéres vesszők. Árjegyzéket ingyen küld!

**FISCHER és Tarsai**  
faipar és szőlőoltványtelepek

**ÖKÖRPATKÓK** czélszerűek, tartósak és olcsók.

„HANN” jeggyel. Kérjük vigyázzunk nagyon ezen jegyre, mert a mi patkónk minden tekintetben utolérhetetlen.

**Normális csülökvas** igás ökör részére.  
**Szabad. lópatkók** igás- és hátslovak részére, első díjjal kitüntetve és szakemberektől legjobban ajánlva.  
**Pata- és csülökszegek,** csavarok, lábtámaszok, patkoló szerszámok és eszközök

**M. HANN'S SÖHNE** RAINFELD a/d. GÖLSEN N. O.  
Aszokhordók minden méretben czégjelzéssel, vagy a nélkül szállításra és raktári hordók, lyukfuro és becsavaró készülékekkel.  
Minták és prospektusok ingyen és bérmentve.



**PéNZ! PéNZ! PéNZ!**

Ez a szegény és gazdag ember vágyainak netovábbja. Ez a hatalmas hadvezérek, az állam sorsát intéző nagyurak jelszava, ezért küzd, könyörög a legszegény bb ember is. Mennyire elveszti azonban eze végtelenség látszó erő, a pénz, becsét és értéket a beteg, a szenved ember előtt. A világ leggazdagabb embere, az amerikai pénzkirály, Rockefeller feláldozna ezer milliót, ha enni tudna rendszeren, ha nem volnának fájdalmai. És mi teszi beteggé, gyengvé az embereket? Egyrészt a pénz utáni vágy, a mértéketlen testi és szellemi túlterheléssel járó éjjel-nappali munka és fáradozás, továbbá a pénzért szerzhető élvezetek mérték-telen hajhászása, másrészt a saját egészségéről, erejének ápolásáról, a fellépett betegségek tüneteinek kellő időbeni gyógyításáról való megfeledkezés.

Ezen ártalmaknak köszönheti az emberiség jó nagy része az **ideggyengeség,** sok ezernyi fájdalom és kóros tünetét, melyek között a **gyors kifáradás, törődöttség, álmatlanság, buskomorság, oknélküli izgalmak, félelmi érzetek, fej- és hátfájások, szédülések, ideges szív-, nyomor- és beltünetek stb.** mindennapi jelenségek.

Azért minden ember, aki az említett bajokban szenved vagy csak azt veszi észre, hogy nincs tökéletes rendben az állapota, vagy aki **csuzos, reumás, köszvényes, kinek ischiása vagy más idegfájása van, aki görcsök vagy hűdéses bántalmakban szenved,** forduljon oda, ahol segítség kínálkozik, ahol már hasonló betegek ezrei találtak irt és gyógyítást bajaikra. Kérje a „Modern Villamos Gyógyászati” szülő értékezt, melyet **ingyen és bérmentve** küld meg alantí ezim annak, aki azt e lapra való hivatkozással kéri.

**Elektro-Vitalizer orvosi rendelő-intézet Budapest, IV., Károly-körut 2., felem. 41.**

**ELISMERŐ-LEVÉL.**  
Kovács Lajos, Szeged. Igen tisztelt Doktor Ur! Örömmel értesitem, hogy a készüléknek m g lett a kívánt sikere. Eleterős, egészséjes vagyok, nem érzek fáradtságot, mint azelőtt, igen jó színben vagyok és kitünő étvágyam van, amivel azelőtt nem igen kérekedhettem. szóval, mintha csak ki lennék cserélve, pedig nekem nem is volt alkalom az összes szükséges tanácsokat pontosan betartani. miért is barkinek lelkiismeretesen ajánlom az Ön készüléket.

**Szelvény egy ingyen könyvre.**  
Az **ELEKTRO-VITALIZER** orvosi rendelő-intézetnek Budapest, Károly-körut 2., felem. 41.  
Kérem részemre díjtalanul, kérimtessen és zárt borítékban elküldeni a „Modern Villamos Gyógyászati” szülő művet férnök részére. (A nem kívánt kötet tölendő)  
Név: \_\_\_\_\_  
Czím: \_\_\_\_\_

**ZŐ!**  
oltani,  
rona;  
a leg-  
czím:  
y m.)  
1061

**PSE**  
**MOBILOK**  
ari célokra.  
veszély,  
lenőrzés.  
reenciák.  
**TARSA**  
ÁR 304  
Tözsde-palota.

ág!  
gunkat?

alapján irta:

ik kiadás.  
r.

gazdasági  
-ut 25. sz.

nek, juhok, sző-  
erősítésére,  
pégének ép-  
" "

m-Fluid  
esz  
attenvéztésbe  
tetlen.  
szolgáló külföldi  
bb s legjobb mi-  
készül.  
jelentékenyebb  
ánmésben, ka-  
lókban.  
ria- és fűszerüzle-  
észítő:  
BUDAPESTEN  
eg ingyen kiszol-  
sal 24 korona.

**Eladó hazinyulak**

Számfeletti tisztavérű **EZÜST SZŐRME**

10 hónapos bak nyulaimat dróbként 10 K-ért; remek szép befedezett 11-12 hónapos ezüst szőrme nyulakat dróbként 20 K-ért eladok. Csomagolás ingyen. Az állato ért teljes szavatosságot vállalok s azokat vagy utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése ellenében azonnal szállíthatom. **Hreblay Emil, Kolozsvár.** 1095

Takarmánykamrák és szivattyúk hajtására a legjobb és legolcsóbb gép

**a REKORD BENZINMOTOR**

2, 3, 4 és 5<sup>1</sup>/<sub>2</sub> lóerő nagyságban.

Árjegyzékkel és árajánlattal szívesen szolgálunk.

**Fehér Miklós Gépgyár R.-T. Budapest, Váci-ut 80.**

## Száritott répaszeletet melasszét és mútrágyát

jutányos feltételek mellett szállít: 105

**Sebők Emil és Társa**

Budapest, V., Lipót-körut 2. szám.

**Kocsigyártás**

Budapesti kovács- és kocsigyártó-ipartestület védnöksége alatt álló

**Kocsi Árucsernok Szövetkezet**

Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.

Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Pinceszék: **Budaörs.** Kirendeltség: **Közp. Vásárcsarnok.** Baromfiüzem: **Budaörs.**

**MAGYAR GAZDÁK ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE**

Értékesít húsfeleket, baromfit, vadféléket, te terméket, tojást, zöldségeket, gyümölcsöt, mézet és mindennemű élelmiszert. Hordóbor-értékesítő osztály. — Égetett szeszes italok értékesítése.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

**:: BUDAPEST ::**

— Igazgatóság és központi iroda: —  
IV., Veres-Pálné-utca 40. sz.

A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET VEZÉRKÉPVISELŐI.

Élelmiszer-Áruház (IV., Várház-körut 8. sz.) hús-, csemege-, fűszer-, bor- és nagybani osztályai. — A maga nemében egyedül álló élelmiszeri intézet.

Fiókok: Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy, Székelyudvarhely, Fiume, Erdélyi birtokok ottani fiókjainknál mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket a legjutányosabban vételezhetnek.

**BENZINCSÉPLŐKÉSZLETEK**

**BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSZET ÉS GÉPGYÁR**

**PODVINECZ ÉS HEISLER**

Budapest, Gyár: VI. Váci-ut 141.

ÁRJEJZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

## GANZ ÉS TÁRSA Ganz-féle villamossági r.-t.

vasöntöde és gépgyár r.-t. II., Lövőház-utca

### BUDAPESTEN

BENZINMOTOROK és lokomobílok cséplők és takarmánykamrák üzemére. Szivógázmotorok anthracit-, koks- vagy faszén-tüzelésre. :: Földgázmotortelepek. Ármentesítő és öntöző szivattyútelepek. :: **Kötélvontatás**

**☐ GÖZEKÉK ☐**

ELECTROMOS világító és erőátviteli berendezések, egyen- és váltakozó áramra. :: Kötélvontatók reklamezőkora.

ELECTROMOS üzemek berendezése uradalmakban. Meglévő berendezések átalakítása.

ELECTROMOS üzemű szivattyúk, tegezdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezői vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó berendezések. :: Electromos kis- és nagyvasutak. :: 6181

Árjegyzékkel és költségcsatákkal szívesen szolgálunk.

## Gőzekék,

gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasműveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsosokkal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg. u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia, vagy:**

az Osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőéhez, **Mayer Pál** főhercegi felügyelő, **Budapest, VIII., József-utca 16-18** kéretnek. 6287

Takarmányozásban. Kélnyerő rendszer szerinti. Irtá Cseki István. Ára vászonkötésben 10 korona. Megrendelhető a "Pátria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében. Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Rét- és legelőművelés.

Grakorló gazdák részére. Irtá Károly Rezső. 101 ábrával. 3 kor. 90 fill. előleges beküldése ellenében bérmentve szállítja a "Pátria" r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

## Birtok kerestetik

Magyarország nyugati részén, közel vasúthoz, 1500-2000 holdig, prima gazdaság, megfelelő épületekkel, urilakással és parkkal, képzőmunkázatok ellenében.

**Beyer Károly Budapest, V., Báthory-utca 5. sz.**

Telefon 12-85.

272

Telefon 12-85.

MAGYAR LEVELEZÉS!

MAGYAR LEVELEZÉS!

## GYAPJUT

1909. évi termést és kész árut, a szokásos nyírési időben szállítva, szerződésileg a legmagasabb árral, igényelt magasságu foglaló lefizetése mellett, az uradalmon átvéve, átvételkor kifizetve, közvetlen külföldi gyárak részére vásárol

**WERMER F. Wien, III/2. Löwengasse 36. :: Telefon 2658.**

**Wiener Landwirtschaftliche Zeitung.**

Biertel. K 6, halbj. K 12, ganzl. K 24.

Wöchentlich zwei Nummern. Probeummern gratis u. franko.

Wien I. Schausflergasse 6.

## Eladó birtok

Fehér megyében, gyorsvonatállomás mellett, 2000 magyar hold kitűnő sik gazdaság, házi kezelés alatt, új, modern épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett. Ára: 1.200.000 kor.

**Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5.**

Telefon 12-85.

272

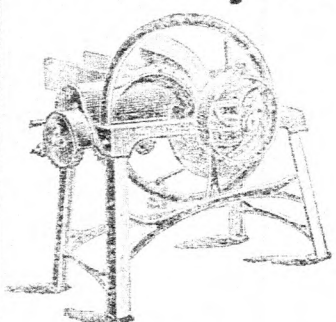
Telefon 12-85.

## BÉRBEADÓ BIRTOK.

Veszprém megyében, a M. Á. V. két fővonalától 6 és 16 kilométernyire, kitűnő országot mentén, egytagban fekvő 1510 magyar hold földbirtok 1909 október 1-étől vagy 15 évre bérbeadó. A birtok a szükséges gazdasági épületekkel és kényelmes urilakkal fel van szerelve. A majorsághoz, illetve a birtokhoz tartozik még egy legújabb berendezésű mezőgazdasági szeszgyár 418 hl. kedvezményes kontingenssel. Művelési ág szerint a terület 900 hold szántó, 300 hold rét, a többi hegyes, legelő és erdő.

A bérletre közvetlen reflektálók a birtok megszemlélése végett **Kropf Ignác** uradalmi felügyelőhöz **Bakony Pölöske, u. p. Noszlop** fordulhatnak. 902

**Takarmánykészítőgépek, szecs kavágók,**



**répavágók,  
darálógépek,  
takarmányfüllesztők,  
trágyalé-szivattyúk**

gyártanak és szállítanak legújabb és bevált szerkezet szerint 1135

**MAYFARTH PH. és T<sup>EA</sup>**

mezőgazdasági géppárak, vasöntvények és gőzhámorok, BÉCS, II., TABORSTRASSE 71. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Képviselek és viszonteladók kerestetnek.

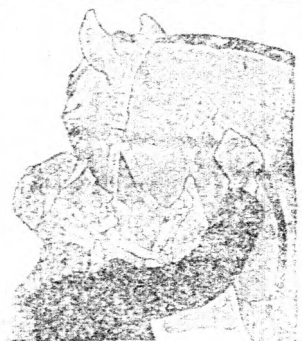
**Eladásra kerül**

bérelt lejárt folytán mindennemű gazdasági felszerelés, közte egy I-rendű karban levő Clayton & Shuttleworth-féle S löberejű, 9 év óta használt cséplőgarnitúra új elevátorral, 32 darab erős fiatal fehér jármoskőr, 10 db igásló és 25 db egyenlő 2 éves, erősen kifejlett, jelenleg hasas anyasertés. Megkeresések **Wolf Adám Kolonpuszta**, posta **Kis-Komárom**, állomás és távirda **Komárvaros**. — Ugyanitt orosz s ezüst fajnyulak darabja 3 koronáért kapható. 1137

**MEÉ Mérnöki iroda**

Elvállalja uradalmak üzemtervéhez szükséges térképek készítését, parcellázási munkákat, mezői és erdei vasutak tervezését és kivitelét, alagsóvezési, öntözési munkákat, mindennemű gazdasági épületterv elkészítését. 6856

**KELL DEZSŐ** okl. mérnök Keszthely (Zala m.).



**EREDETI „HAUPTNER“**

**LÓ- és MARHA-NYIRÓGÉPEK**

76 koronától kezdve.

Főraktár:

**GEITTNER és RAUSCH**  
cégnél Budapest, Andrassy-ut 8.

Állattenyésztési, állati eszközök, gépek, székelyek a nagy raktárak. Szükségük árjegyzékét kérik.

Akt.-Ges. für Industrielle Sandverwertung Basel ( Schweiz).

**Gépek és berendezések mészhomoktégla gyártására.**

Fali téglák 94% homok- és 6% égetett mézshóli. Jobb és olcsóbb, mint a közönséges égetett téglák.

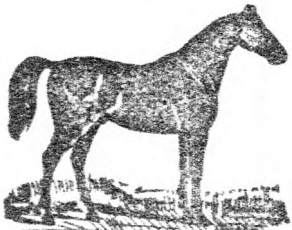
Egyedüli képviselő Ausztria, Magyarország és a Balkán államok részére:

**Komáromvidéki takarékpénztár r.-t. Komárom.** 1085

**ELADÓ BIRTOK.**

Szatmármegye Nyírmegyes község határában, vasúthoz 10 percznyire fekvő **300 hold eisőrendű homokbirtok** úri lakással, gazdasági épületekkel, dohánytermelés és 307 hl. szeszkontingens engedéllyel, őszi vetéssel, előnyös fizetési feltételekkel eladó. Értekezhetni 1115

**Csernyus Zoltán tulajdonossal Mátészalka.**



A bécsi állatvédőegyesület elismerő érme!

Simon C.-féle

**Restitution-fluid**

Simon Károly állatorvos által feltalált és így nevezett szer 1859. év óta általános kedveltségnek örvend, mint mosó- és borogatóvíz és kitűnő hatásánál fogva mindenütt csodatárat kelt. Erősíti és frissé teszi a lovat, rendkívül nagy munkára képesíti, kiegyenlíti a megerőltetéseket és megőrzi az időselelti kibaszalástól. 414

Árak: egy fél üveg K 2.—, egy egész üveg K 4.—, tizenkét egész üveg K 40.—

**Vizzel lesz higitva, ennél fogva nagyon kiadós.**

Egyedüli készítő Ausztria és Magyarország részére

**Stanislaus Simon Wien.**

Gyár és iroda: XXI., Hirschstetten 23.

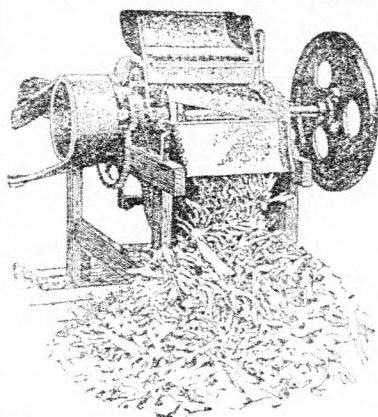


**CLAYTON & SHUTTLEWORTH**  
Budapest, Váci-körút 63,

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

**Locomobil és gőzcséplőgépek,**

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecs kavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.



**PROPPER  
SAMU**

mezőgazdasági gépraktára  
Budapest, V., Váci-körút 52.

Ajánlja mérsékelt árakon legjobbnak elismert amerikai

OHIO kukoricaszártepőgépeit, melyek szecs kavágásra is kitűnően alkalmasak, továbbá REFORM takarmányfüllesztő, répvágó, burgonyaosztályozó és szalmakötélfonó gépeit és fedett biztonsági járgányait.

SACK RUDOLF elismert legkitűnőbb ekéinek, vetőgépeinek stb., továbbá a valódi WESTFALIA műtrágyaszórógépeknek kizárólagos képviselője

16 első díjjal és ezüstéremmel kitüntetett

**KALLAI LAJOS motorgyárában**  
Budapest, VI., Gyár-utca 28. sz.,  
készítők

a legújabbabb **benzinlocomobil cséplő-kaplatók**



Tejjes jótállás kifizetésére

Ezen motorokat minden gazdasági engedély nélkül maga kezelheti szalmafeldolgozásra és más munkákra.

Kállai Lajos motorcséplőkészítéssel kitűnő sikerrel működnek az ország minden részében többek között: Nagy Kemény József urnál Maros-Nemesti, Zay Károly Zsigmondnál v. főispán urnál Nagyenyed stb. Olcsó árak részlete.

Arjegyzék ingyen.

**Szénát Szalmát**

szénát, zabszalma- és lópréseimmet bocsátom eladó rendelkezésre.

**veszek és eladok.**

780 Felpréseléshez modern gőz- és lópréseimmet bocsátom eladó rendelkezésre.

**SCHREIER BÉLA** takarmánynagykereskedő  
Budapest, VII., Népszínház-utca 22. Telefon 20-52.

**MEZŐGAZD SÁGTAN!**

Írta: Szilárd Gyula.

A könyv tartalma és beosztása röviden a következő:

I. RÉSZ. Általános növénytermelés. A növény. A talaj. Földművelés. Irányítás. Vetés és vetések építése. Termények letakarítása és eltartása. — II. RÉSZ. Különböző növénytermelés. Gabona. Kertészet. Gyümölcs. Szőlő. Kert és szőlő. Konyhakertészet. Gyümölcskertészet. Szőlőművelés és mustkezelés. — III. RÉSZ. Állattenyésztés. Az állati test. Állatok takarmányozása. Egészség és beteg állatok ápolása. Általános tenyésztési szabályok. Lótenyésztés. Szarvasmarhatenyésztés és tejkészítés. Juh- és kecskatenyésztés. Sertésenyésztés. Baromfi-tenyésztés. Házinyúl-tenyésztés. — V. RÉSZ. Gazdasági üzletvitel. Gazdaságok beosztása. Üzleti tőkék. Számítás és jövedelemzés. Mérés.

Ára vászonkötésben 5—K. Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.



**Gazdák** figyelmébe!!  
50% olcsóbb

**pyroleum** világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezetett.

Számos elismerőlevél nálam tekinthető. — Próbaküldemények 2 korona utóvét mellett. — Kivánnára prospektus ingyen és bérmentve.

**Degen Jakab**  
Budapest, IX. ker.,  
Közraktár-utca 23.

**Magyarország magánmenesei.**

90 képpel.  
Összeállította: Haraszti Bernolák Károly dr. császári és királyi asztalnok.

Ára 4 korona.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, X., Üllői-ut 25. (Köztelek).



Kölcson és vétel új és egyszer használt kartellen kívüli mag-, gabona-, burgonya-, lisztes-, gyapju-

**zsák**

behordási, kazal-, repce-, rostaalj-, waggon-

**ponyva**

"HUNGARIA" kettős, kézi, fávéses, vagy manilla-aratógép kévekötők. Szőlőkötők, zsákzsinegek, lópokrócok.

**NAGEL ADOLF**

zsák- és ponyvagár, kölcsonintézet.  
Vétel, eladás és cserélés.  
**BUDAPEST,**  
Arany-János-utca 10.  
Sürgönyezim:  
**NAGELA BUDAPEST.**  
Vidéki telefon: 35-92.

**Lovak kelessége**  
(Chronikus köhögése és nehéz lélegzése) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja. Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin, Drezda-A. 785.



tejnütők és tejgazdasági eszközök kaphatók

**Felső magyar tejgazdasági eszköz-gyár**  
**FUCHS és SCHLICHTER**  
Budapest, VI., Jász-utca 7.  
ARJEGYZÉK INGYENES BÉRMENTVE

**Ingyen**

küldjük meg a most megjelent gazdasági szakkönyvek jegyzékét 1909. "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

**Maier Rikárd és Félix** kincstári szállítók  
Wien, II., Kaiser-Josefstr. 30.  
vesznek és eladnak minden állomásról bármily mennyiségű szénát, szalmát, burgonyát.

Préselés saját és legmodernebb géppel. — A legnagyobb szolgálatkészségű cég. 426

**A sertés Magyarországon.**

Írta: **Enesler DORNER BÉLA** kir. gazd. intéző.  
II. kiadás. 74 ábrával.  
Ára 7 kor. 20 fill.  
Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25., az összeg előleges beküldése, v. postai utóvét mellett.

**Préselt buzaszalmát és zabszalmát**

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

**Ehrenreich Béla**  
Bajmok (Bácska). 6808

**1909**

Köztelek Zsebnaptár 4.—  
Borászati Zsebnaptár 3.20  
Gazd. Számviteli Naptár 2.50  
Erdészeti Zsebnaptár 4.—  
Műszaki Naptár 4.—  
Vadász Naptár 3.—  
K. nemesi Kalendárium 2.—  
Ath. Nagy Képes Naptár 2.60

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

**Fiedler János lenfonógyára Komárom vesz**

**nyers lenkórót** szál-nyeréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmát, tetszés szerinti mennyiségben és elad eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Minden gazdának saját magáiránt való kötelessége cselédeit hasznos olvasmánnyal ellátni. Rendelje meg tehát nagyobb példányszámban

**A Nép Barátja**

1909-ik évre szóló gazdasági népnaptárt és ossza ki ajándékképpen cselédei között. E naptár kiadásával az OMGE. ellen-súlyozni kívánja a népet megmegtévelyező szocialista népiratok hatását.

**Bolti ára 50 fillér, 12 példány 5 korona.**  
Megrendelhető a "PATRIA" részv.-társ.-nál Budapest, IX., Üllői-ut 25.



**Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA** kapható  
Stádel gépgyárban, Győrött.

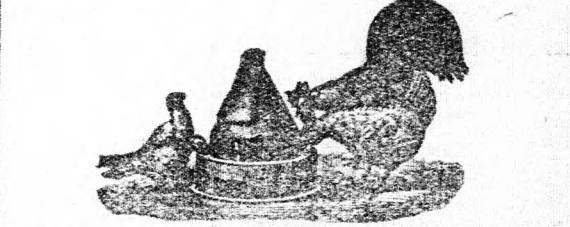
**Vétel Lenmagot**

minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett **vasárol**

**KRAUSZ HUGÓ** terménykivitel üzlete  
Budapest, V. Szacadság-tér 6.  
Csakis árakkal megjelölt követelésekkel ellátott ajánlatokat veszek tekintetbe

**Tíz parancsolat a gazdák részére.**

Szépen nyomva ingyen kapható levél útján bérmentve. Cím: **UBALD von TRNKÓCZY** gyógyszerész, Ljubach, Karinthia, Ausztria.



**A baromfi-tenyésztés**  
Összes eszközei nagy választékban a legolcsóbb árakon.  
**Allandóan ujdonságok.** 748  
Kérje a 177. számú ingyen katalógust.  
**KRÁSA RUDOLF, WIEN, VII., Kirchengasse 29.**

**Temesvári vásár-hirdetés.**

Az idei Temesvári Szent-Miklós országos vásár folyó évi december hó 17-től bezárólag december hó 21-ig fog megtartatni. Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra december 17-től, esüirt. kön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve. Temesvárott, 1908. évi november hó 21-én.

A városi főkapitányságtól: **Beé Ferencz, főkaptány**

**HOMOK — ARANY**

**A legjobb és legolcsóbb építőanyag**

a homokból, cementtel vagy mészzel készült falazótégla, tetőcserep, fal- és padlólapok, csövek stb. Dr. Gaspary rendszere szerint előállítva

**Dr. Gaspary kézi- vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin a legkülönbözőbb árakban**

A 262. számú ismertetési broszura ingyen. Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven.

**Leipzigier Cementindustrie Dr. Gaspary & Co. Markranstädt Le zig mellett (Németország)**

**32 éves,** erélyes, fedetlen erőtjes, józanéletű, keresztény erdész, több évekkel szőlő jó bizonyítványokkal rendelkezik, úgy az erdészre mint a vadászra, valamint az ott előforduló lopási, kihalási dolgokat önállóan elintézni képes, volt csendőrtiszt, keres uradalomban vagy jobb vadászati területnél tövéddeszi vagy erdész, esetleg jobb erdő- vagy vadóri állást, pár ezer hold erdő- és vadászterületet önálló kezelésre is előzsdna, kitünő lövő, a duvadpusztitást magyar-, német vasakkal vagy mérőgél szakszereven érti, ugyszintén hasznos vadak gondozását, kitünő medvenyomozó, igényel szerények, erdőben lévő lakásba is minden. Címze: Zohonyay János, (Bodola) Háromszék m., Erdély. 5308

**Uradalomba,** gazdaságba el-fiatlembereknek, menne 23 éves fiataloknak, hogy a gazdasági dolgokat praktikusán is megtanulja. Edig a jogi pályán működött. Semmiféle fizetésre igényt nem tart. Magyar, német, francia nyelveket bírja. Az állást azonnal elfoglalhatja. Címze a kiadó-hivatalban. 5503

**Uradalmak** könyvelését lelki-ismeretesen fel-vezetési, bevezeti uradalmi számtartó. Szives megkereséseket „Pontos könyvelés” alatt a ki-adóba kér. 5506

**Intézői** 33 éves, nős, gazdasági vizsátát végzett, 14 évi praxisú gazdasági, öt évig czukorgyári gazdaságban működött. Jó referenciák. Megkereséseket kér „Intensív” alatt a kiadóba. 5507

**Bármikori** belépésre, akár szá-zelekes kezelésre is, állást keres egy földmivessésként végzett és gyakorlati vizsátát teit, 14 évi gyakorlati bíró, 33 éves gazdasági. Járta a gazdaság minden ágában, ugyszintén a méztárkezelés és számadasszeztésben is. Beszél magyarul és tóli. Megkeresések a Református Leikészi Hivatalhoz Bajka, posta Alsóvárad kértnek. 5513

**Szorgalmas,** törekvő, fiatal földmivessésként jelenen végzett és nagyobb gazdaságokból 4 évi gyakorlati van, az összes gazdasági növénytermelés, állattenyésztés, tejgazdaság és gazdasági könyvvezetésekben teljesen járta, szerény feltételek mellett azonnal vagy újve belépésre ispáni, segédi vagy oly gazdaságban, ahol a kiadó gazdasági is to-likozhat, kulcsári állást keres. Szives megkeresést „87” alatt a kiadóhivatalba kértnek. 5514

**Földmivessésként** jelenen vég-zett és gyakorlati rendelkező, 27 éves fiatal ember azonnal vagy újve belépésre, nős vagy nőden kulcsári vagy ehhez hasonló állást keres. Szives megkeresést „3399” alatt a kiadóhivatalba kér. 5515

**36 éves,** róm. kath. nős, volt földbirtokos, (birtokát parcellizált) bizalmi állást keres mint titkár, pénztárnok, vagy nagyobb gazdaságok fel-ügyeletét vezetését a legmag-sabb jövedelem biztosítása mel-lett elvállalja. Kitünő referenciák és főúri ajánlattal rendelkezik. Cím a kiadóhivatalban. 5516

**Legmagasabb** jövedelem be-nyújtására uradalom vezetését elvállalja egy kitünő, 20 évi gyakorlati rendelkező passzionátus garda. Cím: Haladás a korral. 5517

**Állatok**  
**Sovány és hizott sertések** legjobban értéke-sül és beszeroz :: **BAUER B. GYULA** sertésbizományos Bpest. VIII., Rákóczi-ut 73. **TELEFON 79-47.** Minden felvilágosítást díj-talanul készséggel adatik.

**Eladó** 2 éves pinzgaut fajbika. Bővebbe: Gyv. Ernst Belinó, Kar-czag. 5461

**Yorkshire** tenyésztésként elad-ás. Tenészképes, 8 hó-napos kancák, 4 hónapos kan-és emsemalacok s választott kan-malacok eladó a kéttornyosi gazdaságban, Pépa mellett. 5440

**Fajliszta,** szépen fejlett em-tojók 10, deni gumarok 12, 12. jérczek 10, pekingi gacsok 12, jérczek 6-8 koronáért kaphatók a kóuti gazdaságban. Posta, vasút Leptény, Veszprém megye. 5398

**Tehenészet** felosztása végzett tehén mélt. gróf Somssich Antal ur ormándi gazdaságában. Erdék-lődők fordultanak Hóhu Vilmos uradalmi intézőhöz Ormánd, u. p. Komárváros, Zala megye. 5462

**Emdeni tótok,** kitünő nagyok, tenyésztésre különösen alkalmasok, páronként 16 kor-ért kaphatók Balogh Tihász szent-kozmai gazdaságában, u. p. Berettyóújfalun. 5463

**Kitünő** 1 db 2 éves és 1 db 2 db szentbárthezyi kereszt-teszi kölyök kutyja (him) eladó. Majláth Endrás gazdasági, Szil-vágy, u. p. Ausád. 5508

**Erdélyi Kereskedelmi Társaság**

**Fodor és Társai**

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan di-rekt forrásból közvetítik.

**Cím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szent-egyház-utca 2-ik szám.**

Telefon 311. 4 4

**Igen szép,** válogatott vörös-tarka simmenthali jellegű 1-2-3 éves

**növendék - ökr** és üszőborjakat ugyszintén legprimább le-kötői való és

**jármosökreit** legjutányosabb árakon ajánlanak:

**Klein Testvérek** kereskedők

**CZELLDÖMÖLK.** Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfo-gadtatnak. 882

**Elsőrendű fajtjellegű** vöröstarka **ökr** és **üszőborjakat**

1-2-3 éves korban, to-vábbá hizlalásra v. járombá való tarka ökröket, ugy-szintén hasas v. friss fejős

**teheneket** a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyi-ég szállítására vál-laikozunk. 269

**SPITZER és WEILER** KIS-CZELL.

**BAUER MÓR** tenyész-és haszonállatkeres-kező, BUDAPEST. Iroda: VI., Felsőerdősor-utca 1. Istálló Újpesti, Károlyi-u. 17. **Telefon 93-95.**



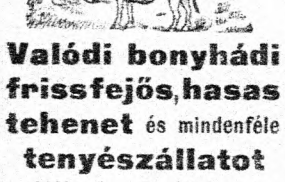
**Vöröstarka tinó és üsző**

teljes prima, 1-2, esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olosó áron. Későbbi, ugy-szintén jármos és beállítás ökrök szállítására vállalkozom.

**Kitünő friss fejős tehenek**

előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthetők köte-lettség nélkül. Vevő tetésze szerint választanak. 4735

**Henrik Ignác fia Szalónak (Vas m.)**



**Valódi bonyhádi frissfejős, hasas tehenet** és mindenféle tenyészállatot

szállítok. Elvállalom a pusztán és istállóban való állandó tartást is, kevés haszonnal megelegetsem, mert hizlalás helyett az állatokat trágyanyerés cél-jából tartom. A legtisztességesebb kiszolgálásért kezeskedem. 1198

**Hoffmann Dávid** Pusztá-Szentgyörgy bérleje Bonyhád, Tolna megye.



**Bonyhádi faj** vöröstarka

**ökr- és üszőborjakat**

1-2-3 éves korban, to-vábbá hizlalásra vagy jár-romba való tarka ökrö-keket, ugyszintén hasas vagy friss fejős teheneket a legjutányosabb árban egyezség szerint bármily mennyiség szállítására vál-laikozik

**Neizer Antal, Dombóvár** Tolna megye.

**Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket**

hasasokat vagy bor-jasokat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns árakon szállít

**BAUER MÓR** tenyész-és haszonállatkeres-kező, BUDAPEST. Iroda: VI., Felsőerdősor-utca 1. Istálló Újpesti, Károlyi-u. 17. **Telefon 93-95.**

**Muraközi** hidegverű (nori) igás tenyészlovak és választott csikók

vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezé-sembet felajánlom s a folyó évben muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegy-zékét kívánatra szivesen küldöm. Elsőrendű referen-cziák rendelkezésre állnak!

**idősb Heinrich Mór** lóvásárló ügynöksége

**Csáktornya (Muraköz)** Sürgönyezim:

**Heinrich Senior, Csáktornya.** 5729



**Legelsőrendű eredeti bonyhádi teheneket**

hasasokat vagy borjasokat és tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben coulánsul és legelősebb árakon szállít:

**Kohn Samu és József** tenyész-és haszonállatkeres-kezők, Budapest, VII., Rottenbiller-utca 60. **Telefon 91-25.** Fiók: Újpest, Árpád-ut 99

**Szenttamási gazdaságban** (Pest megye), vasuti állom-ás: Kunszentmiklós-Tass, levél-és sürgönyezim: Kun-szentmiklós, jutányos áron eladó legelsőrendű hasas és szópós-borjas bonyhádi tájfajta tehenek és tarka jármos-ökrök. ::

Az idej tenyészállat-kiállításán teheneink első állami díjjal lettek kitün-tetve.

Előzetes megkeresésre Kunszentmiklós-Tass állo-máson saját kocsink áll rendelkezésre. 588

**Vegyesek**

**FAKULT BÖRKABÁTOK** sötét színekre tartósan festetnek 4559

**HALTENBERGER BÉLA** ruhafestőgyárában, Kassa. ALAPITATOTT 1910.

**Parl Mór** törvénytől független adásvétel és bérletek köz-vetítő ügynökség. Megbízásokat elfogad és a legpontosabban le-bonyolítja. Temesvár-Jósefváros, Bónácz-utca 15. 5382

**Eladás**

**Luczerna** 1908. termései, álla-milag előmzárólt, biztos arankamentes mag, szá-kai métermázsánként 70 frtért ab Szeghalom, előleges pénzbeállítás mellett eladó: Deutsch Arhurmal Pa-Tóviskes, u. p. Szeghalom. 5495

**Eredeti bernau** mag utáni első termés 100 q len-vefőmag eladó, vevő szájkájában Porpác állomásra szállítva 32.-korona, 10 métermázsánál keve-sebb nem szállítatik. **Peccóli-roszsumajori bergazdaság** posta Peccóli, Vas megye. 5496

**Szállítható** mezei vasut. használatra, 2400 méter, keveset használva, váltókkal és billenő-kocsikkal eladó Pajzs Gyula gazdaságában Rácalmás, Fejér megye. 5497

**Az élelmiszerértékesítés közkönyve.** Irta Hell Lajos. Új bő-ített kiadás. 3 korona 80 fillér előleges beküldése e-leben bérmentve szállítja a "Patria" r.-t. gazd. könyvkeres-kezőse Budapest, IX., Üllői-ut 25.

**Napraforgó** és ösmagpogácsa vidéki olajmal-mokból szállítva, legnagyobb emészthető zsír- és proteintar-talommal, bármely mennyiségben legjutányosabban beszerezhető Klein Ferenc és fia cégénél, Budapest, Kálman-utca 17. 5422

**Vadászfegyver.** Ritka al-tel. Több kitünő, finom vadászfegyver potom áron eladó. Közük Toplev-keles Lancaster 20 frt. Előlekvő lakatszerkezeti modern Hamme-les 35 frt. Grenez-aru Ducks-filute 40 frt. Snelleres Manlicher, Drilling, Winchester, váloga-tott, szőlő készítményű Hammerlos, tölténykivetés is (fejektoros); angol vadász-fegyver, különféle féműtő és több más jó puska igen ol-csón eladó Radó A. Egyetem-ter 5. Ugyszintén néhány Ham-merles-revolver, ugyanígy fény-képezőgépek féláron kaphatók. 4736

**Talajismeret.** Irta Cserháti Sándor. 420 K. előleges beküldése ellenben bér-mentve szállítja a "Patria" r.-t. gazdasági szakönyvkereskezőse, Budapest. IX., Üllői-ut 25.

**Alóírott** gazdaság ezennel el-adásra bocsátja míg a készlet tart: eredeti **Kvaszvitát** a tanna-vevők párnák 1 éves utó-termését. 100 kg. 20 koronáért vasutállomásra szállítva. Venni szándékozók, nyilvántott óhajta, mintáról meggyőződhetnek. Az áru vevő szájkájában léssen, után-vét vagy a vételár előzetes be-küldése mellett szállítva. Vágl bergazdaság Vág. vasutállomás: Szili-Németi, Sopron megye. 5453

**Azonnal átveendő:** parcel-izásra alkalmas, Kassától 1/4 órányira Csács nevű cca 960 hold prima szántóföldből álló, közvetlen a vasutállomás mellett elterülő föld-birtok. Gyönyörű kastélyval és parkkal 390.000 koronáért eladó. Megkeresések Feuerstein Márkus cégénél, Miskolcon. 5279

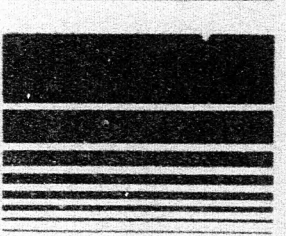
**Szénát, szalmát** bármely állo-másra elad Deutsch Mór Budapest, VIII., Luther-u. 1/B. 5444

**Vizsla idomítása.** Függetlenül ebek gyógykezelése, a beteg József Köve. 6 kor. 20 fill. elő-leges beküldése ellenében bér-mentve szállítja a "Patria" r.-t. gazd. könyvkereskezőse Buda-pest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

**Sörárpát** Hanna pedigré első utántermelés, ez évben Berlinben 1-ső, Budapestben II-ik díjjal kitüntetve vetőmag-nak ajánl Emődi Vilmos, Szé-esény. 5466

**2000 q 5-6-szoros** fel-szívó képességgel bíró **tőzegalom**

Feketebézsény vasutállo-máson waggonba rakva 220 fillér utánvétellel kapható: Paulinyi János uradalmi intézőnél Pusztaszent-györgyön, u. p. Lengyeltóti, Somogy vármegye. 1136



**A Sárdi Tógazdaság**

**LEVÉLCZIM:** TÓGAZDASÁG, SÁRD.

**SÜRGÖNYCZIM:** TÓGAZDASÁG Kiskorpd.

**Vasutállomás:** Kiskorpd.

Őszi és tavaszi szállí-tásra elad 1-2-3-nyaras javított

**wittingau** pontyot és anyapontyot, bajorországi

**aischgründi** 1-3-nyaras és anya-pontyot, japánpontyot

**(higói):** aranyorfat, naphalat, amerikai törpehasasát,

1-4-nyaras tavi czom-pót, fogassüllöt, meg-termékenyített fogas-süllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

**A tógazdaság ki-zárólag csak te-nyészhalat termel**

Árjegyzékkel szolgál a

**Tógazdasági Intézőség,** Sárd, és

**Dr. Hirsch Alfréd** Budapest, Klotildpalota.

1037

**VILÁGREKORD!****A világon a legelső  
szabadalmazott**

# Kétgéprendszerü forrógőzeke

**300 fokot meghaladó  
gőztulhevítéssel. ::::****VILÁGREKORD!**Schmidt Vilmos mérnök doktor szabad. füstös-gőztulhevitője.  
Gőzekékre egyedül jogosított gyártója **Kemna J. gőzekegyára.**  
Egyetlen gőztulhevitő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szoliditágánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül — egyáltalán szó lehet.**50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30<sup>o</sup> szén- és 40<sup>o</sup> vizmegtakarítás mellett.**

3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevitő van üzemben vasuti mozdonyokon.

**E G jegyű gép, mindegyik:**  
200 lóerő folytonos munkateljesítéssel,  
300 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.**E K jegyű gép, mindegyik:**  
170 lóerő folytonos munkateljesítéssel,  
250 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

Kétgéprendszer, sodronykötélátvitel. Ugy nedves, mint egészen száraz esztendőkbén egyedül biztos munkateljesítés.

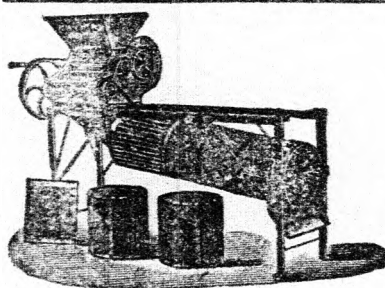
Szakprofesszorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményéről értesítéssel, kimarító felvilágosítással, prospektusokkal és költségvetéssel érdeklődőknek díjmentesen,

készséggel szolgál **KEMNA J. gőzekegyára magyarországi igazgatósága**

Interurbán telefon 91-21.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.

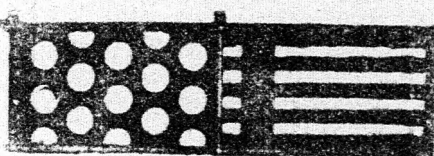
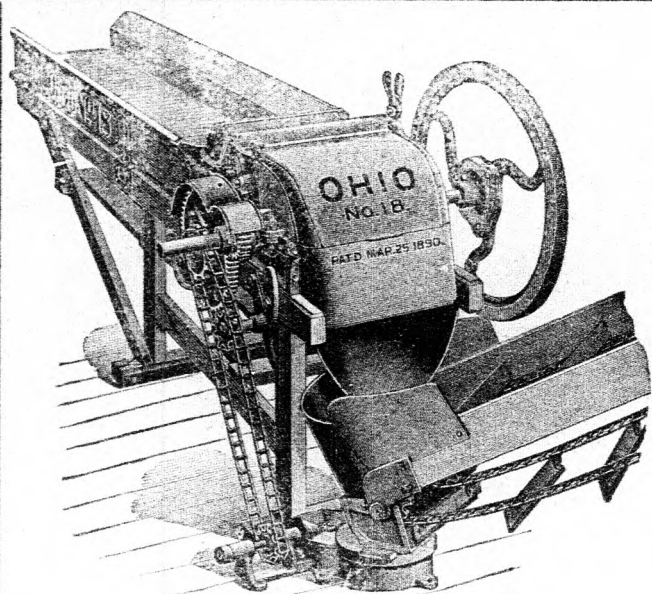
Sürgőnyczim: Kemna Budapest.



## Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-  
lyukasztó-gyár

Budapest, V., Katona József-u 8.

Ajánljuk TRIEURJEINKET  
és OSZTÁLYOZÓ GÉPEIN-  
KET gabona és hüvelyesek  
tisztítására és osztályozásáraTÖREKROSTÁK és minden  
fajta LEMEZROSTA gőz-  
cséplő gépek számára.

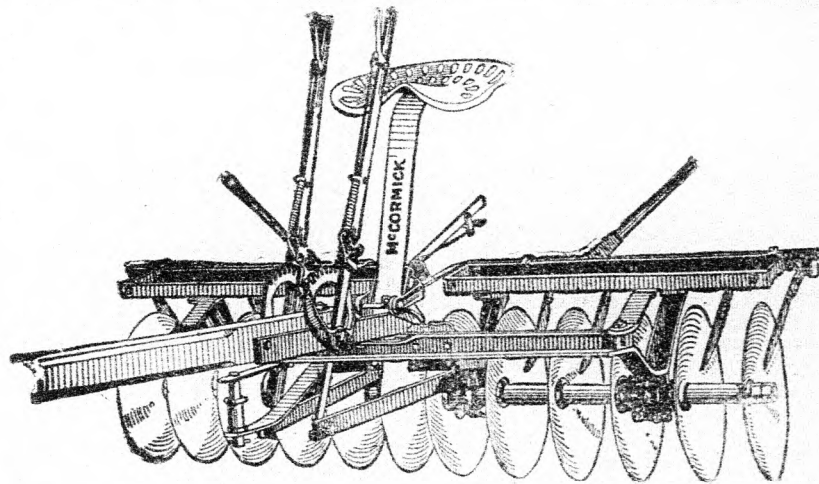
## „OHIO“ EREDETI AMERIKAI tengeriszár-tépő-

zöldtakarmányaprító- és szalmaszecskezőgép  
a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

■■■■■■

**Mc CORMICK** tárcsásborona  
tarlóhántásra,  
vetőszántásra,  
rögapritásra stb. stb.

a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

**Mc CORMICK** Harvesting Machine Company, Chicago U. S. A.  
Igazgatósága és főraktára: Budapest, V., Alkotmány-utca 12. szám.  
**J. E. KNECHT, igazgató.**



# GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és  
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

## JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50. BUDAPEST—KELENFÖLD

a budaörsi-úton, a vasutállomással szemben.

### Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **jármos és beállítani való ökrökben**, ugyszintén **1-2 éves ökr-tinókban** és mindentéle sulyu sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismeretséggel fogva úgy vásárookra, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetíthetem. Kiváló tisztelettel

Sürgöny- és levélcím: **Vermes Lipót, Kolozsvár.**

**Lenkórót** rostnyeréshez bármily mennyiségben, a legmagasabb árban vesz, bejelentéseket **lentermelésre** a legkedvezőbb feltételek mellett elfogad a

**Magyar Kender- és Lenipar Részv.-Társ.**

Előbb SALZMANN és TSA (Budapest, V., Szabadság-tér 15.) Szeged-Érsekújvár. Megkeresések kizárólag fenti címhez intézendők. 820

## A ki földet

**bérbe adni** vagy **bérbe venni, eladni** vagy **venni akar**, forduljon bizalommal a

**Földbérleti és parcellázó bank részvénytársasághoz**

Temesvár—Belváros, Losonezi-tér, (Wimmer-féle ház).

A bank különösen foglalkozik **telepítések és parcellázások keresztülvitelével** és e célból **megvesz vagy bizományban átvesz nagybirtokokat** s ezeket kedvező feltételek mellett kigazdálnak a tulajdonos közreműködése nélkül eladja. Mindennemű szóbeli vagy írásbeli felvilágosítással díjmentesen szolgál.

## Minden- nemű zsák és ponyva

szolid kiszolgálás. **Ponyvaköicsönző intézet. Waggontakaró-ponyvák** natra ingyen és bérmentve küldetnek.

a legjobb minőségben **FISCHER-féle zsák- és ponyvagyár-** és legjutányosabban a **FISCHER** ban, Budapest, Nádor-u. 31—33. szerezhetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltar- tanak 10—12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyva- gyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos bármily nagy mennyiségben kaphatók. Árjegyzék, minták kivá-

## REICHEL és HEISZLER Vegyipari Gépgyár Részvénytársaság

**rézáru-, gőzkazángyár és fémöntöde, Budapest, X. ker., Noszlopy-utca I. szám.** Magyarország legrégebb speciális gyára mezőgazdasági szeszgyárak berendezésére.

Szeszfőződé, finomítók és élesztőgyárak teljes gépfelszerelése, a legújabb rendszerek alapján, az anyag legnagyobb felhasználásával. Fennálló gyártelepek felülvizsgálata, átalakítása, egyes gépek és készülékek szállítása, átalakítása és javítása, hiányok kipuhatolása és pótlása szakavatott közegeink által pontosan és jutányosan eszközöltetik. — Tervek és költségvetések, szükség esetén kiküldetések díjtalanul. — Gyümölcs, szőlőtörköly és borseprő feldolgozásához kitűnő rendszerű pálinkafőző-üstök. — Számos kiállítási érem, díszoklevél.

## Budapest utcaíróll összegyűjtött lóhulladék, dusan fekáliákkal compostirozva, :: :: valamint egyéb minőségű Cséry-féle természetes (szemét) trágya

legolcsóbb és legjobb, nem egyoldalú trágyanem, mely majdnem egyenlő arányban tartalmaz kálit, phosphorsavat és nitrogén t. :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: Részletes felvilágosítással és szakismertetéssel szolgál

**Bayerthal és Lévy trágyaosztály Bpest, V., Bálvány-u. 26.**

Telefon: 31—79.

Telefon: 31—79.